

Naročnina mesečna
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletna 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Podjetniki pozor!
3. junija t. l. bo izšla ljubljanska
števila »Slovenec«
Oglasit v njej bodo imeli ve-
liko vrednost!

za upravitelje: 20.01, 20.02, 20.03, 20.04, 20.05 — Izhaja vsak dan s izjemo ponedeljka in dneva po prazniku

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7363,
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva ulica št. 6.

Gospodarstvo in etika

Krščansko socialno gibanje je od svojega po-
četka nenehoma opozarjalo javnost, da mora go-
spodarska delavnost, odkar se je osvobodila vseh
moralnih in družabnih obveznosti, kakor je to učinil
in izvajal klasičen liberalizem, voditi do nevzdrž-
nih razmer v družabnem življenju. Gospodarstvo
namreč ni kako samoupravno področje, v katerem
bi ne bilo treba imeti nobenih družabnih ozirov,
ampak bi svobodno bilo prepuščeno sebičnim na-
gonom, da se izživljajo po mili volji. Gospodarstvo
ni samo sebi namen in bi v urejeni družbi niti
ne smelo imeti prvenstvenega mesta, kakor se je
razvilo v liberalizmu in kar vzdržuje in zagovarja
tudi marksizem. Gospodarska delavnost predstavlja
le eno panogo družabnega delovanja. Njena
skrb in naloga bi morala biti preskrba prebi-
valstva s potrebnimi osnovnimi dobrinami. To je
njegovo kulturno delo, ki naj bo v skladu in
soglasju s celotno družabno zgradbo.

Odvč bi bilo, ako bi na tem mestu znova
opozarjali na veliko škodo, ki jo družba trpi
zaradi izjemnega položaja, ki ga bodisi javno miš-
ljenje ali pa naravni zakoni odmerjajo libera-
lističnemu pojmovanju gospodarske delavnosti. Ni
bilo mogoče brez škode za celoten družabni se-
stav trajno prezirati navedenih temeljev v go-
spodarstvu. »Z moralnimi izreki ni mogoče graditi
želoznic,« je pred leti izjavil eden vidnih go-
spodarskih ljudi, s čimer je hotel povedati, da je
moralnost za gospodarstvo delavnost brez pomena
in brez koristi. — Toda čas gre tudi čez takšno
zmotno nazor. Ljudsko življenje v svojih zdravih
osnovah obračunava z družabnimi zmotami in na-
gonom išče onih sil, ki vežejo družabno skupnost,
ki krepke in pospešujejo njegovo organsko rast.
Življenje samo je pričelo obračunavati z neso-
cialnimi nazeri in delovanjem izključno le ma-
monu predanega gospodarstva ter se v svojem
silovitem zagonu niti ni ustavilo ob pravih
moralnih mejah, ampak se je poglono marsikje
v drugo ekrajnost, ki jo poznamo pod imenom
kolektiva, ki je poedincem in poedinim skupinam
vzel sploh možnost svobodnega gospodarjenja in
je vse gospodarsko delavnost izključno podredil
brezimi državi. To je škodljiva ekrajnost, kakor
rečeno, toda glasen opomin liberalnemu go-
spodarstvu, na kakšen način si brezdušnemu kapita-
lizmu zaslužena ljudska duša išče duška. Je to
klic zadnjih desetletij našega 20. stoletja, ki kliče
po maščevanju za storjene krivice, ki so se zgodile
na prejšnjih rodovih; je to opozorilo ob 12. uri,
da brezobzirni gospodarski sebičnosti posled
ni kakor ne bo dovoljenega preveč časa za izživljanje
njegove samovolje.

Z zadovoljstvom ugotavljamo, da nekateri go-
spodarski krogi že pravilno presojajo svoj položaj
in da se resnosti časa zaveda tudi že ona in
druga državna oblast, ki bi hotela prihraniti pre-
bivalstvu različne, bodisi »totalne«, bodisi »kolek-
tivistične« eksperimente in se pravilno zaveda,
da je pač treba odstraniti ono zlo, ki tira ljudstvo
v škodljive ekrajnosti. Tako smo nedavno čitali
v švicarskih listih, da je zvezni svet, torej najvišja
državna oblast, izdelal spomenico in jo naslovil
na švicarske gospodarske kroge, v kateri opozarja
na pomankljivosti in na nevzdržnost obstoječih
gospodarskih razmer, ki se še vedno hranijo od
liberalne gospodarske miselnosti.

»Ker gospodarstvo ni neke v brezrazčnem
prostoru,« pravi spomenica, »ampak predstavlja
le eno panogo družabnega delovanja, ne more
načelo proizvodnje in donosa za sebe zahtevati
kakšne absolutne veljave, ampak mora biti v skladu
z vzdrževanjem družabnega ravnotežja, z varo-
vanjem narodnih koristi in drugimi naravnimi
zakoni. Ko je nekoč liberalizem odpravil zastarele
gospodarske red, je mogel to storiti ne da bi
bile ogrožene izven-gospodarske dobrine. Kajti v
tistem času so bile pravne, verske in narodne
vezi še dovolj močne, da so mogle preprečiti, da
bi se absolutno načelo proizvajanja in dobič-
karstva moglo uveljaviti na škodo drugih, izven-
gospodarskih ozirov. Toda od takrat pa do danes
so se navedene vezi v pojmovanju narodov močno
razrhljale, popustila je tudi poslovna morala. Prav
tako je pod vplivom novih prometnih možnosti in
zaradi duševne preusmerjenosti tudi tesna na-
vezanost človeka na lastno narodnost popustila.
Najhuje pa je, da so družabne in gospodarske
razmere zadobile čisto brezoseben značaj, medtem
ko se varstven vpliv družine in navezanost na
grudo vedno bolj izgublja.

Posledice povedanih razmer se v tem kažejo,
da urejevalno počelo, ki ga pozna krščanska dru-
žabna etika, prihaja vedno manj do izraza in da
se v družbi umika pravilom svobodne gospodarske
igre ali tekme. Namesto poštenega prizadevanja
za čim boljše proizvodnjo, ki bi bila v korist
konsumentov, je nastopila med proizvajalci dobrin
tekma, katere se vodi s sredstvi, ki so iz stališča
narodnega gospodarstva zelo nezaželeni. Naj med
drugim imenujemo: varanje kupujočega občinstva,
širjenje lažnih gospodarskih novic, neupštevanje
zakonitih predpisov, plačevanje prenikljivih mezd,
monopolno izsiljevanje tržnih cen. — Ker pa tak-
šen neurejen boj, ki se vodi z vsemi sredstvi brez
ozira na njegove družabne posledice, ne more
imeti za posledico drugega kakor da se razmaže
celotna družba, je zaradi tega dolžnost države, da
epet upošteva navedene vezi in da poskrbi za
dostojno gospodarsko tekmo, ki bo odgovarjala
etiki in čutu narodne skupnosti.

Kot kristjani moramo biti veseli, da je s
takimi nazeri in predlogi prišla ravno Švica,
kateri ne more nihče obiti, da bi ne imela smisla
za napredno in sodobno gospodarstvo. Seveda
država velikega preobrazovalnega dela, ki se od
nje pričakuje, sama ne mogla izvesti. V prvi vrsti
so v to poklicane gotovo gospodarske organizacije,
katerih dolžnost je, da s primernimi ukrepi in
zlasti z vzgojo svojega članstva skrbijo za boljše
socialno mišelnost. Še več morda kakor državna
zakonodaja morejo na tem področju dobrega sto-
riti voditelji gospodarskih podjetij, ako so prežeti
s pravim naravnim duhom in resničnim čustvo-
vanjem za narodno skupnost. Pri tem zaenkrat
niti ne gre za osnovno spremembo gospodarskega
sistema, temveč da se vpostavi zdravo socialno in

Berlinski pakt in - Španija

Zaveznici Italija in Nemčija računata na pristop Spanije

Franco naj bi že do jeseni obiskal mesti Berlin in Rim

Berlin, 25. maja. TG. V poučenih inozemskih
diplomatčnih krogih so mnenja, da se bo sedaj
italijanska in nemška diplomacija po skupnem
načrtu spravila nad Španijo, Bolgarijo in
Madžarska, da tudi te tri države pridobi v
okvir stalnega pogodbenega sodelovanja s dvo-
zvezo.

Franca, o katerem pravijo, da ga bo
mogoče še v tem poletju spraviti na obisk
v Berlin in v Rim, ko bi se podpisal
uradni pristop Španije k italijansko-nem-
ški dvozvezi. Ustanovljena bi bila prava
vojaška in politična trozveza
Italija-Nemčija-Španija, ki bi
imela veliko moč v srednji in vzhodni
Evropi, kakor tudi na Sredozemskem
morju.

Ako se zares posreči, da bi Španijo pritegnili
v dvozvezo, potem bi nikdo več ne mogel trditi,
da je berlinski pakt »pustil vse pri starem«. Za-
padni velesili plačujejo sedaj grehe svoje španske
politike, je dejala visoka inozemska diplomatska
osebnost. Italija in Nemčija pa žaneta sado-
vne svoje pomoči, ki sta jo nudili nacionalni Španiji,
ko se je borila proti boljševiški diktaturi.

Dragocene izkušnje nemške „legije Condor“

Italijanski in nemški prasto-
voljci se sedaj vračajo v svoje dežele. Objav-
ljene številke odhodnikov dokazujejo, da jih je
bilo mnogo več, kot je bilo priznано. Italijanskih
prostovoljcev se je do sedaj ali se bo v par dneh
vrnilo za odhod v domovino že 19.460. Nemška
»legija Condor«, ki ji je poveljeval general
von Richthofen, pa obsega tudi več tisoč izbranih
strokovnjakov, ki so sodelovali predvsem pri teh-
ničnem orožju. Večidel porabnega orožja bo nem-
ška legija prepustila španski vladi proti odškod-
nini na gospodarskem polju. Izkušnje, ki so jih
nemški legionarji-specialisti napravili v držav-
ljanski vojni v Španiji, so neprecenljive. Tako se
je izkazalo, da so bili nemški protiletalski
topovi in topovi proti tankom izvrstni, med
najboljšimi, kar so jih vedeli po španskih fron-
tah. Nasprotno, lahka lovska letala se niso
obnesla in je morala nemška letalska industrija
na podlagi izkustev ustvariti povsem nove mo-
dele. Prav tako so se slabo obnesli nemški
lahki tanki in oklopni vozovi, ker niso ra-
čunali s probno močjo sodobnih topov proti tan-
kom, ki prebijajo silno debele oklopne plošče.
Tudi tukaj je morala Nemčija ustvariti nove tipe.
»Legija Condor«, ki je imela za Nemčijo za-
resne velike zasluge, kar ji je priborila velike go-
spodarske razvojne možnosti v Španiji, kakor tudi
prinesla dragocena vojaško-tehnična izkustva, bo-
do v Berlinu dne 6. junija slovesno sprejeli in
bo pri tej priložnosti tudi kancler Hitler imel
politični govor.

Nemški gospodarski načrti

V Španijo je odšlo številno gospo-
darsko odposlanstvo, ki ima namen z
generalom Francom skleniti obsežen tr-
govinski sporazum, v katerem bi Nem-
čija Španiji ponudila vse potrebno za
obnovo industrije, železnice in cest, med-
tem ko bi Španija Nemčiji stavila na
razpolago svoje rude in druge surovine.
Nemčija bi bila pripravljena Španiji sta-
viti na razpolago tudi svoje velike teh-
nične strokovnjake, kot na primer inž.
Totha, graditelja Hitlerjevih cest in zna-
nih zapadnih utrdb na francoski meji.

Kakšno obliko bo zavzelo diplomatsko delo

Angleški kralj v Winnipegu

Huda nesreča angleške kraljice-matere

Winnipeg, 25. maja. AA. (Havas.) V Winni-
pegu je angleški kralj, par sprejela ogromna mno-
žica ljudstva ter ga navdušeno pozdravljala. An-
gleški kralj, par se je najprej podal v občinsko
palačo, nato pa v zvezni parlament. Prebivalstvo

demokratično načelo, ki veleval, da naj bi tudi
gospodarstvo bilo v službi vsega naroda. To na-
čelo sta sebičnost in materializem izmaličila do
take mere, da je gospodarstvo postalo samo sebi
namen in da je brezobzirnemu dobičkarstvu usu-
nilo delovno moč ljudstva. Vsekakor gospodarstvu
ne more biti v škodo, ako se obdrži načelo osebne
odgovornosti, ki naj jo ima podjetnik in ki mu
pusti tudi osebno iniciativo ter primeren delež na
dobičku, toda cilj gospodarstva mora biti dobrobit
skupnosti in ne poedincev. Gospodarstvo naj se
zopet povrne k onemu prvotnemu namenu, ki ga
imajo vse osnovne dobrine na zemlji, da služijo
koristim celotne človeške družbe. S tem bo v
gospodarski delavnosti zopet vpostavljeno po libe-
ralizmu porušeno etično počelo. Drin

posilščac v Budimpešti in na Balkanu, zaenkrat
še ni znano in krožijo o tem med inozemci raz-
lične domneve.

V primeru vojne dobi Nemčija vrhovno povelj- stvo na kopnem, Italija pa na morju

London, 25. maja. TG. »Times« objavljajo
daljši dopis svojega vojaškega sodruidnika, ki pravi,
da so vojaška pogajanja med generalnima
štaboma glede Italije in Nemčije glede stvarnega
sodelovanja obeh oboroženih sil že dosegla spo-
razum.

Sprejeto je bilo načelo enotnega
vrhovnega poveljstva v prime-
ru vojne. Vrhovno poveljstvo kopenske
oborožene sile bi prevzeli nemški čast-

Angleški vojni minister pojde v Moskvo

Japonska sluti »tajno določbo« o Daljnem vzhodu

Poljska ne bo delala nobenih ovir

London, 25. maja. AA. Havas: Dopisnik »Jour-
na« poroča svojemu listu iz Londona, da namerava an-
gleški vojni minister Hore Belisha osebno
odpotovati v Moskvo. Angleškega vojnega ministra
bodo na potu spremljali vojaški strokovnjaki. Hore
Belisha bi tako prišel v neposreden stik s šefi so-
vjetske armade ter dobil na ta način vpogled v
organizacijo in vrednost rdeče armade.

Pariz, 25. maja. c. Danes je zunanji minister
Georges Bonnet sprejel francoskega veleposlanika
v Moskvi Naggiara, ki se bo te dni vrnil v Moskvo
na svoje službeno mesto. Naggiar je bil več tednov
v Parizu, kjer je bil v nekem sanatoriju operiran.

Reuter obavlja glavne točke sporazuma med Anglijo-Francijo-Rusijo

London, 25. maja. AA. Reuter: Čeprav so
uradni krogi skrajno molčeči glede značaja in
obsega najnovejših britanskih predlogov sovjet-
ski vladi, je Reuterjev diplomatski urednik izve-
del, da mislijo v dobro poučenih krogih, da bodo
ti predlogi obsegali tele tri točke:

1. Pakt o vzajemni pomoči. Pakt
bi stopil v veljavo v primeru neposred-
nega napada na evropsko ozemlje katere-
koli od treh pogodbenic. Pred tem pak-
tom bi izšla trojna izjava o takini nevar-
nosti, veljavna do sklenitve pakta samega.
2. Določilo o posvetovanju in
o vsakem nastopu, ki bi se pokazal po-
treben v primeru neposrednega napada
na ozemlje od katerekoli od držav, ki so

niki, vrhovno poveljstvo pomorskih sil
pa italijanski. Za vsak primer si je Ita-
lija izgovorila sodelovanje nemškega
brodovja na Sredozemskem mor-
ju. Hitler je s tem, da je odpovedal po-
morski sporazum z Anglijo, le ugodil
eni od poglavitnih zahtev Mussolinija.
Nemčija se je tudi obvezala, da bo njena
orožna industrija dobavljala vse potreb-
no orožje svoji italijanski zaveznici.

Nemčija si osvaja petrolej v Boliviji

La Paz, 25. maja. AA. (Stefani.) Izve-
se, da tečejo med Bolivijo in Nemčijo
pogajanja za graditev petrolejskega vo-
da od bolivijskih petrolejskih polj do
brazilskega pristanišča Santos. Nemčija
bi vod zgradila na svoje stroške ter bi
investirala v ta namen 150 milijonov dol-
larjev. Zato zahteva Nemčija bolivijski
petrolej za dobo 10—15 let.

Jim tri pogodbenice dale poročstva. Vpra-
šanje, katere so te države, ki so deležne
poročstev, je stvar, ki se ima še prereše-
lati. Prav tako ugotavljajo, da bi so
morala vsaka država — žrtve napada —
upreti zavojevalcu, preden bi poročstvo
stopilo v veljavo.

3. Posvetovanje med general-
nimi štabi treh pogodbenic, da se za-
jamči kar najutinkovitejše sodelovanje
med letalskimi, pomorskimi in kopenski-
mi vojaškimi silami treh držav, če bodo
poklicane, da se uprejo napadu.

Mnogo okoliščin govori za to, da se bo do-
govor, ki se bo sklenil, držal teh splošnih črt.
Čeprav te točke ne ustrezajo popolnoma prvot-
nemu sovjetskemu predlogu za sklenitev popolne
obrambene zveze, bodo dejansko paralizirale ne-
posredno grožnjo proti vsaki od navedenih treh
evropskih velesil. Te točke ne pomenijo grožnje
za nobeno državo, ki temelji njena politika na
miroljubnem sodelovanju.

Poljski in romunski: Da!

London, 25. maja. c. Predsednik vlade Cham-
berlain je danes dopoldne ob 10.30 odpotoval v
Glasgow kjer bo govoril na shodu konservativne
stranke.

Angleški politični krogi poudarjajo, da je bila
sklenitev sporazuma med tremi velesilami mogoča
samo zaradi tega, ker sta poljska in romunska vla-
da ugodno odgovorila na angleška vprašanja o zve-
zi s Sovjetsko Rusijo.

Varšava, 25. maja. AA. Agencija Pat objavlja
sleden obvestilo glede angleško-sovjetskih poga-
janj:

Stališče Poljske napram pogajanjem Francije
in Anglije s Sovjetsko Rusijo ni prišlo do nobene
spremembe ter so nasprotne vesti gotovih tujih
agencij brez osnove. Poljska nima nobenih razlo-
gov, da bi ovirala tok teh pogajanj, ker ne morejo
ta pogajanja ustvariti za Poljsko nobenih novih ob-
veznosti. Poljska nima razloga uveljavljati kakih
ovir ali delati pripombe, kar bi bilo upravičeno
samo v primeru, da bi prinesla ta pogajanja Poljski
škodo.

Danes govori Molotov

Moskva 25. maja. c. Danes popoldne se je v
Kremlju sestal parlament sovjetske unije. Seja se
je začela ob 15 in je bila prva seja posvečena sa-
mo uradnim formalnostim. Jutri bo druga seja in
je zelo verjetno, da bo prvi govoril Molotov
kot predsednik sveta komisarijev in komisar za ru-
nanje zadeve. Njegov govor pričakujejo mednarodni
krogi z veliko radovednostjo, ker bo najbrž odgo-
vor na včerajšnjo Chamberlainovo izjavo v spodnji
zbornici.

Dunajska vremenska napoved: Menjaje pre-
cej oblačno s krajevnimi nevihtami, viharno, to-
plotno stanje se ne bo mnogo spremenilo.

Zagrebska vremenska napoved: Večinoma
oblačno.

Zemunska vremenska napoved: Pretežno ob-
lačno v vsej državi z dežjem od časa do časa.
Snežiti utegne v visokih gorah. Toplota se ne bo
posebno spremenila.

Politični zapiski

Smer in delo predsednika vlade

»Samouprava« prinaša članek o politiki predsednika vlade g. Dragiša Cvetkovića, v katerem označuje smernice njegovega političnega delovanja in beleži nedvomne uspehe tega dela. Glavni namen njegove vlade je, da v vseh območjih narodnega in državnega življenja ustvari ozračje zupanja in da vse sile ljudstva zedinijo v ustvarjajoče delo. Vladi je na srce napredek vseh krajev in delov države. Za njo ni privilegiranih banovin, ampak se gospodarska in socialna vprašanja rešujejo na podlagi popolne enakopravnosti. Delo predsednika vlade in njegovih pomočnikov je prežeto dobre volje, nepristranosti in pripravljenosti, da se izpolni vsaka upravičena želja v splošni blagor. Začetek del na novi železniški progi, ki bo vezala Slovenijo s morjem, kakor tudi mnoga javna dela v savski in primorski banovini in prizadevanje, da se tako v upravnih reformah, kakor v osebnem pogledu, ugodni enako vsem krajem, jasno dokazuje, da vlada g. Cvetkovića odločno in vztrajno ter učinkovito izvaja svoj program. Tako delo ne more biti izvršeno v nekaj mesecih, tudi ne v nekaj letih. Glavno je ozračje, ki ga je ustvarila vlada in politika JRJ, pod katero je ljudstvo v Jugoslaviji tako mirno in složno, kakor do sedaj ni bilo nikoli. Tudi strankarska zagrizenost, sovraštvo in ozkost bolj in bolj izginejo in vse osebnosti, ki kolikšak pomenijo v življenju naroda, si prizadevajo za odkrit sporazum in za popolno normalizacijo našega državnega življenja, ki mora predstavljati močan činitelj v mednarodni politiki sveta. Pri tem pa mora vlada g. Cvetkovića paziti na to, da se ne pozablja gospodarska vprašanja, da bo naša država v tem pogledu močna in neodvisna, ker je to najboljša podlaga tudi za politično normalizacijo in slogo.

»Straža se menja, stranka ostane«

Kakor javlja »Dan«, je poljedelski minister Nikola Bešlić na sestanku JRJ v Novem Sadu izjavil naslednje:

»Naša zunanja politika se nahaja v dobrih rokah. Kljub hudemu mednarodnemu položaju moramo Jugoslavlani po zaslugi modrega vodstva kneza namestnika Pavla biti popolnoma mirni. Kar se tiče notranje politike, ste vsi pričeli velikega truda, ki si ga prizadeva predsednik vlade Dragiša Cvetković, da reši naše najvažnejše notranje vprašanje. Morebiti od zedinjenja do danes noben režim ni imel tako težke naloge, kakor sedanja vlada. Z ozirom na Vojvodino pa je treba reči, da je ta pokrajina nerazdružljivo zvezana z usodo bivše srbske kraljevine, tako da ne more biti govora o kakšni lojzmembi v tem pogledu. Mi smo vprašanje Vojvodine rešili enkrat za vselej leta 1918 in se zato to vprašanje ne sme več postavljati.«

Kakor poroča belgrajska »Samouprava«, je na tem shodu poštni minister Čvrkić med drugim dejal tudi naslednje: »Pošteno moramo priznati, da smo zašli na stranpot, ko smo gojili osebno češčenje dr. Stojadinovića, namesto da bi postavili vsemu na vrh stranko. To je bila naša velika napaka. Zaslužne velike ljudi bo stranka sama s časom postavila na častno mesto, ki jim gre. Osebe so samo v službi stvari in kadar odidejo, stranka zaradi tega ne sme trpeti nobene škode. Menja se samo straža, stranka pa mora živeti in delati dalje.

Vloga dr. Kramerja

O vlogi in delovanju dr. Kramerja v odnošajih med dr. Mačkom in srbsko združeno opozicijo, ki se je bila svoj čas pismeno s posebnim sporazumom obvezala, da bo dr. Mačka in njegove hrvatske zahteve podpirala tako, kakor jih bo on stavil, pa ga je v odločilnem trenutku pustila samega, piše »Obzorje«. »Ko so po mišljenju prvakov srbske združene opozicije zagrebški razgovori prišli na odločilno točko, je prišel v Zagreb dr. Kramelj. To je bilo vprav tistega dne, ko se je v Zagrebu sestalo hrvatsko narodno zastopstvo. Dr. Kramelj je prinesel v imenu združene opozicije in JNS zagotovilo teh dveh strank, da sprejmeta kot izhodno točko za razgovore z dr. Mačkom znani sporazum, ki sta ga bili ti dve stranki sklenili z dr. Mačkom 27. travna tega leta. Dr. Kramelj je pri tej priliki sporočil tudi to, da bodo čez nekaj dni prišli v Zagreb odposlanci združene opozicije in JNS, da se bodo dogovarjali z dr. Mačkom in njegovimi zavezniki iz seljaške demokratske koalicije. Toda od te dr. Kramerjeve obljube je prešlo že več kot 20 dni, a od delegatov združene opozicije in JNS ni ne duha ne sluha. Za nas ni nobena tajnost, zakaj so se prvaki opozicije potuhnilli, ozir. se izmikajo.« Nato »Obzorje« navaja te razloge, od katerih je glavni ta, da jim dr. Mačkovi razgovori za sporazum s predsednikom vlade nikakor niso nudili prilike, da bi prišli zopet na oblast, kar je njihova najpriznejša in edina želja.

Polomija »domobrancev« v Chicagu

»Obzorje« od 24. t. m., štev. 118, poroča: Kakor izvemo iz »Jugoslovanskega glasnika«, ki izhaja v Chicagu, deluje v Ameriki mala skupina hrvatskih priseljencev, ki je organizirana v društvu »Domobranci«, kateremu je v Chicagu na čelu dr. Branimir Jelić. Amerikanski Hrvati, ki so po ogromni večini organizirani v okviru Hrvatske seljaške stranke, tem ljudem pravijo tudi fašisti. Začetkom maja je dr. Jelić s pomočjo nekega Čuturića sklical v Chicagu shod v dvorani sv. Jeronima. Nabralo se je pa več ljudi na cesti, kakor v dvorani sami in velika večina se je obnašala nasproti tem hrvatskim fašistom sovražno. Mnogi so vzklikali: »Doli Jelić! Doli domobranci! Doli izdajalec dr. Pavelić! Živijo dr. Maček! Živela Jugoslavija!« Mnogi so preprečila govoriti tako dr. Jeliću kakor Čuturiću in na oder se je povzpeli predsednik škafke HSS Svetič, ki je naglašal, da se Hrvati pod zastavo dr. Mačka borijo za svoje pravice, da pa se mora hrvatsko vprašanje rešiti le v okviru jugoslovanske države in da se bodo Hrvati, Srbi in Slovenci, če treba, vzajemno borili tako proti zunanjim, kakor proti notranjim sovragom Jugoslavije. Čuturić je moral poklicati na pomoč policijo, ki ni mogla storiti ničesar drugega, kakor da je Jelića in Čuturića spremila iz dvorane, da jih niso osebno napadli. Domobranci skupščina se je spremenila v skupščino dr. Mačka in velika množica je sprejela resolucijo, ki pozdravlja dr. Mačka in njegovo borbo za hrvatski narod, obenem pa naglašajo slogo Hrvatov, Srbov in Slovencev ter nerazdružnost jugoslovanske države.

Nov ban

Belgrad, 25. maja. AA. V imenu Nj. Vel. kralja je z ukazom kr. namestništva imenovan za bana zetske banovine Božidar Krstić, pomočnik notranjega ministra.

Notranje politični pregled

Belgrad, 24. maja. m. Po daljšem presledku je bila zadnja nedelja v političnem pogledu spet močno razgibana. Po državi je bilo več političnih zborovanj. Sklicale so jih skoraj vse politične skupine. JRJ je imela najvažnejše zborovanje v Novem Sadu. Banovinski odbor stranke je sklical občni zbor, na katerem je bil namesto dosedanjega izvoljen nov odbor na čelu s kmetskim ministrom inž. Bešlićem. Proti volitvam novega odbora sta nastopila samo dva delegata poslanci dr. Djordje Jovanović in rečak bivšega kmetskega ministra Djura Stanković. V podkropljevo svojega predloga sta navajala, da je to želja bivšega predsednika vlade dr. Stojadinovića, ki je tudi izjavil, da novega odbora ne bo potrdil. Predsedujoči poslanec Davinić je dal predlog poslancev dr. Jovanovića in Stankovića ter izjavo dr. Stojadinovića na glasovanje. Od navzočih 108 delegatov sta za predlog, da se volitve novega banskega odbora odločijo, glasovala samo dva delegata, in to sama predlagatelja istih predlogov. Glasovala sta torej proti 104 delegatov.

Po tem glasovanju so strankini delegati izvolili nov banovinski odbor. Rezultat glasovanja na nedeljskem občnem zboru banovinskega odbora JRJ za donavsko banovino je bil v Belgradu predmet živahnih komentarjev. Z njim se je bavil tudi vodilni prestolniški dnevnik »Politika«, ki ugotavlja, da zavrnitev predloga omenjenih dveh poslancev pomeni zopet nov poraz prijateljev dr. Stojadinovića v donavski banovini, ki je prva reorganizirala svoj banovinski odbor.

Poleg ostalih političnih dogodkov zadnje nedelje je posebno važna notranje-politična izjava prometnega ministra pri začetku gradbenih del za vpovstavev železniške zveze Slovenije z morjem v Črnomlju. Prometni minister dr. Spahe je kot važen činitelj sedanje vlade in poleg voditelja Slovencev dr. Korošca intimen sodelavec predsednika vlade Cvetkovića z vse odločnostjo poudaril, da bo vlada nadaljevala s svojim delom in se bo lotila še mnogih vprašanj. Ta vprašanja bo tudi rešila. Najtežje problema, to je hrvatskega vprašanja, se je lotila najprej, ker je s to nalogo prevzela krmilo države v svoje roke. Vlada bo to vprašanje tudi rešila, »ker se ga je lotila z odprtim srcem in najboljšo voljo. Razgovori so trenutno morda res malo zastali, toda obojestranska iskrenost zagotavlja uspeh.«

Optimizem, s katerim se vedno spremlja dobro namerni politični krogi in rodoljubi vse napore predsednika vlade Dragiša Cvetkovića, da bi skupna domovina vendar že po 20 letih dobila končno konsolidacijo notranjepolitičnih razmer in bila urejena, je pred ministrom za promet dr. Spahe, ki v večji meri potrjuje dr. Korošec, najprej na občnem zboru Zadružne zveze v Ljubljani, ko je 8. maja pred zadržarji izjavil, da je 90 do 95 odstotkov najtežjih vprašanj že rešenih ter obstaja veliko upanje, da se bo rešil še preostali neznan odstop večjih vprašanj, drugi pa slovenski mladini 14. maja na zborovanju v Celju. Dr. Korošec je tedaj dejal, da sta v naši notranji politiki sedaj dve glavni osebi: predsednik vlade Dragiša Cvetković in voditelj Hrvatov dr. Maček, ki se razgovarjata o bodoči ureditvi naše jugoslovanske države. Glede samih razgovorov za rešitev hrvatskega vprašanja je dr. Korošec naglašal, da ti razgovori niso bili nikdar tako resni in pozitivno zamišljeni, kakor sedaj.

Take izjave dr. Korošca, kakor tudi nedeljska izjava ministra za promet dr. Spahe, so bile podane po zadnjem sestanku, ki sta ga imela v Zagrebu predsednik vlade Dragiša Cvetković in dr. Maček, to je po zastoju, ki je nastal v reševanju hrvatskega vprašanja ter dovolj jasno potrjuje dejstvo, da je v razgovorih o našem notranjepolitičnem problemu res nastal samo zastoj, v nobenem primeru pa to ni prekinitev. Želja po resničnem sporazumu, ki bi zadovoljil vse narode v mejah skupne domovine Jugoslavije, je danes prav tako velika, kakor je bila tedaj, ko je predsednik vlade Dragiša Cvetković pristopil k reševanju tega vprašanja. Ta želja obstoja še nadalje na obeh straneh. Morda je celo večja, ker so se med tem tudi že lahko bratje Hrvatje prepirali, na kateri strani in kdo so njihovi pravi prijatelji.

Sedanja vlada je s svojim predsednikom Dragiša Cvetkovićem za rešitev hrvatskega vprašanja pokazala toliko dobre volje in pripravljenosti, kakor doslej še nobena naša vlada. Predsednik vlade je do konca izpeljal vse svoje napovedi in niti za trenutek ni okleval pred tejo problema, katerega rešitev si je zastavil. Kar je napovedal, je tudi izvršil in je res zavrgel metode preteklosti. Stirje zagrebški sestanki med njim in dr. Mačkom so za to najboljši dokaz.

Kakor vsa javnost, so tudi opozicijske skupine pozdravile prve napovedi predsednika sedanje vlade Dragiša Cvetkovića glede rešitve hrvatskega vprašanja, pa so pozneje, ko g. Cvetković ni ostal samo pri obljubah, temveč se je dejansko lotil reševati ta problem in začel razgovore z resničnim voditeljem hrvatskega naroda dr. Vl. Mačkom, so opozicijske skupine, ki jih je g. dr. Maček štiri leta politično nosil in dvigal ter jim s tem podaljševal politično življenje, pričele nastopati proti dr. Mačku in Hrvatom ter mu očitali, da zahtevajo preveč. Ti krogi so nastopili tudi proti sporazumu, čeprav so prej preko svojih šefov izjavljali, da bodo pozdravili vse sklepe, ki se napravijo s Hrvati, samo da se čimprej uredi

Knežinja Olga s otroškim zavetiščem v Belgradu

naš skupni dom, in to ne ozira se, kdo bo napravil ta sporazum.

Srbijanska opozicija ni ostala dosledna svoji izjavi in so to opozicijske stranke dokazale takoj potem, kakor hitro je prišlo do vprašanja reševati predsednik vlade Dragiša Cvetković in ne oni. S tem so samo dokazale, kar smo mi v ostalem vedno trdili, da je vsem tem skupinam bilo vprašanje sporazuma samo sredstvo, da bi se preko njega s pomočjo dr. Mačka prikopale do oblasti.

Po Belgradu in v notranjosti države so se žele najfantastičnejše vesti, ki so imele svoj izvor v opoziciji JNS. Ker ni bilo izgledov, da bi sporazum dvignil na ministrske fotelje številne kandidate in opozicionalce — skupina JNS je v tem zelo nestrpna, ker že težko prenaša opozicijo — so vse skupine zavzele napram sporazumu odklonilno stališče. Toda oba delegata, ki jih je poslal v Belgrad dr. Maček g. ing. Košutić in Vilder, nista nič opravila. Poleg vseh nejasnosti sta mogla ugotoviti še to, da srbijske opozicijske skupine in JNS nimajo niti enotnih pogledov na hrvatsko vprašanje samo, kaj šele glede njegove rešitve.

Zaradi tega zadržanja in docela odklonilnega stališča, ki so ga te skupine zavzele do vprašanja, ki je bil predmet razgovorov med predsednikom vlade Dragiša Cvetkovićem in dr. Mačkom v Zagrebu, so dosedajni odnosi med srbijsko opozicijo in JNS z zagrebško SDK skoro povsem prekinili in to kljub naporom g. Vilderja, ki bi še vedno rad ohranil koalicijo SDK z UO in JNS. Da je temu tako, dokazujejo časopisi, ki pripadajo hrvatskemu narodnemu pokretu v Zagrebu, Splitu in Osijeku, ki objavljajo ostre napade in očitke proti srbijski opoziciji. Voditelji srbijskih opozicijskih skupin pa svojim zbežanim pristajajo tolmačijo te očitke na ta način, da jim zatrjujejo, da jih Hrvati napadajo zaradi tega, ker jih je sram zaradi izdajstva do dosedanjih zaveznikov.

Srbijske opozicijske skupine, ki že preje niso bile idejno nikdar kompaktne, so po zadnjih

Slava kraljeve garde

Belgrad, 25. maja. Danes je kr. garda slovesno proslavila svojo slavo v navzočnosti kralja Petra, kneza namestnika Pavla in namestnikov dr. Stankovića in dr. Perovića, predsednika vlade Cvetkovića, predsednika senata dr. Antona Korošca, predsednika narodne skupščine Simonovića, podpredsednika senata Kojića, ministra dvora Antića, maršala dvora Čolak-Antića in ministrov dr. Spahe, Cincar-Markovića, Bešlića, Rajkovića, Kreka, Snoja, Čvrkića in Čejovića. Slovesnosti so se udeležili tudi belgrajski župan Ilić, poveljnik Belgrada Košić, več generalov, višjih in nižjih častnikov belgrajske garnizije in zastopnikov verskih, nacionalnih in kulturnih društev.

Slovesnost se je začela ob 10 z državno himno. Ko je Nj. Vel. kralj sprejel poročilo, je pozdravil vojske z besedami: »Pomozi Bog, junaci!« Vojski pa so odgovorili: »Bog ti pomogao!« Nato je kralj Peter čestital vojakom k slavi. Potem so začeli rezati slavski kolač. Obrede so opravili pravoslavni duhovnik Jovanović, katoliški duhovnik Kotnik in muslimanski duhovnik Suhej-Talić. Slavski kolač je prerezal domačin slave general Miljutin Zupanec z nekim podčastnikom in vojakom. Po končanem cerkvenem obredu je po-

političnih dogodkih docela razbite. Vodstva posameznih skupin se sicer sestajajo, praktično pa ti sestanki ne pomenijo nič in so samo informativnega značaja.

Proti tem skupinam je v zadnjem času zelo poostroilo svojo borbo levo krilo, ki so ga vodstva političnih strank na sestanku srbijskih združenih opozicij lansko leto izključile iz svoje sredine. Ta politična skupina izdaja v Belgradu glasilo »Socialni vestnik«. Vsaka številka tega glasila je polna najhujših napadov na UO in JNS. Levo krilo ji očita najhujše partizanstvo z zlorabo hrvatskega vprašanja, ker so se ga oprijemali samo zato, da bi se preko njega priklopili do oblasti. V zadnji številki »Socialni vestnik« ugotavlja: »Sedaj je vsem opozicionalcem jasno, kako stoji z vodstvom UO.

Ono je ves čas poudarjalo sporazum z Hrvati kot svojo prvo zahtevo. Ko pa je prišlo do ustvarjanja sporazuma, si je UO pričelo prati roke in smatra, da zahtevajo Hrvati mnogo. Zanimivejša pa je še tole: Vodstvo UO je še preje, predno je bilo sploh znano, kaj kdo zahteva, pričelo delati proti. Dejansko je proti zato, ker ga sporazum ni dvignil na oblast. Sporazum je bil patent za prihod na oblast strankarskih močtev in njihovih ljubljencev.«

Na drugi strani ponatiskuje »Socialni vestnik« partizanstvo srbijskih opozicijskih strank, o katerih piše »Hrvatski dnevnik« ter odkrito izjavlja, da srbijske opozicijske skupine najhujše nastopajo proti sporazumu. Dobesedno pravi: »Partizani so že od prvega dne pogajanj pričeli najprezobirneje in najskrupuloznejšo borbo proti sporazumu. V tej gonji se poslužujejo najfantastičnejših izmišljotin na račun bratov Hrvatov in njihovega vodstva. Partizani sploh nečejo nič slišati o sporazumu med Hrvati in Srbi, če ta njihov vodstvo ne pripelje na ministrske fotelje. Če ni ministrskih foteljev, ni sporazuma! Strankarski in osebni interesi so nad narodom in državo. Zato pa je srbski narod tudi zavrgel to partizanstvo ter je dr. Maček zastopil štiri leta zastavljal svojo moč in ugled, da bi jih dvignil od mrtvih. To je bilo, kakor tudi sam uvideva, jalovo in ne-hvalno delo...«

Nj. kr. Vis. knez namestnik Pavle je imel na kosilu ob priliki slave konjeniške brigade kraljeve garde, dne 25. maja tale govor:

Vesel sem, da mi je bilo tudi letos mogoče ta svečani dan preživeti z vami. Konjeniška brigada je najstarejša ednica naše vojske in obstoji že več kot 100 let. Redko katere vojske se je proslavila tako zelo v tem kratkem času. Se redkejši primer v svetovni zgodovini pa je, da kaka država svoji vojski toliko dolguje kot Jugoslavija, ki brez nje ne bi niti obstojala. Naša vojska ni zaspala na svojih lavirah. Se dalje bdi nad to državo in bo znala ohraniti, kar si je pridobila. Dvigam to čašo na vaše zdravje. Ziveli!

Minister Čirič se je vrnil iz Berlina

Topli nemški članki o zvezah med Nemčijo in Jugoslavijo

Belgrad, 25. maja. m. Iz Berlina se je vrnila v Belgrad jugoslovanska delegacija, ki je prisostvovala ustanovitvi nemško-jugoslovanskega društva. Delegacija, ki jo je vodil prosvetni minister, se je iz Berlina vrnila z najlepšimi vtisi ter je bila deležna velike pozornosti. Nemško časopisje je za časa bivanja naše delegacije v Berlinu objavilo tople članke o kulturnih zvezah med Nemčijo in Jugoslavijo. »Deutsche Allgemeine Zeitung« je med drugim zapisala, da so te zveze večne. Dalje pravi: Sedanja Jugoslavija kaže vse variacije kulturnih pojavov življenja, pričeni od

podrobnega urbanizma pa do kmetskih originalnosti. Jugoslovanski kmetski stan je oni sloj Jugoslavije, ki iz svojih rezervarjev nudi stalno nove moči celokupnemu narodu. Naloga jugoslovanskega prosvetnega ministra je, da spravi v sklad in do enotnosti vsa zdrava kulturna stremjenja. Stoletni kulturni odnosi med Nemčijo in Jugoslavijo, paralelnost političnih interesov in stvarnost medsebojnih gospodarskih interesov predstavljajo posebno srečne elemente, ki vežejo ta dva prijateljska naroda.

Dr. Korošec za poplavlence

Belgrad, 25. maja. AA. O priliki katastrofalne vremenske katastrofe, ki je zadela Belo Palanko, je predsednik senata dr. Korošec odobril iz sredstev senata 10.000 din kot podporo. Istotako je odobril 10.000 din podpore Samobratu v savski banovini, ki ga je doletela podobna katastrofa.

Seja uprave Gasilske zveze

Belgrad, 25. maja. m. V Belgradu je imela sejo uprava Gasilske zveze kraljevine Jugoslavije. Na seji so bili sprejeti predlogi za spremembo gasilskih zakonov. V teh predlogih je važno to, da bodo gasilske zajednice po banovinah dobile avtonomijo, zveza pa bo ostala le bolj reprezentativnega značaja v organizatoričnem in administrativnem pogledu, navedbajno oblastvo pa samo v tehničnem pogledu. Važni so tudi predlogi, ki so bili sprejeti glede financiranja gasilskih edinic. V tem pogledu so bili sprejeti potrebni sklepi. Poleg tega je uprava sprejela tudi tehnični vadnik za orodje in razne gospodarske priprave. Preračun Zveze kaže 1.7 milijona din dohodkov in prav toliko izdatkov. Odobren je bil tudi računski zaključek za l. 1938-39. Pri razdelitvi podpora je prišlo večkrat do glasovanja.

Iz diplomatske službe

S kraljevim ukazom so premeščeni: Stanoje Sinić, svetnik v 4-1 zun. ministrstva, za generalnega konzula v isti skupini in stopnji na kr. konzulatu v Bratislavi;

Vladislav Marković, svetnik v 4-1, na kr. konzulatu v Kairu, za svetnika v 4-1 v zun. ministrstvu;

Radoš Stepanović, svetnik v 4-2 v zunanjem ministrstvu, za svetnika v 4-2 na kr. konzulatu v Kairu;

dr. Anton Novačan, generalni konzul v 4-2 na kr. konzulatu v Bariju, za svetnika 4-2 v zunanjem ministrstvu;

Dražo Dragutinović, svetnik v 4-2 na kr. poslaništvu v Pragi, za svetnika v 4-2 na kr. poslaništvu v Sofiji;

Nikola Sulica, svetnik v 4-2 na kr. poslaništvu v Sofiji, za generalnega konzula v 4-2 na generalnem konzulatu v Bariju;

Dobrovoje Krstić, tajnik v 5. skupini zunanega ministrstva, za tajnika v isti skupini na kr. poslaništvu v Tirani;

Aleksander Zvekić, tajnik v 6. skupini na poslaništvu v Berlinu, za tajnika v isti skupini v zunanem ministrstvu.

Generalni konzulat v Pragi

Belgrad, 25. maja. AA. V imenu Nj. Vel. kralja z ukazom kr. namestništva in na predlog zunanjega ministra se sporazumno s predsednikom vlade ukine poslaništvo kraljevine Jugoslavije v Pragi, namesto njega se pa odpre generalni konzulat kraljevine Jugoslavije. Za generalnega konzula je postavljen Radovan Šumenković, svetnik v 3-1 na jugoslovanskem poslaništvu v Bruslju.

Kongres gostinske obrti

Niš, 25. maja. m. V Nišu je bil danes zaključen kongres zastopnikov gostinskih obrti. Na kongresu je bila sprejeta potrebna resolucija, ki bo predložena kraljevski vladi. V glavnem so se zastopniki gostinskih obrti pritoževali na protipravno točenje alkohola, dalje zaradi visokih avtorskih taks in zaradi povečanja občinske takse.

Belgrajske novice

Belgrad, 25. maja. m. Te dni se je mudil v Belgradu poslanec slovenjevrškega okraja Teuščuh, ki je zaradi poplavljenih okrajev v slovenjevrškem okraju posredoval na merodajnih mestih. Obiskal je tudi predsednika skupščine Simonovića, ki je za poplavlence v slovenjevrškem okraju odobril 5000 din podpore.

Belgrad, 25. maja. m. Predsednik senata dr. Korošec je odobril podporo 10.000 din za poplavlence v Sloveniji. Znesek je dal na razpolago banu dravske banovine dr. Natlačanu, ki ga bo razdelil med najbolj prizadete.

Belgrad, 25. maja. AA. S kraljevim ukazom sta povišana za višjega kmetskega svetnika kmetske zveze v kontrolne postaje v Ljubljani v 4. skupini inž. Sergij Gorup in za kmetskega svetnika na isti postaji v 5. skupini Ivan Zaplotnik. — Za namestnika pomočnika kmetskega ministra je imenovan Budislav Cvijatović, načelnik živinorejskega oddelka.

Napetosti pri Šangaju

Oster nastop angleškega admirala proti Japoncem

Hongkong, 25. maja. AA. Reuter: Admiral Nobel je poslal oster protest japonskim pomorskim oblastvom v Amaju in Sanghaju, ker so včeraj Japonci ustavili britansko ladjo »Rampore« pred južnovzhodnim vhomom v hongkongsko luko. Admiral pravi v protestu, da je po postopku o verifikaciji zastave dovoljeno oblastvu, da pridejo na ladjo, na kateri plapolata britanska zastava samo tedaj, če je utemeljen sum o narodnosti ladje. Ker pa opravlja ta ladja že nekaj let promet med britanskimi in japonskimi pristanišči, ni bilo vzroka za takšen sum. Admiral Nobel zahteva po-

jasnilo, obenem pa tudi stroge ukrepe, da se takšni primeri ne bodo več ponavljali. Izvedelo se je, da bi matična ladja za letala »Eagle« utegnili odpluti proti otoku Kulangsuju. Vesti o prekinitvi pogajanj za odpoklic posameznih oddelkov z otoka Kulangsuja ne potrjujejo.

Hongkong, 25. maja. b. Pogajanja, ki so jih v Kulangsu imeli poveljniki britanskih, francoskih in ameriških vojnih ladij z japonskimi delegati, so bila sredi prekinjenja brez vsakega uspeha, ker Japonci ne želijo ustreči zahtevam velice, da umaknejo svoje čete iz Kulangsuja. Japonska je

Najčistejša belina je

RADION

belina

proglasila blokado nad tem otokom, ki je oddaljen 250 milj od britanske kolonije Kongkong. Pravijo, da namerava japonski generalni štab izkrenati nadaljnjih 500 vojakov. Poležaj se je zaradi tega še bolj poostiril. V teku včerajšnjega dne je priplulo v luko Amoj spet nekaj tujih vojnih ladij. Trenutno je v tej luki 5 britanskih, dve ameriški in tri francoske vojne ladje. Japonska eskadra v Amaju pa šteje 8 vojnih ladij.

Svetnik

Znana katoliška založba Herder je izdala zbornik razprav o sodobnem dušnem pastiranju, ki prinašajo veliko pobudo na tem tako važnem področju za obnovo in rast verskega življenja in za poživitev ter okrepitev zdravih navedenih sil v ljudstvu.

Med temi razpravami beremo velikega vpoštevavanja vredne misli švicarskega vseučiliškega profesorja Zoepila o vrednosti čiščenja svetnikov za prebudo krščanskega duha. Zelo napačno bi bilo — pravi — če bi svetnike, ki so bili in so ljubljenci ljudstva, postavili v kot. Čiščenje svetnikov je neprecenljivega pomena za ohranitev krščanske miselnosti, ker svetniki ne predstavljajo krščanstva kot kakšen od življenja odmaknjeni vesoljski nauk in nazor, ampak nam ga pokažejo utelešenega v krepkih osebnostih, ki koreninijo v življenju in po svojem zgledu neprestano rodijo novo življenje v srcih. Krščanstvo kot tako ni gola filozofija, ki bi se med kmeti, rokodelci in delavci ne bila nikoli udomačila, ampak krščanstvo tudi danes poganja v srcih prav tako, kakor takrat, ko se je oznanjalo v prvič, namreč po znamenjih in dejanjih velikih ljudi, močnih značajev in junakov duha, ki niso ljudstva samo učili, ampak ga z nepremagljivo močjo potegnili za seboj s svojim življenjem. V svetnikih je ljudstvo nazorno doživljalo poglavitne ustvarjalne sile krščanskega duha in njega navedenega reda: osebnost, ki se svobodno s prepričanjem podreja objektivnim resnicam in vrednotam ter najvišjemu blagru človeške skupnosti, pa pravičnost, ljubezen in milost. V svetnikih je videlo, kako krščanstvo preustvarja človeka, naj bo najvišjega ali najnižjega stanu, v pravega otroka božjega, ki vsem stanovom enako služi za zgled v svoji udanosti in požrtvovalnosti celoti, ki je prav tako po svetem Duhu posvečena in povečana, kakor posameznik. Noben filozof, noben državnik in noben sociolog ni tako učinkovito navajal ljudi k navedeni in družabni vzajemnosti, kakor svetniki, ki so jim vsi ljudje in stanovi, kolikor nosijo v sebi podobo božjo, ki jo mora vsak v sebi in v družbi izpopolniti do čim višje stopnje, bili enakovredni. Novi vek je Kerki dal prav toliko svetnikov ali morebiti še več, kakor prejšnji vekovi, in ni je prav nobene sodobne osebe ali družabne potrebe in težnje, ki je ne bi videli dejansko v najvišji meri uresničene v kakšni sveti osebnosti naših časov. Poleg tega pa se nam danes v svetnikih prejšnjih časov odkrivajo do zdaj nepoznane misli, čustva in odlike, ki tudi našemu sodobnemu življenju morejo in morajo služiti tako za nauk in tolažbo, kakor za zgled in vzpodbudo, da ne omagamo v sodobnih težavah, ampak prav v njih preizkusimo svoje krščanstvo, če je pristno in polno.

Seveda — tako nadaljuje pisatelj — veliko je odvisno od tega, kako se osebnost, misel in delo svetnika ljudstvu predočuje. Nekatere stvari, ob katerih se je navduševal človek srednjega veka, ne morejo vžgati današnjega človeka iz ljudstva, ki je bolj stvaren, kakor temu pravimo, bolj realističen in bolj k vrednotam tozemskega življenja obrnjen, kakor prejšnja pokolenja. Zato bo danes tako zvana legenda na splošno vplivala manj ko življenjepis, ki je kolikor mogoče kritičen, ki ne zamolčuje morebitnih svetnikovih napak in slabosti, ki jih ima ravno tako, kakor vsak človek, in ki ga ne skuša tako rekoč do nemožnosti in neverjetnosti poduhoviti, ampak moramo svetnika prikazati tudi v tem, kar ga veže na zdravo zemskost, z duhom pravilno uravnoteženo telesnost in polno moškost oziroma ženskost. »Svetnik« — zaključuje vseučiliški profesor svoja izvajanja — »ki stopi pred nas v mirnem siju in dostojanstvu polne zgodovinske resničnosti, bo tudi danes delal čudeže.«

Čemu Anglija potrebuje Arabce

Razmišljanja k Beli knjigi o Palestini

Posledica svetovne vojne je med drugim bilo tudi to, da so arabske pokrajine, ki so do tedaj pripadale turškemu cesarstvu, prišle po svoji večini pod nadzorstvo Anglije. Britanskemu gospodstvu se je posrečilo, da je zavladovalo nad ozemljem med Sredozemskim morjem in Perzijskim zalivom. S tem je bila utrjena angleška kontrola nad poti, ki vodijo po morju, po suhem in v zraku iz Evrope na Daljni vzhod, v Indijo in Avstralijo. Toda kmalu je morala Anglija računati z novimi dejstvi: prišel se je prebujati arabski nacionalizem. K temu pa je treba prišteti še imperialistične težnje Italije in Nemčije v teh predelih sveta.

Tu se križajo vsa pota

Pri angleško-italijansko-nemški tekmi na bližnjem vzhodu igrajo arabske dežele odločilno vlogo. Tu namreč so najbolj občutljive točke britanskega imperija. Tu vodijo pota v Indijo, tu je Sueski prekop, tu so neizčrpna ležišča nafte, ki je neobhodno potrebna za zračno in morskoro- brodovje. Kako važna je vloga Sueskega prekopa v življenju britanskega cesarstva, kažejo naslednje številke: v letu 1938 je plulo po prekopu več ko 6000 ladij s 33 milijoni ton tovarov. Od tega je bilo 47% angleških, 16% italijanskih in nato pride Nemčija z 9%.

Na ozemlju prednje Azije se križajo tudi zračna pota od zapada na vzhod. Čez to ozemlje vodijo glavne angleške zračne črte, prav tako tudi holandske, ki oskrbujejo promet z Javo. Čez to ozemlje so tudi Nemci zasnovali svoj zračni promet z Indijo in Japonsko. Obratno pa tudi Daljni vzhod po leti poti išče zvez z Evropo.

Poizkusi z železnico

Kar se tiče poti po suhem, je zaradi Sueskega prekopa nekaj desetletij bila manjšega pomena. V začetku 20. stoletja pa se je zanimanje zanje zopet dvignilo, to pa zaradi nemških načrtov z

železnico Berlin — Bagdad — Perzijski zaliv. Ta nemški načrt je preprečila svetovna vojna. Anglija je vse storila, da prepreči njegovo izvedbo. Anglija je hotela zvezati Evropo z Indijo e posebno železnico, ki bi iz Haife vodila v Bagdad in potem dalje na vzhod in ki bi imela za Anglije velik pomen.

Toda angleški načrti so naleteli na ogorčen odpor arabskih nacionalistov v Iraku, v Siriji in Palestini. Nagajala pa je tudi Francija, ki bi od svoje strani hotela dobiti zvezo med Sirijo in Irakom in ki bi jo pozneje zvezala z Iranom ter tako usmerila izvoz iz prednje azijskih dežel na sirska pristanišča. Kljub mnogim prizadevanjem se angleški diplomaciji ni posrečilo, dobiti Arabce na svojo stran. Železnica Haifa — Bagdad je morala biti za nedoločen čas odložena. Pač pa se je posrečilo Franciji, da je L. 1936 podaljšala sirska železnico do postaje Tel Kučuk na meji Iraka in Sirije. Istočasno je pa tudi turška vlada pričela graditi železnice v smeri proti Iraku, v pričakovanju, da pojde promet med Evropo in Azijo po turškem ozemlju.

V bližnjem orientu so bogata ležišča nafte. Večina od njih pripada Angliji. Ameriški in francoski kapital ima pri tem le podrejeno vlogo. Računa se, da je L. 1938 bilo na tem ozemlju pridobljene 13 in pol milijonov ton nafte. Mnogo te dragocene tekočine teče po posebnih cevih skozi Sireko pustinja v Haifo in Tripolis v Siriji, kjer jo nalagajo na ladjo.

Nemški tekmeč

Velika ležišča nafte v Iraku so že dolgo zanimala Nemčijo in Italijo. Nemški trgovski posli s Turčijo, Iranom, Afganistanom in arabskimi deželami zelo hitro naraščajo. Leta 1934 je znašal nemški izvoz v te dežele 107 milijonov mark, v letu 1937 pa že 251 milijonov mark. Prav tako je narasel tudi uvoz od 148 milijonov na 185 milijonov. Nemčija zavzema danes prvo mesto v

zunanjih trgovini Turčije, drugo mesto v Iranu, kjer je Anglija šele na 4. mestu in drugo mesto v Egiptu in Palestini.

Krupp gradi veliko tovarno v Karabuku v Turčiji. Druge nemške tvrdke grade turške železnice in dobavljajo material za gradnjo trgovskih ladij. Krupp gradi v Iranu velikansko tovarno v Haniabadu, kjer bodo topilnice bakra. Nemčija dobavlja tudi dnevno 300 ton litega železa za vlado v Teheranu. Prav tako dobavlja Nemčija skoraj izključno ves material za radio centrale in za železnice. V velikem porastu so tudi nemške nabavke za Egipt, kjer so nemške tvrdke posebno v železni industriji marsikje izpodrinile angleško trgovino. Nemško gospodarsko prodiranje na vzhod zadeva v prvi vrsti angleške interese, deloma pa tudi italijanske, ker zmanjšuje italijanski izvoz v te pokrajine.

Šah v Stuttgartu

Stuttgart, 25. maja. AA. DNB: Snoči so bile odigrane nekončane partije 10. kola evropskega šahovskega prvenstva. Bogoljubov je premagal Staldja, Kininger Hessa, partija Kininger — Grob je ostala remis, medtem ko je Grob premagal O'Kelija. Stanje pred 11. kolom je sledeče: Bogoljubov 7 in pol, Richter 6 in pol, Elisases, Engels, Kininger in dr. Vidmar po 6, Foltis 5, O'Kelij 4 in pol, Staldi 4, Grob in Hess po 3, Szili 2 točki.

V Rusiji 388 tovarn za orožje

Moskva, 25. majnika. TG. »Exchange Telegraph« javlja na podlagi objave vseh delavcev, ki so sprejeli vladna odlikovanja za posebno pridnost pri delu, da razpolaga sovjetska Rusija trenutno s 388 tovarnami za orožje in municijo. Letalske tovarne v tej številki niso vključene. To odkritje je v inozemskih krogih napravilo velik vtis.

„Letalske vaje v vsemirju“

Moskva, 25. majnika. TG. »Exchange Telegraph« poroča, da je imelo sovjetsko letalstvo zadnje dni vojaške vaje v takšnih višinah, da se lahko reče, da so bile vaje v — vsemirju. Nastopili so najtežji sovjetski bombniki, ki so v takšnih višinah, kot jih do sedaj ni dosegel še noben bombnik, izvajali dolgotrajne vojaške vežbe. V skupinah po sto so se letalska brodarja napadala in odletela v velike razdalje, kjer so opravila bombardiranje, nakar so se vrnila v nevidni višini spet nazaj k izhodišču. Letalske vaje so obsegale polete iz severne Rusije proti Črnemu morju, kjer so imeli bombniki nalogo, da bombardirajo »sovražno brodovje«, nakar so se dvignili v vsemirje ter se vrnil nazaj, ne da bi vmes kje pristali. Vojaški pilot Kokinaki je v časopisu izjavil, da z letalom, s katerim je nedavno preletel Atlantski ocean, lahko zleti k vsaki prestolnici v Evropi in Aziji, jo bombardira in se vrne nazaj na sovjetsko ozemlje, ne da bi moral vmes pristajati.

Tenis

Wimbledon, 25. maja. AA. Reuter: V tretji igri za Davisov pokal je Velika Britanija premagala Francijo s 6:2, 6:3, 3:6 in 14:12.

Avtomobilska nesreča pri Polskavi

Maribor, 25. maja. Danes proti večeru je mariborski avtobusni prevoznik Lah vozil iz Slov. Bistrice, od tovarne Stiger na svojem tovornem avtomobilu 4000 kg olja. Na polskavskem hribu pa so mu odpovedale zavore in se je z avtomobilom zaletel v jarek. Pri tem je bil ves tovor uničen, pa tudi avtomobil je bil poškodovan. Skodo cenijo na približno 80.000 din. Šoferju in vozaču se k ereči ni nič pripetilo.

33 mornarjev rešenih

V potopljeni podmornici jih je našlo smrt 26

Portsmouth, 25. maja. AA. Havas. Takoj, ko so spravili s potapljaškim zvonom iz globine sedem mornarjev, so zvon spustili ponovno v morje. Po izjavah rešenih mornarjev živi v »Squalus« še 25 mornarjev, med njimi trije častniki. Poročnik Nicols, ki se nahaja med prvimi rešenimi mornarji, je izjavil, da so poveljnik podmornice poročnik Naquins in dva druga častnika živa, da so se pa praporščak Paterson ter 26 mornarjev, ki so se nahajali v zadnjem delu podmornice brezdvomno zadušili.

S potapljaškim zvonom so pri drugem spuščanju rešili 8 mornarjev, tako da je zdaj bilo rešenih 15 mož posadke. Odpeljani so bili takoj v bolnišnico. Potapljaški zvon se je tretjič spustil v globino. Obstaja upanje, da bodo rešeni še nekateri mornarji.

O priliki tretjega reševanja mornarjev podmornice »Squalus« s potapljaškim zvonom so potegnili iz globine 9 mornarjev, tako da je število rešenih mornarjev doseglo že 23.

Pri četrtem spuščanju so rešili zadnjih osem živih mornarjev podmornice »Squalus«. S potapljaškim zvonom je bilo rešenih na ta način skupno 33 mornarjev. Število človeških žrtev znaša verjetno 26.

Pri zadnjem spuščanju se je potapljaški zvon v globini 45 m zataknil ter so rabili 4 ure dela, da so zvon lahko dvignili na površino. V toku teh štirih ur so bili ljudje stisnjeni v zvonu kakor sardine. K sreči so imeli dovolj rezerve kisika.

Vrhovno poveljništvo mornarice je odredilo, da se takoj nadaljuje poskusi reševanja podmornice in da se izvlečejo tudi mrtvi mornarji.

Newyork, 25. maja. b. Prebivalci Zedinjenih držav so se davi oddahnili, ko so zvedeli, da so potapljači s pomočjo reševalnega zvona, težkega 9 ton, rešili 33 članov posadke podmornice »Squalus«, ki leži na dnu Atlantskega oceana v globini 240 čevljev in blizu obale zvezne države New Hampshire. Nesreča podmornice in junaška borba njene posadke je potisnila vse ostale dogodke v Zedinjenih državah v ozadje in ljudstvo mrzlično pričakuje novice o usodi ostalih mornarjev. Listi izhajajo vsaki dve uri in objavljajo obširna poročila o reševanju podmornične posadke.

Po zadnjih dopoldanskih poročilih je zadela strašna usoda 26 članov posadke, ki jih bodo lahko samo še mrtve rešili iz podmornice. Reševanje s pomočjo zvona, ki je trikrat uspešno vzpostavil zvezo s posadko »Squalus« in z vojno ladjo »Falconc« ter vsakokrat spravljal na površino po 8 članov preživele posadke, je vsekakor najnovejša pridobitev ameriške mornarice. Pri četrtem reševanju se je zvon kakih 150 čevljev od podmornice zataknil in so ga potapljači z nadčloveškimi napori komaj osvobodili in dvignili zopet na površino. Pri tem se je zlasti izkazal potapljač Frank Müller. Pri četrtem reševanju je bilo v zvonu 9 oseb.

Po najnovejših poročilih se je podmornica »Squalus« potopila zaradi tega, ker je na vstopnem ventilu vhalala vodo v podmornico. Častnik podmornice Bland, ki je bil rešen in ki si je že malo opomogel od preživelih strahot na dnu morja, je

podal nekoliko podrobnosti o nesreči, ki so mu bile znane. On trdi, da je voda udrla zelo naglo skozi ventil, ki ga zaradi napake ni bilo mogoče zapreti.

Le prisotnosti duha enega izmed članov posadke se je zahvaliti, da se podmornica ni povsem napolnila z vodo. Ta mornar je namreč naglo zaprl vrata oddelka, v katerega je prišla voda. Nato se je ladja nagnila svojih 45 stopinj ter se potopila na dno morja, od kjer je niso mogli več dvigniti. Takoj po nesreči so bili poslani pozivi za pomoč. Vsak član posadke je ostal na svojem mestu vse dotlej, dokler je bila podmornica razsvetljena. Častnik Bland trdi, da so bili najhuji trenutki tedaj, ko je pričela ugašati električna svetloba in ko so se ure v temi raztegnile v nedogled. V obupu so mornarji pričakovali, kdaj bo prišla rešitev s površine.

Vsa dosedanja poročila potrjujejo, da je izgubljeno vsakršno upanje na rešitev preostalih 26 članov posadke, med katerimi so tudi trije civilisti.

To je bil prvi primer reševanja posadke z dna morja s pomočjo zvona in se bodo ameriškim pomorskim inženirjem nudile velike možnosti za nadaljno izpopolnitev nove naprave, ki je rešila življenje 33 junaških mornarjem.

Podmornica »Squalus« leži blizu mesta Portsmouth. Potapljači trdijo, da ni nikjer poškodovana, da pa za sedaj ni mogoče zapreti indukcijskega ventila, ki bo predmet skrbne preiskave, ko bodo podmornico spravili zopet na površino.

Slovenski romarji, 500 po številu, ki jih vodi ljubljanski škof dr. Gregorij Rožman, so prispeli v Rim, kjer bodo sprejeti pri sv. očetu Piju XII.

Danes ob 16. uri poslednji duhovita komedija
PLAVOLASA PRIKAZEN
Predstava ob 19. uri odpade
KINO MATICA

O b 21. u r i p r e m i e r a najrazkošnejšega francoskega glasbenega filma

TRIJE VALČKI

Čarobna opereta nesmrtnih melodij JOHANNA STRAUSS st., JOHANNA STRAUSS ml. in OSCARJA STRAUSS. Kar gledališče ni v stanju nuditi, vse to Vam pokaže ta film. V gl. vl. Yvonne Printemps in Pierre Fresnay. Tri dobe STRAUSS-ov v filmu »Trije valčki« je največji operet. film. uspeh zadnjih let. Ogled filma prav vsakomur priporočamo

Gospodarstvo

Obrtna razstava v Ljubljani

Tudi naše obrtništvo se hoče spomniti 20 letnice življenja našega obrtnika v svobodni državi z veliko razstavo, ki naj pokaže delo takoj važnega našega stanu: obrtniškega, ki šteje v Sloveniji okoli 20.000 pripadnikov. Nadalje hoče obrtništvo s tem pokazati tudi desetletno delo Zavoda za pospeševanje obrti pri Zbornici za trgovino, obrt in industrijo, ki je bil ustanovljen pred 10 leti.

Te dni je predsednik obrtnega odseka Zbornice g. Ivan Ogrin, ki je tudi predsednik razstavnega odbora zavoda, ki organizira to razstavo, ljubljanskim časnikařem dal nekatere podatke o pripravah za to razstavo, ki bo v Ljubljani od 7. do 16. oktobra. Iz njegovih izjavanj posnemamo, da je namen razstave pokazati kvalitete obrtniške izdelke, njih prednosti pred industrijskimi proizvodi in tudi pokazati kupuocu javnosti, kaj vse izdeluje naš obrtnik. Kajti le še premnogo obrtniških izdelkov se uvaža iz inozemstva. Za zbornično področje cenijo, da znaša tak uvoz obrtniških izdelkov, katere bi lahko izdelovali doma, iz inozemstva še okoli pol milijarde din, kar občutno obremenjuje naš gospodarstvo. Mnogo uvoženega blaga bi lahko izdelali naši obrtniki boljše in tudi ceneje.

Razstava bo razdeljena po obrtnih panogah, od katerih bo vsaka zase tvorila na razstavi zaokroženo celoto.

Zastopane bodo naslednje stroke: v lesni stroki bodo prikazana sodobno urejena stanovanja delavca, kmeta, uradnika, meščana, luksuzna stanovanja, oprema gostinskih prostorov, tujskih sob itd. Zastopano bo na razstavi s svojimi izdelki pohištvo, stavbno mizarstvo, razstavljena bodo patentna okna, izdelki kolarestva in avtokolarestva, sodarstva, glasbila, okvirski izdelki, rezbareji in pozlatarski izdelki itd.

Med oblačilnimi strokami bodo zastopani s

svojimi izdelki: moško in damsko krojaštvo (zlasti poučna bo primerjava s konfekcijo) in čevljarstvo. V posebnem oddelku bodo tapetniki pokazali razvoj svoje obrtne panoge in tapetniške izdelke v raznih slogih. Tu spadajo tudi izdelki sedlarstva, torbarstva in ličarstva.

Kavinski obrti bodo v posebnem paviljonu pokazali najraznovrstnejše izdelke, kompletne instalacije, elektrotehnične predmete in razne druge izdelke.

Naši keramiki, ki se je lepo razvila, je namenjen poseben oddelk.

Zastopani bodo tudi živilski obrti s svojimi izdelki (elaščičarji, peki in mesarji).

V oddelku za grafične obrti bodo razstavili tiskarji, litografi, fotografi in knjigovezi svoja dela. Številno bodo zastopani stavbni obrti: stavbarstvo, zidarstvo, kamnoseštvo, tesarstvo izdelki iz cementa in umetnega kamena.

Ker je slovenska obrtna literatura že znatna, bo tudi njej posvečen poseben oddelk. Naše obrtništvo gleda s ponosom nazaj na veliko tradicijo, iz katere bo lahko pokazalo razne zgodovinske predmete kat. n. pr. cehovske skrinje itd.

Za obrtništvo je važno tudi obrtno nadaljevalno šolstvo ki se je pri nas lepo razvilo, treba bo pa delati na njegovi nadaljni izpopolnitvi v kar bo služila tudi ta razstava.

Končno bo z grafikoni in slikami orisano tudi desetletno uspešno delo Zborničnega Zavoda za pospeševanje obrti.

Iz tega bežnega pregleda je razvidno da se naši obrtniki pripravljajo na veliko razstavo, kateri že v naprej želimo popolnega uspeha, ki naj bo velike važnosti za ugotovitev položaja obrtniškega stanu v našem gospodarstvu in sploh v našem narodnem življenju.

sir (Holandija, Italija), jajca (Belgija), kondenzirano mleko (Belgija, Anglija, Holandija), loj (Argentina, Belgija, Anglija, Holandija itd.), volna (Argentina, Belgija, Grčija, Holandija, Italija, Urugvaj), perje (Italija), mast (Grčija, Italija, Nemčija), živalska dlaka (Anglija, Francija, Holandija, Italija), kosti (Egipt).

Nato pridejo na vrsto ribe in njihovi proizvodi, proizvodi gozdov (razni les, smola, kolofonija, gume), industrijske bilke in semena, razne rudnine, olja, industrijski in kemični proizvodi, tkanine, vlakna, koža, krzna, kaučuk, papir, kamenje, steklo, metalurški in elektrotehnični proizvodi in končno znanstveni predmeti.

Skupni uvoz iz inozemstva je tedaj znašal lani 6.263.283 ton.

Lansko leto smo iz naših morskih luk izvozili: turščice (Albanija, Alžir, Belgija, Egipt, Anglija, Francija, Grčija, Holandija, Irska, Italija, Kanarski otoki, Malta, Norveška, Palestina) za 1.408.693 stotov, pšenice (Italija) 12.000 stotov, fižola (Albanija, Alžir, Belgija, Francija, Grška, Holandija, Italija, Malta, Maroko, Nemčija, Tunis) 139.688 stotov; suhih sliv (Holandija, Italija) za 11.672 stotov; rožmarinovega listja 8874 stotov (v Belgijo, Anglijo, Francijo, Italijo); lipov cvet (Argentina, Belgija, Anglija, Holandija, Italija, Nemčija) za 260 stotov, razna zdravilna zelišča in koronine za 5.865 stotov (Argentina, Belgija, Anglija, Francija, Grška, Holandija, Italija, Nemčija, Palestina, USA); živinorejskih proizvodov in živine: vole (Malta, Tripolis 27.012); žive konje (Italija 690); drobnice in svinj (Grška, Italija, Malta 7121), suho meso (Albanija, Italija, Nemčija 41 stotov); volne (Albanija, Nemčija, 837 stotov); masti (Malta 284); jajca (Belgija, Anglija, Holandija 286 stotov); perja (Anglija, Italija, Nemčija, 55 stotov); dalje loj, sir, rogovi, kondenzirano mleko, kozja dlaka (Italija, Francija, Albanija, Nemčija 417). Potem slede po vrsti: ribe, hrastovi in bukov pragi, gradbeni les, les za celulozo, drva za kurjavo oglje, lesna volna, moka, mekinje, vino (Danska, Anglija, Holandija, Italija, Norveška, Nemčija, USA) 8067 stotov, razna biljna olja, tobak, mineralije, premog, kovine, cement (1.551.408 stotov), kemijski proizvodi, volna, kože (Albanija, Anglija, Holandija, Italija, USA), pohištvo (Albanija, Anglija, Francija, Alžir, Italija, 1467 stotov); papir, knjige, celuloza, umetni škrljavec, jugolit, porcelan, steklo itd.

Skupni izvoz je znašal čez naše luke 14.570.456 reg. ton.

Blagovni promet z inozemstvom je znašal v odstotkih nasproti sledečim državam: Italija 20,82%, Holandija 18,76%, Nemčija 17,95%, Anglija 11,51%, Belgija 4,0%. Nato slede Francija, Grčija, Argentina, Albanija, Alžir itd.

Zanimiv je tudi pregled prometa v jugoslovanski svobodni zoni v Solunu za lansko leto.

Celokupen promet je znašal 1.922.860 stotov, od tega je znašal uvoz 189.460 stotov in 1.742.400 stotov izvoz. Po železnici je bilo od tega odpravljenega blaga 354.518 stotov, ostalo je bilo odpravljenega oziroma je prispelo v zono z ladjami. Glavni predmeti so bili: baker, svinč, drva za kurjavo, cink, krom, magnezit itd. Po zastavah so bile udeležene: Jugoslavija 55,97%, Grčija 27,09%, Holandija 6,07%, Norveška 4,26%, USA 3,03%, Švedska 1,82%, Finska 0,56%, Angleška 0,29%, Nemčija 0,08%, Italija 0,07% in Romunija 0,76%.

Ta slika nam mora vzbuditi ponos in ne malodušnost. Naša pristanišča se razvijajo in napredujejo kljub vsem težavam notranjega gospodarstva značaja. Naša trgovinska mornarica si postopoma osvaja odlično mesto med mornaricami bogate evropske zapada. Pomorski duh starih naših pomorščakov še danes živi v našem primorskem ljudstvu. V naši svobodni državi bodo od polnem razumevanju merodajnih in v bratski slogi postale naše luke zopet ono, kar so bile že v starodavnih časih. Naša mornarica pa ob dvajsetletnici svojega obstoja lahko pogumno gleda lepi bodočnosti nasproti.

Danes zadnjikrat! Napeti film iz Daljnega vzhoda

V oblasti upornikov

Zborovanje industrijcev v Belgradu

Kot smo že poročali, je bila v sredo skupščina Centrale industrijskih korporacij v Belgradu. Namesto g. Avgusta Praprotnika je bil izvoljen za predsednika centrale g. Vlada Ilić, g. Praprotnik pa je bil izvoljen za podpredsednika.

Skupščini je prisostvoval tudi minister financ g. Vojin Đurđević, ki je med drugim dejal: Jasno je, da niti država niti centrala ne moreta odobriti, da zasebna inicijativa v teh časih vrši eksperimente, ker obstajajo gotovi višji interesi, ki večje vso državo, pa tudi industrijo. Da bi našli izhod iz sedanjega sistema in da bi se stvoril racionalen sistem, ki bi uspešno reševal vprašanje zasebne inicijative in istočasno tudi vprašanje višje politike naše države, je potreben gospodarski načrt. Tukaj moremo mnogo kritizirati, ker je lahko kritizirati, toda težko je ustvarjati pozitivno. Če se večkrat zgodi, da gotove težkoče dovedejo do ne preveč racionalnih razmer, kakor je bilo na pr. izvedeno glede Narodne banke, izhaja to v neki meri iz našega zemljepnega položaja in naše povezanosti s totalitarnimi državami, kakor tudi zaradi prometa z drugimi državami in najnovjšega dejstva, da je znašala pasivnost naše trgovinske bilance v prvih štirih mesecih letos 190 milijonov.

Tako stanje zahteva gotove obveznosti, pa tudi rešitve v konkretnih primerih. Racionalnost vsega našega gospodarstva teži za tem, da čim bolj izkoristi naše domače surovine, tako da se v prvi vrsti dvigne kakovost in količina proizvodnje domačih surovin, da bo šlo manj deviz v inozemstvo. Seveda pa mora tudi pri tem veljati načelo, da ne smemo preveč v avtarkijo.

Običajni živinski sejmi v Kranju so začasno ukinjeni zaradi zopetnega pojava svinavke in parkljevke v kranjskem okraju.

Dobitki za obiskovalce Ljubljanskega velesejma iz tuzemstva. Vsakemu obiskovalcu letošnjega Ljubljanskega velesejma od 3. do 12. junija se ponuja sreča, da mu bo žreb naklonil kak dobiček. Vstopnice so opremljene s kuponom, na katerega bo obiskovalec napisal svoje ime, ga odtrgal in

Borze

Dne 25. maja,

Denar

Angleški funt 258

Nemški čeki 13.80

Devizni promet na zagrebški borzi je znašal 3.367.066 din, na belgrajski pa 7.429.000 din. Prometa v efektih je bilo v Belgradu 1.002.000 din.

Ljubljana — Uradni tečaj:

London 1 funt	206.27—209.47
Pariz 100 frankov	116.47—118.77
Newyork 100 dolarjev	4388.00—4448.00
Zeneva 100 frankov	995.00—1005.00
Milan-Trst 100 lir	232.20—235.30
Berlin 100 mark	1772.32—1790.08
Bruselj 100 belg	749.75—761.75

Zasebni kliring:

Ljubljana:	
Berlin 1 marka	13.70—13.90

Zagreb:	
Solun 1 drahma	31.50 blago
Praga 1 krona	1.48 blago

Belgrad:	
Solun 1 drahma	30.65—31.35
Praga 1 krona	1.4718 blago

Ljubljana — Svobodno tržišče:	
London 1 funt	256.40—259.60
Pariz 100 frankov	144.84—147.13
Newyork 100 dolarjev	5458.61—5518.61
Zeneva 100 frankov	1236.13—1246.13
Bruselj 100 belg	931.98—943.98

Curih, Belgrad 10, Pariz 11.765, London 20.79, Newyork 444, Bruselj 75.60, Milan 23.35, Amsterdam 238.85, Berlin 178.20, Stockholm 107.10, Oslo 104.475, Kopenhagen 92.825, Praga 15.25, Varšava 83.75, Budimpešta 87, Atene 3.90, Carigrad 3.60, Bukarešta 3.25, Helsingfors 9.165, Buenos Aires 102.75, Sofija 540.

Vrednostni papirji

V Ljubljani 460—462
v Zagrebu 460—462
v Belgradu 458—458.50

Ljubljana. Državni papirji: 7% inv. pos. 99—100, agrarji 59.50—61, vojna škoda promptna 460—462, begl. obv. 88—89, dalm. agrarji 86—87, 8% Bier. pos. 101—102, 7% Bier. pos. 92.50—93.50, 7% pos. DHB 99 denar, 7% stab. pos. 99—100. — Delnice: Narodna banka 7400 denar, Trboveljska 183—193.

Zagreb. Državni papirji: 7% inv. pos. 99—100.25 (100), vojna škoda promptna 460—462, begl. obv. 88.50—89.50, dalm. agrarji 86—87 (86.50), 4% sev. agrarji 60—60.62, 8% Bier. pos. 100—101.25, 7% Bier. pos. 92.50—93.25, 7% pos. DHB 99 denar, 7% stab. pos. 98 denar. — Delnice: Narodna banka 7400 denar, Priv. agrarna banka 212 denar, Trboveljska 185—187.50, Gutmann 53 blago, Sladk. tov. Osijek 75—90, Osj. livarna 160 denar, Isis 25 denar, Jad. plovba 315 denar.

Belgrad. Državni papirji: vojna škoda promptna 458—458.50 (460, 459), za konec junija (457.50), begl. obv. 88.50—88.75 (88.75), dalm. agrarji 86.75—87 (87.25, 87), 6% žumske obv. 85—85.25 (85.25), 8% Bier. pos. 100.50—101.50, 7% Bier. pos. 92—92.50. — Delnice: Priv. agrarna banka 217 denar.

Žitni trg

Novi Sad. Zaprto zaradi židovskega praznika.

Živinski sejmi

Plemenski sejem v Vel. Laščah dne 9. maja. Na sejem je bilo prigranjenih 91 bikov od članov Zveze selekcijskih organizacij. Od teh je bilo prodanih 50 glav, in sicer: 9 bikov Živinorejski selekcijski zadrugi, 8 bikov vrbski banovini, 11 bikov drinski banovini in 22 bikov raznim občinam. Skupna teža vseh prodanih bikov je bila 20.836 kg. Povprečna cena prodanih bikov je bila od 7.48—9.19 din. Poleg tega je bilo prodanih tudi 8 letic za noravski banovino za znesek 35 tisoč 300 din.

TAJNI AGENT X-9

I. del: MODERNI GUSARJI

Veliki kriminalni film v dveh delih izredno napete vsebine!

Ob 16., 19. in 21. uri.

Kino Sloga

Telefon št. 27-30

dr. Janko Grampovčan

Naš pomorski promet

Ne bo odveč, če se ob dvajsetletnici naše države spomnimo tudi s primernim člankom življenja naših morskih luk in njihovega prometa kakor tudi naše trgovske mornarice in njenega napredka. Živimo v časih, ko se skuša tako rekoč našem narodu z vsemi sredstvi vzbuditi malodušnost v vse kar je našega, v vse kar daje narodu kruha in kar bi mu moglo nuditi dovolj pogojev za življenjski obstanek. Nam se zdi, da je ta malodušnost k nam zanešena od zunaj, da bi nas spravila iz duševnega ravnotežja uprav v časih, ko sta nam duševna mirnost in samozavest najbolj potrebni. Resnica je, da pri nas marsikaj ni zdravega, da je marsikje potrebna temeljita sprememba in da so mnoge kritike popolnoma na mestu. Vendar pa ne smemo pozabiti, da mora biti kritika vedno dobrohotna, vedno konstruktivna in narodnočutna. Kritika, ki prihaja od zunaj in ki dela propagando v znamenju razdiranja, ni naša niti po besedi niti po misli. Tako se na primer mladim državam delajo očitki, da predstavljajo neke vrste zavoro v odvijanju napredka mednarodne trgovine kulturnih držav, ker se zaradi svoje primitivnosti ne morejo dovolj hitro prilagoditi novim razmeram svetovnega gospodarskega življenja, bodisi v trgovinskopolitičnem, bodisi v trgovinskotehničnem pogledu. In niso osamljeni glasovi, ki zahtevajo, in to glasno zahtevajo, še vse tesnejšo organizatorično vključenje narodnih gospodarstev mladih držav v gospodarsko skupnost velikih industrijskih držav. Popolnoma je razumljivo, da bi to spričo sedanjih mednarodnih razmer ne bila za mlade države nikakoli odročitev. Zato vse mlade države ljubosumno čuvajo svojo gospodarsko samostojnost, seveda v onih mejah, ki so jim po njihovi politični moči odmerjene. Pri trenju pa, ki pri tem nastaja je naravno, da se morajo znašati samo na sebe in na narod, ki ga predstavljajo. Upoštevajoči ta položaj mladih agrarnih držav, moramo pri oceni napredka na gospodarskem polju našega naroda imeti vedno pred očmi ona dejstva, ki so merodajna za napredek ali nenapredek katerega koli področja našega gospodarskega življenja. Tako na primer ne moremo kratko in malo reči, da bi bilo na področju naše morske plovbe dovolj, da smo vsi napregli vse svoje sile in žrtvovali vse v korist naših linij, naših luk in sploh našega pomorstva. Tako trditve bi bila prepovedna in nestrokovna. Vsak napredek je v vzročni zvezi z nazadovanjem na drugih mestih. In to še posebno velja za pomorsko trgovino, v kateri vladajo železniški karteli in neusmiljena tekma. Nikjer niso nevarnosti za izgubo večje, kakor prav v morski plovbi. Zato pa mora iti napredek oprežno, s počasnim korakom na trdnih tleh. In to je prav za jugoslovansko trgovsko mornarico najznačilnejše. Če se razgledamo malo po številkah, ki zgovorno govorijo o težkih borbah in tudi uspehih naše trgovinske mornarice, potem nas mora navdajati zaupanje v našo moč in živlost v delu za njen napredek. Kljub neročnim razmeram, kljub nasprotovanju na kateri koli strani in kljub tihim željam mnogih neprijateljev, da ostane naša trgovinska mornarica mrtva v zaprtem jezeru našega Jadrana.

Naša trgovinska mornarica iz leta v leto napreduje. To dokazujejo naslednje številke:

leto	Število ladij	Tonaža	Število mors. oseb	KS
leto 1936	12.685	387.866	32.055	216.953
leto 1937	12.893	412.490	32.760	223.561
leto 1938	12.950	442.719	33.322	247.480

Lani je bilo v:	Število ladij	Tonaža	Število mors. oseb	KS
dolgi plovbi	81	350.827	2.066	165.974
veliki obalni plovbi	18	22.432	253	11.995
mali obalni plovbi	840	43.370	2.311	62.685
ribiških ladij	6.754	12.312	20.464	3.753

V 68 jugoslovanskih in drugih morskih lukah je prepotovalo potnikov:

Skupaj v prihodu in odhodu	1936	1937	1938
v notranjosti:	2.734.091	3.038.694	2.924.980

Dopotovalo in izpotovalo	1936	1937	1938
pod tujo zastavo	8.681	13.414	14.398
pod domačo zastavo	16.828	11.274	14.304

Odpotovalo v in izpotovalo	1936	1937	1938
pod tujo zastavo	8.724	11.784	12.629
pod domačo zastavo	7.756	10.936	14.254

Skupni inozemski in notranji promet potnikov	1936	1937	1938
promet potnikov	2.776.080	3.086.102	2.980.529

V 16 glavnih jugoslovanskih lukah je znašal blagovni promet v letih od 1934 do 1938:

Leto	Tuzemstvo	izvoz
1934	2.199.500	2.548.200
1935	2.328.450	2.744.739
1936	2.488.702	2.831.484
1937	2.369.306	2.453.605
1938	2.419.840	2.792.592

Leto	Inozemstvo	izvoz	Vse skupaj reg. ton.
1934	3.902.946	15.948.663	24.599.209
1935	5.015.299	16.831.705	26.929.193
1936	5.009.530	12.094.016	22.424.732
1937	5.908.768	16.252.428	26.984.197
1938	6.263.283	14.570.456	26.046.171

Zanimivo je primerjati napredek naših luk po vojni z ozirom na njihov promet pred vojno. Tako so imele n. pr. naslednje luke skupnega prometa v registrskih tonah:

Leto	Dubrovnik	Hvar	Korčula
1913	1.887.502	17.716	24.788
1938	1.567.005	5.406	13.491
Leto	Makarska	Metković	Omiš
1913	147.655	959.353	235.576
1938	9.292	1.279.631	900.885
Leto	Split	Šibenik	Trogir
1913	4.436.551	2.140.405	88.492
1938	8.865.071	2.472.400	159.831

Pri celokupnem prometu v naših lukah so bile lani udeležene: naša država pri prispelih ladjah v luke z 78%, pri odplulih ladjah pa z 70%. Na drugem mestu je Italija z 19% odnosno 19% pri odhodu, nato Grčija, Anglija, Sirija, Argentina itd.

Pri uvozu blaga iz inozemstva so na prvem mestu poljedelski proizvodi, in to: riž (Italija, Holandija, Nemčija), žebula (Italija), olive (Grčija), limone in pomaranče (Grčija, Italija, Palestina), suhe smokve (Alžir, Grčija, Italija, Turčija), suho grozdje (Grčija, Italija), povrtnina (Albanija, Egipt, Grčija, Italija), konzervirano sadje (Anglija, Italija, USA), mandeljini (Grčija, Italija), rožiči (Grčija, Italija), datelji (Italija), orehi (Grčija, Italija), kostonj (Italija), lešniki (Grčija, Italija, Turčija), jabolka in hruške (Grčija), banane (Grčija, Italija), krompir (Holandija), kava (Argentina, Belgija, Brazilija, Anglija, Holandija, Italija, Nemčija, USA, Urugvaj), čaj (Belgija, Eg., Anglija, Grčija, Holandija, Italija, Nemčija), poper (Holandija, Italija), kakao (Anglija, Holandija, Italija), dišave (Holandija, Italija), makovo seme in proso ter razna semena (vse Holandija) itd.

Na drugem mestu so živinorejski proizvodi:

Dvajsetletnica prekmurske gimnazije

Murska Sobota, 25. maja.

Z letošnjim šolskim letom bo gimnazija v Murski Soboti zaključila 20. leto svojega uspešnega delovanja. Ustanovljena je bila z odlokom poverjenosti za uk in bogačastje v Ljubljani dne 30. septembra 1919, torej komaj poldrug mesec potem, ko so jugoslovanske čete zasedle Prekmurje. Gimnazija je bila tudi prva slovenska šola v Prekmurju, ki je bila odprta v novi državi. V prvi razred se je vpisalo 24 učencev in 9 učenk. Seveda se je morala gimnazija v začetku boriti z velikimi težavami. Razni hujskači so jo skušali ovirati v delovanju in so grozili staršem, če bodo pošiljali otroke v slovensko gimnazijo. Poleg revščine učencev, ki si niso mogli kupiti potrebnih knjig, je bila velika ovira rednemu delovanju tudi slaba predprilava učencev v osnovnih šolah, kjer so jih učili sami tuji. Učenci so prišli v gimnazijo brez najosnovnejšega znanja materinskega in slovnične.

Z vsakim letom pa so se razmere boljale in gimnazija se je v miru in napredku razvijala. Vsako leto so postopno odprli naslednji razred. V prvih razredih so se zaradi prevelikega števila učencev ustanovljale še paralelke, v višjih pa je bilo 9 in 11 učencev. Ta malostevilstvo je dala povod, da so v šolskem letu 1925—26 zaprli 6. in 7. razred. S tem pa se je tudi pričel boj za ohranitev popolne gimnazije v Murski Soboti, ki je trajal polnih 10 let.

Na razne intervencije so potem še isto leto dovolili, da se je odprl 6. razred. Učenci, ki so se v oktobru razkropili po drugih gimnazijah, so po božiču spet prišli nazaj v Mursko Sobotu. Prihodnje leto pa so morali spet okrog po svetu, ker otvoritev 7. razreda zaradi premajhnega števila

učencev ni bila dovoljena. Junija 1927 so v Ljubljani maturirali prvi prekmurški dijaki, ki so dovršili slovensko gimnazijo. Če bi ostala 7. in 8. razreda na soboški gimnaziji, bi bil pač to lep kulturni dogodek za prestolico Prekmurja. Tako pa je v istem letu prišel nov udarec: ukinjen je bil 5. razred in tudi 7. se ni smel odpreti. Ostala je torej samo nižja gimnazija in 6. razred. V novembru je potem ministarstvo dovolilo, da se odprejo 5., 7. in 8. razred kot samoupravni s pravico javnosti. V juniju 1929 je bila prva matura, naslednje leto pa druga. Zaradi pomanjkanja sredstev je potem v letu 1930—31 ostal samo še 5. razred, naslednje leto pa samo nižja gimnazija.

Z nastopom nove vlade je zopet oživila akcija za višjo gimnazijo. V jeseni 1935 je bila dovoljena postopna otvoritev višjih razredov z znatno podporo banske uprave. Lokalni činitelji so bili prepričani, da se bodo razredi poddržali, toda tega niso mogli doseči. Pač pa se je v letu 1937. izpolnila dolgoletna želja, da je bila gimnazija pretvorjena v popolno s postopno otvoritvijo višjih razredov. Letos ima drž. gimnazija 6 razredov, 7. in 8. pa sta samoupravna.

Tako bomo imeli letos po 10 letih spet maturo na soboški gimnaziji, ki je za 20letnico obstoja dobila ime »gimnazija kneza Koclja«. Pred 10. leti so bili višji razredi zaradi premajhnega števila učencev vzrok očitne gimnazijske, danes pa so po večini preštevili in bi bilo treba odpreti celo paralelke. V osemem razredu je bilo 33 učencev, med njimi 7 učenk. Izdelalo je razred 24 učencev in 3 učenke. En učenec in 1 učenka imata popravni izpit, 1 učenec in 3 učenke pa bodo ponavljali razred.

V času, ko bo v Murski Soboti od 17. do 26. junija odprti Prekmurjski teden kot gospodarska in kulturna manifestacija Prekmurja ob 20letnici življenja v skupni državi, bo na naši gimnaziji po 10 letih spet matura. To pomembno slavo, ki je obenem tudi proslava 20letnice obstoja soboške gimnazije in imenovanja po velikem ljubitelju slovenske književnosti panonskem knezu Koclju, navdaja vse prebivalstvo Prekmurja z iskrenim veseljem in zadovoljstvom, da je po tolikih naporih in negotovosti končno le prišlo do popolne gimnazije. Gimnazija kneza Koclja je zdaj s svojimi 595 učenci pred pljuško, novomeško in kočevsko. Zagotovlje-

Kino Kodeljevo tel. 41-64

Danes in jutri ob 20.30

Čuvarji Indije

Film v slogu »Poročnik indijske brigade« z ljubko Shirley Tempie

Mladina prepeva

(Wiener-Sängerknaben)

no ji je zdravo gimnazijsko življenje, ki bo dvigalo narodno in državljansko zavest v obmejnem Prekmurju.

Slika nam kaže maturante in profesorski zbor gimnazije kneza Koclja v Murski soboti z ravnateljem inž. Zebcem v sredini.

Veliko opustošenje po povodnji

Kako je voda divjala pri Sv. Križu ob Krki

Sv. Križ pri Kostanjevici, 23. maja.

V nedeljo 21. t. m. je nastala huda povodenj kakor leta 1937. Deževalo je ves dan, popoldne se je utrgal oblak nad vasjo Premagovce v občini Sv. Križ, tako je v eni uri v nedeljo popoldne narastla voda, uničevala hiše, polja, travnike itd. V Jarku pod vasjo Trebelnik je podrla voda posestniki Golobič mlin in hišo, v Šutni je že drugih podrla hišo Reziki Hribar in Golobiču.

Pesnica se je v Slovenskih goricah razdivjala šele v torek

Sv. Lenart pri Vel. Nedelji, 24. maja.

Dež, ki ga je v teh dneh toliko padlo, je povzročil katastrofalne povodnji. Tukaj pri nas se do torka večera kljub velikemu dežju ni bila nobena nevarnost.

V torek zvečer okrog polnoči pa je Pesnica tukaj tako narasla, da je na več mestih podrla nasip, ter se razlila po travnikih ter njivah. Na Forminu je drla čez nasip na travnik ter čez državno cesto dalje na njive. Neki posestnik je še komaj spravil živino na varno, že je prihrumela voda v hleve. Pač vsak posestnik, ki ima hišo blizu Pesnice, je imel vodo v hiši ter v hlevih. V Osluševcih je v dolini 30 m tekla voda čez cesto, ter jo v dol-

krompir ter še krmo. Če človek pogleda s hriba, se vidi kot ogromno jezero.

V Cvetkovcih je odnesla voda brv, ki je bila postavljena žez potok. Nosi seboj razne predmete ter živali. Na državni cesti, ki je pod vodo, so v nevarnosti avtomobili. Neki luksuzni avto je voda skoraj odnesla s ceste. Več posestnikov v Cvetkovcih je moralo popolnoma izprazniti hleve, ker imajo do pol m vode v njih. V Osluševcih so ujeli v vodi dve pižmavki.

Ljudstvo s strahom gleda, kako voda opravlja svoje dela, a pomagati si ne more. Če ne prikaže na pomoč država, bo ubogo ljudstvo moralo stradati.

Po pomladanskih povodnjah v Srednji Evropi

Deževje, ki je tudi našo pomlad motilo ves dosedanj maj, se je raztegnilo po vsej Srednji Evropi. Zlasti hudo so bili prizadeti kraji v južni Nemčiji, na Češkem in Slovaškem, Ogrskem in potem vsi kraji ob velikih rekah, ki so v teh tednih silno narasle in poplavlile velike površine. Po nekod se je k deževju pridružila še toča, ki je uničila nasade in polja. Zlasti hudo je bilo v Bratislavi, glavnem mestu Slovaške. V ponedeljek na primer je bilo tekom dneva gasilstvo 150-krat poklicano, da bi pomagalo pri poplavih cest in kleti. Okrog Nitra je toča uničila vse vinograde. Železniški promet je bil zaradi povodnji pri mestu Kremnica prekinjen in morajo potniki prestopati. Popravljajna dela bodo trajala najmanj tri tedne. Mednarodni brzovlaki Berlin-Budimpešta-Split in Berlin-Belgrad po velikih ovinkih vozijo proti Budimpešti. Tudi tovarni promet je zelo zastal, ker so nekatere proge zelo razmeščane. Okrog Plavnice je toča zadnje dni uničila vso setev, da bodo morali kmetje vnovič orati in sejati, če bodo hoteli sploh s polja dobiti kak pridelek. Vode so razdrle tudi več mostov.

Promet na cesti Karlovi Vari-Praga je zemeljski plaz za nekaj dni popolnoma ustavil. V mestu samem je plaz napravil veliko škodo, zlasti na cesti »Belega orla«, kjer je neki ovinek

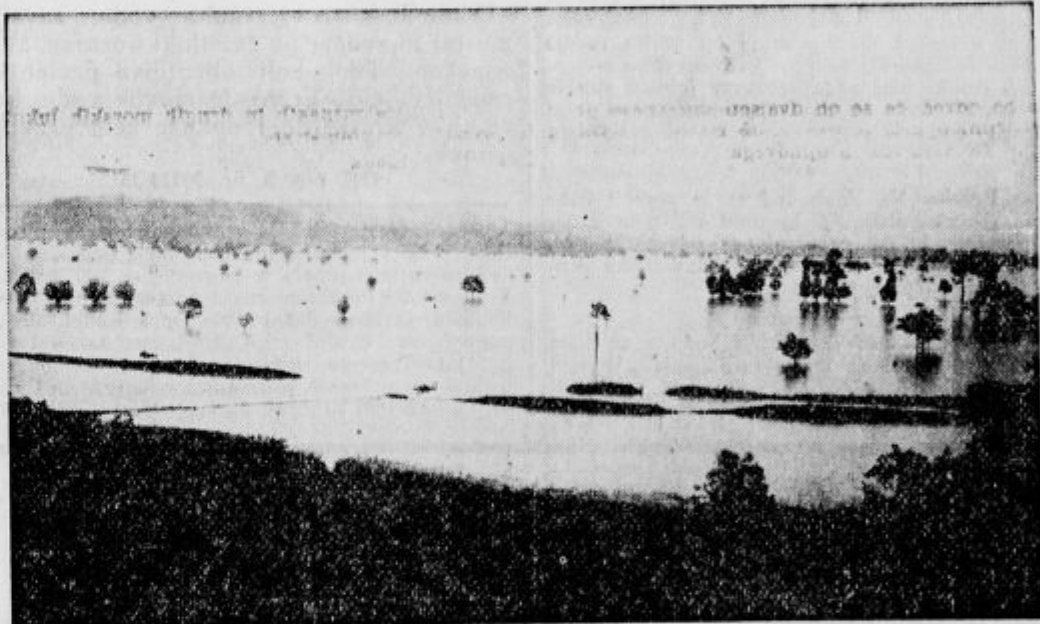
v dolžini 15—20 m tako rekoč popolnoma izpodrezal. S hriba se je zavalilo kamenje, ki je v velikih množinah obležalo tudi po dvorišču sanatorija »Belvedere«. Plaz je pretrgal tudi vodovod, iz katerega so začeli uhajati močni vodeni curki. Lepe žive meje, drevesa, drogove cestne razsvetljave in telefonske napeljave je vrglo po tleh. Ko je najhujša nevihta z viharjem minula, je mesto kazalo sliki popolnega opustošenja. Cesto, ki jo je zemeljski plaz pretrgal, so takoj zaprli in promet po drugih cestah usmerili proti Pragi. Nekaj sekund prej, preden se je cesta sesedla, je vozil po njej proti Pragi polno zaseden avtobus, ki je komaj še ušel z nevarnega mesta. Ako bi se plaz sprožil le nekaj sekund prej, bi bila nesreča z mnogimi žrtvami tu. Plaz je nastal pač zaradi razmeščane zemlje, ki se je po tolikem deževju spejala po strmini.

V Bavarskih alpah je v tem tednu deževalo skoraj tri dni neprestano. V Monakovem in Garmisch-Partenkirchenu je padlo dežja blizu 60 mm, na vrhu Zugspitze celo 65 mm. Vsi gorski potoki so narasli v velike hudournike. Reka Izar je v 24 urah narasla za 275 cm. Tudi Donava je v zgornjem teku močno narasla (kar je za posledico imelo povodnji v spodnjem teku, zlasti po ozemlju naše države in Bolgarije).

gajiv in ujedav kot ščene, kateri je Mari mnogo-krat rekel: ti škila škilasta — ali je kričal na njo: rdečka, rdečka. Za izmeno je Maro tudi natpel in Hermineca mu je pri tem sportu s svojimi rožnatimi pestmi navdušeno pomagala.

Toda to veliko in nelepno dekle ni reklo ničesar; ni šla tožiti in ni niti grozila, samo s svojima rdečima rokama je izbrislala solze iz lic ter se skozi solze še dobrodušno nasmejala in vezala dalje Hermineci pentljo, ali zavezovala Robertku čevljičke. Nekoč jo je Robertek za plačilo s špičko svojega lakastega čevljička brenil v lice, ko ga je obuvala. Odrgnila se je koža na lični kosti in jo je zahla kri. Mara je stisnila ustnice in si razmazala z rokama kri in solze, ki so ji lile kar v potokih iz škilastih svetlomodrih oči, in obuvala Robertka dalje. Malo se je ustrašil. Ali bo šla ta škila tožiti, si je mislil. Mame se ni bal — mama, ta je bila za sina mehka kot vošek; a tu je bil še papa, kateri je prav včeraj dejal o tem nerodnem dekletu, da je zaklad in ukazal njemu in Hermineci, da jo morata ubogati in biti dobra z njo.

Robertek je bil samo enkrat tepen od papana in prav zato se je tega tako dobro spominjal. Bilo je to takrat, ko je rekel teti Leokandiji »stara sovca — služkinja, od katere je ta izraz slišal, je morala takoj iz hiše. Teta je došla živčni napad, mamu je zaradi tega teden dni bolela glava, a on, Robertek je dobil s palico. Dolgo potem je bilo za njega še toliko ponižanja pri vsaki priliki, da Robertek tega nikakor ni mogel pozabiti. Mama ga je sicer nekoliko dni potem poljubovala, kupila mu je nešteto novih igračk in mu je na vse mogoče načine dopovedovala, da ima teta Leokandija dve hiše in tri hranilnice knjižice in da so oni, Marčanovi, njeni edini sorodniki, »da mora biti napram teti vedno vljuden in da besede »stara sovca« — niso lepe. Sedaj bi mogel biti zopet tepen, če ga bo ta Mara zatožila — Toda Mara je bila kot zaklad. Ko jo je zvečer pri serviranju vprašal papa Marčan: »No, Mara, ali ste bili v bitki?« je izjelala, da se je pri pospravljanju udarila ob rob

Sotla pri Dobovi

zini 8 metrov popolnoma odnesla, takoj da je promet ustavljen. Na tistem mestu bodo morali postaviti nov most, ker drugo bo vodo zopet odnesla. V Osluševcih je Pesnica podrla 20 m nasipa ter se razlila po travnikih ter njivah. Uničuje korožo,

Dva otroka utonila v Ljubljani

Ljubljana, 26. maja.

V sredo proti večeru se je zgodila v Mostah strašna nesreča, ki je zahtevala žrtve dvoje nedolžnih otročičev in ki je prav za prav tudi posledica velike vode narasle Ljubljanice. Posestnik Jakob Vrhovec se je včeraj odpravil kositi travo, kolikor je ni na njegovem posestvu nižje Most in v bližini Fužin zalila voda. Pridružila sta se mu vnuka: šestletna Erna in dve in polletni Janeček, otroka Jakobovega sina Ernesta Vrhovca, sedlarskega obrtnika.

Med tem, ko je oče Vrhovec kosil travo, ni ugotvil paziti na svoja dva vnuka. Ko se je približal mrak, je pogledal za obema otrokoma, toda ni videl nikogar. Temna slutnja se mu je ulegla v srce: otroka sta se pri trganju cvetlic med igro najbrž približala močvirnemu obrežju narasle Ljubljanice, ki ju je pogoltnila. Brez vzdihla in vzklila sta morala oba mlačka utoniti v deroči Ljubljani. Obveščeni so bili takoj orožniki v Vevčah in tovarna v Vevčah, da bi morda prestregli oba otroška trupelca, toda do sedaj se jim še ni posrečilo najti nedolžna otroka, ki sta tako naglo postala žrtve povodnji. Obveščene so bile tudi razne orožniške postaje ob Savi, da bi morda odkrile, kam so vode naplavalile trupelci obeh nedolžnih otročičev.

Kadilci ne učakajo visoke starosti

Univ. prof. dr. Reymond Pearl v Bostonu je po dolgih opazovanjih mnogih kadilcev in nekadilcev prišel do zaključka, da nekadilci dalj žive kot kadilci. Od 100.000 nekadilcev v starosti 30 let jih je 60. leto učaka 66.564, od 100.000 zmernih kadilcev 61.911, od 100.000 strastnih dalecev pa samo 46.226. Na podlagi teh statističnih ugotovitev omenjeni zdravnik trdi, da katenje očitno krajša življenje. Der. Pearl je opazoval tudi vpliv težkega telesnega dela na življenjsko dobo. Trdi, da do 40. leta težko telesno delo na življenjsko dobo ne vpliva. Po 40. letu pa telesni napor v veliki meri izčrpa telesne sile in zmanjšuje upanje na dolgo življenje.

CISTEK

Marjanca

Ko ji je bilo pet in dvajset let je prišla v družino tovarnarja Marčana. Bila je visoko, nerodno dekle z rdečimi rokami, a plaha in neverjetno vljudna. Na širokem obrazu je imela polno peg, imela je rdečkaste lase in nekoliko je gledala navskriž. Ni bilo torej nevarnosti za zakon gospe Marčanove in ne za flirt milostivega gospoda.

Na svojem prvem službenem mestu je bila enajst let; točno od svojih štirinajstih do pet in dvajsetih let. Zapiski v njeni službeni knjižici so ji peli samo hvalo. Iz prejšnje službe je odšla le zato, ker je umrla gospodinja. Pri Marčanovih so se do sedaj služkinje menjavale »vsake« mesec. Ena je »šla na živce« gospe Marčanovi — druga je »šla na živce« zopet gospodu Marčanu. Nena-doma pa je prišla Marjanca, dekle, kot bi padla z neba, ki je znala ostati enajst let v eni in isti službi. Gospa Marčanova jo je rajši sprejela kot niz dragocenih biserov. Prekrstila je Marjanco Hampi v Maro in ometla iz nje, kar se je le dalo.

Dekle je bilo zelo mirno. Delala je vse s tako poštenostjo in veseljem, da kaj takega gospa Marčanova še ni videla. Največ je bila pri otrocih. Štiriletna Hermineca je bila razvajena, da je bilo groza in tako lepa kot punčka v izlozbenem oknu o božiču, kamor je revica Mara smela samo pogledati s svojimi začudenimi očmi; morda je včasih pritisnila le špičko svojega noska na šipo, kadar je ni nihče videl; kajti za revne otroke je le punčka iz cunj. Hermineca je bila prva lepa punčka, katero je Mara smela oblačiti in česati, včasih tudi okopati in vložiti v posteljico. — Bil je še deček, šestletni Robertek, na-

(Dalje.)

Drobne novice

Koledar

Petek, 26. maja: Filip Neri, spoznavalec Marija Ana Jez., devica. Prvi kraec ob 0.20. Herschel napoveduje lepo vreme.

Sobota, 27. maja: Boda častiljivi, cerkveni učenik, Janez L. papež.

Novi grobovi

† Martin Satler, upokojenec državne železnice, je umrl v visoki starosti 90 let v četrtek dopoldne. Pokopali ga bodo v soboto ob pol 3 popoldne iz hiše žalosti Društva ulica-Moste. Lansko leto je obhajal s svojo ženo zlato poroko v cerkvi svete družine. Naj uživa večni mir! Zalujocim svojem naše sožalje.

† Na Dunaju je umrl Ljubljčan g. Viljem Eberl, vpokojeni višji inšpektor tobačne tovarne. Pokopali so ga v četrtek 26. t. m. na Dunaju. Bog mu daj večni mir! Svojem naše sožalje!

Osebnosti

P. Linus Prah, 70 letnik

Danes obhaja v celjskem kapucinskem samostanu svoj sedemdeseti rojstni dan nad vse priljubljen in spoštovan p. Linus Prah, exprovincial. Njegova ljubeznivost je znana povsod, kjerkoli je bil in njegova milina vsem, ki so z njim prišli v dotik. Njegovo tiho, postrvavalno, z ljubeznijo in molitvijo potrjeno in od Boga vidno blagoslovljeno delo pa je v vsej svoji vrednosti in popolnosti znano le vsavednemu Očetu, kateremu je žrtvoval vse svoja dela, bedenje, vse molitve v korist neumrjoh duš.

P. Linus je bil rojen 26. maja 1869. leta v Sv. Križu pri Slatini. Z devetnajstim letom je stopil v samostan in je zapel svojo prvo Glorijo 1. 1892. Že kot mlad pater v Gorici je bil zelo priljubljen. Od svojih ranih redovniških let je kazal, da bo s svojo ljubeznivostjo in srečnim značajem še marsikaj dosegel. In res, skozi vsa leta mu je redovna provinca zaupala vedno važne vloge. Velikokrat je bil samostanski predstojnik, trikrat je opravljal celo službo provincijala v splošno zadovoljnost vseh. Redovni mladini je bil vselej dober oče in povedal je od nje sprejet kot ljubljene in ljubitelj mladine. Občudovanja vredno je, kako mirno in z ljubeznijo je reševal poteškoče, kolik uspeh je dosegel. V Gorici je pred vojno sezidal krasno cerkev, po prevratu pa v Studencih pri Mariboru novo redovno hišo in v Celju dijaški konvikt. S tem je svojemu delu dal zunanji spomin. Koliko pa je storil šele v duhovnem oziru, zlasti kot neumoren spovednik, to je zaznamoval Bog v knjigi življenja. Njegovo pomnožno delo je znala ceniti tudi svetovna duhovščina. Imenovan je bil od goriske škofije za duhovnega svetnika, od lavantinske pa za konzistorialnega svetnika. Odlikovan je bil tudi z redom sv. Save IV. st.

Ob priliki njegovega srečnega jubileja mu iz dna srca kličemo: Še na mnoga plodnosa leta! Bog daj srečo in uspeh z obilnostjo zakladnic božjih!

— Poroka. Na Vnebohod se je poročil ljubljanski mestni komisar g. Leopold Vider, predsedatelj tajnik in šef personalnega oddelka, z gđ. Minko Kržnikovo iz ugledne kostanjeviške družine. Mlademu paru veliko sreče!

— Praktični učiteljski izpiti bodo v šolskem letu 1939/40 od 1. oktobra do 15. maja. Učitelji pripravniki, ki so namenjeni v tej dobi opravljati izpiti, naj do 15. junija t. l. po dopisnici javijo iz-

pitnemu odboru naslednje podatke: priimek in ime, službeni kraj in okraj ter mesec, v katerem žele delati izpit, da jih more izpitni odbor razdeliti na skupine. Ko pa izpolnijo pogoje za opravljanje izpita, morajo po službeni poti, t. j. preko sreskega načelnika in prosvetnega oddelka kr. banske uprave poslati izpitnemu odboru prijavo, ki jo je treba kolkovati s kolkom za 10 in 20 din ter ji priložiti v izvirniku diplomsko izpisevalo in državljansko izkaznico, kratek življenjepis, kolkovan s 4 din ter izvod iz uslužbenkega lista. Predsednik izpitnega odbora: I. Prijatelj.

— Kočevski rudarji intervirajo za trajno zaposlitev. Preteklo sredo se je mudila v Ljubljani tričlanska deputacija rudarjev iz kočevskega rudnika, ki se je pod vodstvom poslanca kočevskega okraja in ob sodelovanju zastopnika Delavske zbornice oglasila pri Trboveljski premogokopni družbi, gospodu banu dravsko banovine, gospodu načelniku mašinskega oddelka ljubljanske železniške direkcije ter pri Rudarskem glavarstvu s prošnjo, da se ukrene vse, da se tudi rudarjem v Kočevju zagotovi delo vse delovne dneve v mesecu. Kočevski rudnik je glede raznih državnih dobav zelo zapostavljen ter delajo sedaj rudarji komaj 12 dni mesečno, tako da njihov zaslužek po odbitku predpisanih socialnih dajatev ne zadostuje niti za prehrano družine, kaj šele za obleko, šolanje otrok in ostale kulturne potrebe. Deputacija je dobila pri vseh gornjih mestih zagotovilo, da bodo ukrenili potrebno, da se omogoči večja zaposlitev rudarjev, ki pa je v glavnem odvisna od železniških naročil — torej od železniškega ministrstva v Beogradu. Tudi iz narodnih interesov je nujno potrebno zagotoviti rudarjem v Kočevju trajno zaposlitev ter upamo, da bodo odločujoči pri reševanju tega vprašanja upoštevali tudi ta moment ter poskrbeli, da bo kočevski rudar glede zaposlitve enako vreden rudarjem v drugih revirih.

— Na veliki romarski shod, ki bo na binkoštni ponedeljek na Rakovniku v Ljubljani je prometno ministrstvo dovolilo polovično vozno na vseh progah in vlakih ljubljanskega železniškega ravnanstva. Romarji naj na odhodni postaji kupijo cel voznik listek do Ljubljane ter obrazec K-13, ki stane 2 din. Voznega listka naj v Ljubljani ne oddajo, ker jim bo skupaj z omenjenim obrazcem, katerega morajo dati na Rakovniku potrditi, veljal za brezplačen povratek. Ugodnost polovične voznine velja od 27. do 29. t. m. Opozarjamo še, da je za binkoštno praznike izjemoma dovoljena znižana vozna z nedeljskimi povratnimi voznimi listki, kateri veljajo do torka. Za romarje, ki so nad 40 km oddaljeni od Ljubljane, je polovična vozna cenejša, za vse bližnje pa je cenejša nedeljska karta.

— Pri ženah, ki več let trpe na težki stolici, deluje vsakdanja uporaba naravne »Franz-Josefove« grenke vode, zavžite zjutraj in zvečer po četrtinki kozarca, zelo uspešno. Tudi bolj občutljive pacientke rade jemljejo »Franz-Josefovo« vodo, ker se že v kratki dobi pokaže zelo prijeten učinek.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

— Največja tombola v Sloveniji! V Slovenjem Gradcu bo v nedeljo, 4. junija, ob 2 popoldne došle največje tombola v Sloveniji s 700 dobitki. Vrednost teh dobitkov znaša nad 60.000 din. Prva tombola je štiridesetletni avto Opel Kadet, druge tombole so: šivalni stroj, 10 koles, razno blago itd. itd. Tombolo prireja Zdrženi zasebni in trgovski nameščenci, podružnica v Slovenjem Gradcu. Lansko leto so zbrali na svoji tomboli nad 8000

Podmornica z 62 možmi na morskem dnu

Reševalna dela so v polnem teku — Za 26 mož prepozno?

Že včeraj smo na kratko poročali, kaj se je zgodilo v Ameriki v bližini mesta Portsmouth: podmornica »Squalus« je obticala na morskem dnu 72 m globoko. Podmornica je bila na vajah in je bila polno zasedena z 62 možmi posadke, med njimi tudi znani lahko-atlet Josef Patterson, ki je bil pri zadnji olimpiadi v Berlinu četrti v teku na 400 m z zaprekami. Nesreča se je zgodila v tork popoldne.

»Squalus«

Podmornica »Squalus« je še popolnoma nova in uradno se ni bila v rabi. Zgrajena je bila šele letos marca meseca in je veljala 5 milijonov dolarjev. Je 205 črtevis dolga in ima 1450 ton in bi uradna šele 13. junija imela oditi na prvo poskusno pot. Sedaj je bila takorekoč še v opazovanju. Kolikor se je doslej mogla ugotoviti, se je nesreča pripetila zaradi nekega mehaničnega defekta v 35 cm širokem indukcijem ventilu pri motorju za olje. Ta ventil je pri potapljanju popustil in v podmornico je začela udirati voda, še preden se je mostvo mogla umakniti iz ogroženega prostora.

Ovire pri reševanju

Nesreča je po vsej Ameriki bridko odjeknila in je postavila v ozadje vsa politična vprašanja. Vsa javnost z napetostjo zasleduje reševalna dela, ki so že v polnem teku. Alarmirana so vsa najmodernejša tehnična sredstva z najboljšimi strokovnimi močmi. Predsednik Roosevelt vsako uro dobi poročilo, kako reševalna dela napredujejo. Okrog mesta nesreče se je zbralo več ladij s strokovnjaki in v sredo zgodaj zjutraj so prvi potapljači ekušli prišli do podmornice.

Mostvo v podmornici pa je medtem že preživelo eno strašno noč v globini okrog 70 m. Reševanje iz takih globin pa je tudi danes še težko in zamudno in je bilo malo upanja, da bi mostvo v podmornici moglo čakati... Poveljniki potapljenih podmornic je najprej pokvarjeni ventil, češ, da so motorji »Squalus« še nedotaknjeni in bodo potem sami lahko izčrpali vodo, na kar bi se podmornica z lastno silo dvignila na površje. Ko je poveljnik potopljenih podmornic še dajal navodila, je močan val sunil v podmornico »Squalus« in kabel, po katerem sta bili obe podmornici v zvezi, se je pretrgal. Reševalne ladje so nato pet ur iskale potopljeno podmornico, preden so jo našle, telefonske zveze pa ni bilo več mogoče vzpostaviti. Odslej so se spoznavale s detektorjem, ki sprejema tudi magnetne sevalne valove iz pomorskih globin in je bil instaliran na podmornici »Squalus«. Mostvo v potopljeni podmornici je dajalo Morsejeva znamenja

z udarci na stene svojega potopljenega doma. Zadnje tako trkanje je povedalo: »Položaj še dokaj ugoden. Zelo pa nas zdeluje mraz!«

Živi prišli iz globine 72 metrov — ne še vsi!

Mornariško poveljstvo je medtem razglasilo, da ima mostvo zalogo hrane in kisika, da more vzdržati pod vodo 48 ur. Medtem pa se je ob obalah Nove Anglije napela megla, morje je bilo močno valovito in obe križarki, »Brooklyn« in »Sagamore«, ki sta pluli na pomoč, eta marali zmanjšati hitrost za polovico, vsled česar so se nedolga reševalna dela spet precej odmaknila. Obe križarki eta s seboj vabili veliko množino najboljših reševalnih naprav, potapljaških zvonov, itd. Na kraju nesreče pa je bilo že zbranih 9 ladij in 21 najboljših potapljačev, ki so jih letala pripeljala naravnost iz Washingtona.

V sredo dopoldne je eden izmed potapljačev od potopljenih podmornic prinesel vest, da mu je potopljeno mostvo z udarci povedalo, da je samo še 33 mož živih in sicer v srednjem delu podmornice. Za ostalih 26 mož, ki so bili v tistih delih, kamor je udrala voda, se močno boje, da so utonili. Še živi so obenem sporočili, da imajo hrane še dovolj, da upajo, da bo podmornica vzdržala pritisk vode, le da so sami popolnoma brez moči in da za svojo rešitev ne morejo prav nič storiti.

V sredo popoldne pa se je morje že nekoliko pomirilo, da je bilo mogoče medtem organizirana reševalna dela že pognati v tek. Kmalu se je na površini prikazal potapljaški zvon, ki je iz potopljenih podmornic prinesel s seboj prvih 7 mož posadke. To je prvi primer v zgodovini ameriškega mornarstva, da so ljudje rešili iz globine 72 m!

Na kraju nesreče je z letalom prišel tudi polkovnik Morsmen, iznajditelj takolimenovanih »Morsmenovih pljuč«, nekega aparata, ki je namenjen sam reševanju iz potopljenih podmornic. Podmornica je bila s temi aparati sicer dobro opremljena, pa se jih mostvo očividno ni moglo poslužiti, ker je v en del podmornice vdrla voda in je bil takorekoč neraben reševalna dela vodi admiral Cole, ki je tudi dal ukaz, da se opusti vse druge poskušnje. Na njegov ukaz so začeli s potapljaškim zvonom, ki ga potapljači zrakotono pritrjuje na potopljeno podmornico, zvon pa more sprejeti naenkrat 8 ljudi in jih dvigniti na vrh. S tem je bil opuščen prvotni načrt, da bi iz podmornice najprej izčrpali vodo, ki je vdrila v nekatere njene dele, na kar bi se podmornica sama z močjo svojih motorjev dvignila na vrh (Kakšni so bili uspehi nadaljnjih reševalnih del, poročamo na drugem mestu.)

ljudi. Tombolske karte veljajo v predprodaji 4 din komad.

— Okrepčevalnica na postaji Kotoriba. Direkcija drž. železnice v Ljubljani odda s 1. julijem t. l. po predpisih pravilnika 135 v zakup za nedoločen čas kolodvorsko okrepčevalnico na postaji Kotoriba. Letna zakupnina znaša 1.200 din. Za obratovanje potrebna glavna znaša 12.000 din, če reflektant nima nobenega inventarja in opreme; v nasprotnem primeru pa 3.600 din, mora pa biti posest inventarja in opreme dokazana. Prošnje se vlagajo do vključno 19. junija t. l. na naslov direkcije državnih železnice v Ljubljani, do katerega dne ob 11 uri le položiti pri depozitni blagajni direkcije v Ljubljani predpisano varščino v znesku 300 dinarjev v gotovini. Natančnejša pojasnila glede pogojev se dobe pri direkciji državnih železnice v Ljubljani, soba 59, odnosno 54, in pri šefu postaje Kotoriba. — Direkcija drž. železnice v Ljubljani, štev. 8127-139.

— Pri zaprtju, motnjah v prebavi vzemite zjutraj še na prazen želodec en kozarec naravne »Franz-Josefe grenčice«.

— Danes sadnjikrat vabi veliki zvon na Trsatu slovenske romarje. — Jutri zjutraj gredo romarji na pot s prvimi vlaki proti Zidanemu mostu. Iz Ljubljane ob 7.45, iz Maribora pa ob 5. Kdor se hoče še pridružiti, naj pride danes v pisarno »Po božjem svetu«, Ljubljana, Sv. Petra nasip 17, da dobi izkaznico, ali pa naj gre jutri na pot: na vlaku dobi vse potrebno. Vsak romar naj kupi voznik listek do Zagreba in »K-13«, da bo imel nazaj iz Zagreba brezplačno vožnjo, vodstvu pa plačate zamudniki po 110 din ali v pisarni ali pa na vlaku. Na veselo svidenje! — Romarsko vodstvo.

— Pri neprijetnem okusu in duhu iz ust takoj pomaga prijetno osvežujoča zobna pasta Chlorodont.

— »Parice«, 14. zvezek »Indijske knjižnice«, epikal dr. Lambert Ehrlich, vseučiliški profesor v Ljubljani. Takozvani parice so najnižji stan indijskega prebivalstva, od vseh drugih zavrženi in zaničevani. 60 milijonov jih je raztresenih po vsej Indiji. Slovenci si moramo šteti v čast, da vseh naših 8 milijonov v Indiji dela in trpi za parice, ki najbolj zaslužijo, da z njimi sočustvujemo ter jim pomagamo k boljši bodočnosti kakor v evangeliu usmiljeni Samaritan poboitmo popotniku ob cesti. Knjižica, ki opisuje gibanje paric v Indiji, stane 3 din. Celoletna naročnina Indijske knjižnice (4 zvezki) 10 din. Obrnite se na naslov: Bengalski misijon D. J., Ljubljana, Zrinjskega c. 9.

Po državi

* Grobnice bosanskih frančiškanov, ki so jim Turki odsekali glave, so odkrili. V Sarajevu namreč kopljejo temelje za novo pravoslavno bogoslovje, ki bo stalo na nekdanjem pokopališču Vrbanja blizu Marijinega Dvora. Tamkaj so odkrili več zanimivih grobnic. Za časa turške vlade so tam pokopavali katoličane in pravoslavne. Med katoliškimi grobnicami so našli tudi grobnico, kjer so bili pokopani frančiškani. Najdoba je preiskal profesor fra Krunoslav Misllo. Na grobniku je bila še letnica 1818 poleg vklesanega frančiškanskega habita. V grobnici so našli okostnjake, ki so jih glave niso držale. Iz tega sklepajo, da so bili tamkaj pokopani tisti bosanski frančiškani, katerim so bili Turki odsekali glave. Kostni so prinesli v frančiškanske cerkev sv. Antona, kjer jih bodo poslej hranili.

* Otroci v boju zoper sadne škodljivce. Umeteljstvo in šolski otroci v Lazarevem v Vojvodini so z vso silo začeli boj zoper sadne škodljivce, gosenice in metulje. Koliko gosenic so otroci v tem boju pokončali, tega niso nadzorovali, ker so to otroci delali po svojem preudarku in pamei. Pač pa so morali metulje nositi v šolo, kjer so jih preštevili in sežigali. Tako so v tamkajšnji šoli letos sežigali že 34.010 metuljev. Ko bi tudi odrasli bili tako pridni, bi bilo za sadje mnogo storjeno. Pa tudi pri nas naj bi se take stvari posnemale.

* Razbojnik padel pod krogli orožnikov. Ze včeraj smo poročali o žalostnem koncu treh kaznjencev, ki so pobegnili iz Požarevca. Sedaj pa poročajo časopisi o koncu prišinskega razbojnika Idriza Aziroviča, ki je bil po rodu Arnavt. Ta je načeloval veliki roparski tolpi, ki je štela 13 glav. Ta tolpa je ropala ter tudi morila. V ponedeljek zvečer pa je tolpo zalotila orožniška patrulja blizu Vučitna. Med njimi je bil Azirovič sam. Nastal je hud boj med roparji in orožniki. V boju je mrtev obšel Azirovič, ki ga je zadelo več krogel. Tudi več drugih roparjev je bilo ranjenih, vendar so jih tovariši odnesli s seboj, ko so po glavarjevi smrti zbežali.

* Urad za socialno in zdravstveno varstvo slušatelj zagrebške univerze je sklenil ustanoviti rektorat zagrebške univerze. Rektorat je naprosil zagrebško mestno obino, naj mu da v ta namen na razpolago prostore v kateri svojih mestnih hiš. Naloga tega urada bi bila med drugim, da bi skrbel za dijaški dom, prirejal bi predavanja o dijaških zadevah ter razne prireditve za podporo svojih dijakov.

* Kako je »generalov« sin kupoval motorno kolo. V Sombor je prišel pred časom mlad eleganten dečko, ki se je predstavil za sina bogatega generala iz Beograda. Nekega dne se je sprehajal v družbi elegantnih gospodičen, ki so verjele, da je dečko generalov sin in bogat povrh. Na sprejodu so srečali Goika Lukiča, ki se je peljal z novim motokolom. Elegant je stopil k možu ter ga pobaral, ali prodaja motorno kolo. Možak je dejal, da ga prodaja, če ga dobro plača. Zahteval je zanj 5000 dinarjev. Dečko je bil zadovoljen, češ ker mu kolo silno ugaia. Najprej pa ga je hotel preizkusiti, ker mačka v žakliu on ne kupuje. In je sedel na kolo ter se odpravil. Poslej ga niti Lukič niti dame niso več videli. Sedaj so ga prijeli v Varaždinu, kjer je policija pri nem dobila kolo in doglala, da je mizarski pomočnik Josip Podgajski iz vasi Topolec v okraju Koprivnica. Dečko je star šele 22 let.

* Mestni muzej v hrvatski Konjicnici namestila ustanoviti. Prišel je tjakaj že varaždinski profesor Krešimir Filič, ki je pregledal stare oltarne slike v mestnem arhivu, stare zastave ter še druge starine, ki so tamkaj shranjene. Tudi stare listine, ki so jih vladarji pošiljali mestu Konjicnici z raznimi privilegiji, je pregledal. Zda bodo te stvari shranili v novem mestnem muzeju, ki ga snuile.

* Oblak se je utrgal pretekli dne nad Splitom, da so bile mestne ulice vse pod vodo.

* Morskega volka so ušli ribiči blizu otoka Milet. Morski pes je poltretji meter dolg. Žival, ki je bila samica, se je bila zapletla v mreže, kjer je vrgla 86 mladčkov. Ribiči so vse skupaj zajeli ter prineli v luko.

* Mamutov zob pri Mitrovici. Iz Mitrovice poročajo, da je ribič Milenko Popović v Savi pri Rači lovil z mrežami ribe. Večkrat je z mrežo potegnil na suho ostanke kakor predtopne živali. Te dni je znova lovil pri tako imenovani Beli cerkvi, kjer je našel poldrugo kilo težak mamutov zob, katerega je odkupil muzealni odbor.

Ljubljana, 26. maja

Gledališče

Drama: Petek, 26. maja: Zaprt. — Sobota, 27. maja: »Žene na Niekavuorijuc. Izven. Globoko zniž. cene od 14 din navzdol. — Nedelja, 28. maja: »Velika skušnjavac. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Ponedeljek, 29. maja: »Utopljenec. Izven. Znižane cene od 20 din navzdol. — Torek, 30. maja: Zaprt.

Opera: Petek, 26. maja: Zaprt. — Sobota, 27. maja: »Štirje grobljan. Red B. — Nenelja, 28. maja ob 15: »Pod to goro zelenoc. Izven. Globoko znižane cene od 24 din navzdol. — Ob 20: »Evgenij Onjegin. Gostovanje g. Kolacia. Izven. Znižane cene od 30 din navzdol. — Ponedeljek, 29. maja: »Vae za šaloc. Izven. Znižane cene od 30 dni navzdol. — Torek, 30. maja: Zaprt.

1 Maša za izletnike v Benetke bo na binkoštno nedeljo v kapeli Vzajemne zavarovalnice ob 19 h zjutraj.

Radio Ljubljana

Petek, 26. maja: 11. Sol. ura: Pokrajinska oddaja iz Trčica. Izvajajo učenci osnovne šole, vodi g. Iv. Stopar — 12. Iz naših logov in gajev (plošče) — 12.45 Poročila — 13. Napovedi — 13.20 Slovenski spored Radij. orkestra — 14. Napovedi — 18. Zenska ura: Vrtinarstvo (gđ. Lojzka Blatnik) — 18.20 Poljske narodne (plošče) — 18.40 Francoščina (g. dr. S. Leben) — 19. Napovedi, poročila — 19.30 Nac. ura: Medsebojni vpliv ljudske in cerkvene glasbe pri pravoslav. Srbih (Petar Konjović, Bgd.) — 19.50 O tehničnem nastopu gasilec na Stadionu (g. Rupnik Jože) — 20. Plošče — 20.10 Prenos iz Londona: Beethoven: Maša v D-duru. Solistka: Zinka Milanov - Kunčeva, zbor Britanske radijske družbe: dirigent: Artur Toscanini — 22. Napovedi, poročila — 22.15 Angleške plošče — 22.50 Esperantsko predavanje o kongresu Kristusa Kralja.

Drugi programi

Petek, 26. maja: Beograd: 20 Narodne pesmi — Zagreb: 22.20 Komorni koncert — Bratislava: 21. Opera glasba RO — Praga: 21.10 Koncert zbor. orkestra in solistov — Sofija: 19.45 Berlioz: »Faustova pogubljenje« — Varšava: 21. Haydn: »Poletje« — iz oratorija »Štirje letni časi« — Berlin: 20.15 Zabavni koncert RO — Budimpešta: 22. Ciganski orkester — Bukarešta: 19.35 Prenos iz opere — Dunaj: 20.15 Operni prenos.

Prireditve in zabave

Danes ob 18.15 bo prva produkcija šole Glasbene Matice. Nastopili bodo: mladinski zbor, šolski godalni orkester ter posamezni gojenci iz klavirske in violinske šole ter oddelka za čelo. Spored je pester in zanimiv. Posamezne točke so izvrstno nastudirane. Podrobní spored stane 3 din, dobi se v knjižarni Glasbene Matice in vella obenem kot vstopnica k produkciji. Prihodnji produkciji šole Glasbene Matice bodeta 5. in 7. junija ob 18.15 v mali filharmonični dvorani.

Vse izletnike nedeljskega izleta v Postojnsko jamo, ki je združen s koncertom naše Glasbene Matice v jami, opozarjamo, da bo vozil iz Ljubljane v Postojno posebni vlak, ki bo odhajal z glavnega kolodvora točno ob 10 dopoldne. Povratek iz Postojne točno ob 21. uri in bo v Ljubljani še pred 23. uro tako, da so mogoče zveze na vse strani. Koncert v jami se bo začel ob 15. uri.

Angleško društvo v Ljubljani vabi svoje člane in ljubljansko občinstvo na večer školakih narodnih pesmi, na katerem bo lektorica na ljubljanski univerzi ga. Fanny S. Copeland predvajala šolske narodne pesmi. Večer bo v četrtek 1. junija ob 8 zvečer v Hudačovi dvorani Glasbene Matice.

Prosvetno društvo Trnovo priredi v dneh od 13.—20. avgusta avtobusni izlet v Rim, po sledeči poti, kjer si bomo ogledali vse zanimivosti: Postojna, Gorica, Padova, Firenza, Rim, Asizi, Rimini, Padova, Benetke, Udine, Treinta, Trbiž, Ljubljana. Vodstvo izleta je poverjeno g. prof. Anžiču, ki je ob velikonočnih praznikih nalašč zato prepoloval vse kraje, da pripravi vse potrebno. Prijave se sprejemajo do 15. junija vsak ponedeljek in petek od 7—9 zvečer v Društvenem domu, Karunova ul. 14, kjer se dobi vsa podrobna pojasnila.

Fantovski odsek in Dekliški krožek v Hrušici pri Ljubljani priredi svoj popoldanski javni telovadni nastop v nedeljo 4. junija t. l. ob 3 popoldne na društvenem vrtu v Hrušici. Po telovadbi prosta zabava. Na prireditvi igra godba iz D. M. v Polju. Vljudno vabilen!

Društvo za ceste predvaja v petek 26. t. m. ob 18 v kinu »Union« zanimiv film o gradnji modernih cest, katerega je ljubeznivo stavlil na razpolago Francoski inštitut v Ljubljani. Vabilen so vsi, ki se zanimajo za cestna vprašanja. Vstopnina ni.

Sestanki

Samaritjanski oddelak Rdečega križa pozivlja vse bolničarje in bolničarke na strogo obvezen sestanek v petek 26. maja ob 7.15 zvečer na liceju, Bleiweisova cesta.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa c. 6, mr. Hočevar, Celovška c. 62 in mr. Garšev, Moste.

* Polž umoril kačo. V Šarengradu v Slavoniji je domačin v gozdu našel mrtvo belouško. Kača je zvitela ležala v travi. Ko jo je možak dregnil, je videl, da je mrtva. To bi ne bilo sicer nič čudnega, vendar je bilo čudno, da je imela mrtva kača na glavi nataknevo poljevo lupino. Belouška je najbrž z glavo zlezla za poljem v njegovo hišico ter je pri tem poginila. Morda ni mogla več glave potegniti nazaj.

Dolžnost vsakega katoličana je, da zastopa vsak dan, ob vsaki uri in povsod idejo kongresa Kristusa Kralja! Številni darovi naj omogočijo izvedbo tega kongresa!

Anekdoti

Maks Halbe je nekega večera sedel v monakovski gostilni pri svojem stalnem omizju. Nena-doma pa je bil k telefonu klecan zdravnik, ki je tudi bil v družbi. Moral je k bolniku. Čez kako pol ure se je zdravnik vrnil ter molče sedel. Halbe ga je pobaral: »Zakaj pa tako molčiš?« — »Bolnik je umrl, še preden sem prišel k njemu.« — »Je odvrnil zdravnik?« — »Kaj za tole ga je potolažil Halbe.« — »Ni treba obupati, če vas kdaj kak bolnik prehitile!

LJUBLJANA

Nevarna prometna nesreča na Miklošičevi cesti

Ljubljana, 25. maja.

Danes ob pol 11 dopoldne se je pripetila na Miklošičevi cesti na oglu Miklošičeve ceste in Dalmatinove ulice nevarna prometna nesreča.

Po Dalmatinovi ulici je proti Dunajski cesti vozil s kolesom 25-letni Albin Jamnikar, mizarški pomočnik, stanujoč na Sv. Petra c. 45. Po Miklošičevi cesti je inž. Ivan Salaz, ki ima delo in stanovanje v Krškem, tudi privozil s svojim avtomobilom. Oba sta vozila, dasi naglo, pravilno po desni strani, toda ovinek med Dalmatinovo in Miklošičevo cesto je zelo oster, stražnik pa stoji šele na oglu Tavčarjeve in Miklošičeve ulice, torej tik pred sodiščem. Tako sta na prvem križišču nesrečno trčila.

Pri trku obah vozil, močnega osebnega avtomobila in lahkega kolesa, je Albin Jamnikar odletel

s kolesa ter padel z glavo na tlakovana tla. Prišločili so ljudje, ki so Jamnikarja dvignili in mu nudili prvo pomoč. Poklican je bil tudi iz uradov Hipotekarne banke jugoslovanskih hranilnic na Kralja Petra trgu telefonično reševalni avto, ki je Jamnikarja takoj prejeljal v bolnišnico. Jamnikarjevo stanje je sicer zelo resno, toda zdravniški upajo, da bo Jamnikar hudi pretres možganov prebolel. Do petih popoldne je bil Jamnikar še živ.

Jamnikar je bil uslužben v tovarni Dragotina Hribarja na Zaloški cesti.

Kdo je kriv nesreče, naj dožene nepristranska preiskava. Nikakor pa ne gre metati kar vnaprej krivde na ponesrečenega delavca, kakor je to storil danes neki popoldanski list.

prosvetnega večera, ko je predavala županja ga. Vera dr. Adlešičeva o Ameriki z naslovom »Obraz Amerike mi govori...«, neimenovana učiteljica v p. A. M. je pa poslala 80 din. Mešno poglavarstvo izreka najtoplejšo zahvalo vsem dobrotnikom revnih tudi v imenu podpiranih.

1 Za birmance in birmanke ročne torbice v velik izbiri Erjavce — Stari trg.

1 Spored letošnjeja romanja na grob sv. Eme v Krko na Koroško je: Odhod iz Ljubljane 28. junija ob 7.05. Okrog 12 prihod v Celovec, nato s tramvajem k Vrbskemu jezeru in s parnikom do

MARIBOR

Mladinski dnevi v Mariboru

od 29. junija do 2. julija

Sprevod

bo ena največjačnejših prireditev mladinskega tabora. Zato moramo skrbeti, da bo letošnji naš pohod res strumen in mogočen. Razpored spreveda bo naslednji: konjenice, prapori, predsedstvo (odbor ZFO, odbori vseh štirih podvez in pripravljalni odbor), vzorna vrsta ZFO, častna četa, člani v krojih, mladci v telovadnih oblekah, predsedstvo ZDK s svojimi prapori, članice v krojih, mladenke v krojih, člani, mladci, članice in mladenke v civilu z znaki, narodne noše po pokrajinskih skupinah in za zaključek četa članov v krojih. Vmes bodo razporejene godbe, fanfare in trobentaški zbori. V vsakem gornjih oddelkov pa bo razpored naslednji: najprej članstvo ljubljanske, potem novomeške, za njo celjske in končno mariborske podveze. Začetek zbiranja za sprevod ob 7.30, začetek spreveda ob 8.30! Sprevod krene po naslednjih ulicah: Kolodvorska ulica, Aleksandrova cesta, Trg Svobode, Grajski trg, Vetrinjska ulica, Glavni trg (defile pred magistratom), državni most, Kralja Petra trg, Dvorčakova ulica, Ob železnici, Tržaška cesta, igrišče SK Zelnica.

Taborne knjižice in znaki

Taborna knjižica bo te dni dotiskana, znaki so že izdelani. Taborna knjižica in znak bosta služila vsem udeležencem — članom in nečlanom — kot izkaz za znižano vozno in za prost vstop na večino tabornih prireditev. Cena taborni knjižici in znaku je 5 din. Vse fantovske odseke in deklisne krožke nujno pozivamo, da takoj naroče taborne knjižice in znake in vnaprej pošljejo tolikokrat po 5 din, kolikor bo iz njihovega območja udeležencev za mariborski tabor. Da boste to stvar lažje izvedli, skličite takoj sestanek vseh, ki se nameravajo udeležiti našega tabora in poberite od vsakega po 5 din za taborno knjižico in znak. Te dni boste prejeli v tej zadevi posebno okrožnico, ravnanje se natančno po njenih navodilih! Ne odlašajte z naročilom na kasnejše dni, kajti za pozneje ne prevzamemo nobene odgovornosti, da bomo mogli vse naročene taborne knjižice in znake pravočasno razposlati.

Vsa naročila pošljite na naslov: Pripravljalni odbor za mladinski tabor v Mariboru, Alekandrova cesta 6, I. nadstropje.

m Sodnijski izpit sta napravila pri apelacijskem sodišču v Ljubljani sodniška pripravnik pri mariborskem okrož. sodišču Anton Stariha in dr. Viljem Lippal. Čestitamo!

m Cvetje s pokopališča na trg. Na pobreških pokopališčih so se zadnje čase dogajale številne tatvine cvetlic. Izginjali so lončki s cvetjem, pa tudi cvetlice, ki rastejo na grobovih, so bile porgane. Te dni pa so grobarji zalotili neko Z. A. iz Studencev pri tatvini cvetlic. Priznala je orožnikom, da je na pokopališču nakradeno cvetje nosila v mesto na trg ter ga prodajala.

m Tomšičev rojstni in smrtni dan. Danes 26. maja je rojstni dan prvega slovenskega časnikarja Tomšiča in obenem tudi dan njegove smrti. Kakor znano, počiva Tomšič na starem mariborskem mestnem pokopališču. Najbrže bo to zadnje leto njegovega počitka na tem pokopališču, ki se sedaj opušča ter se mrtvi selijo na druga pokopališča. Vsako leto se spominjajo Mariborčani velikega pokojnika in odločnega borca za pravice štajerskih Slovencev, letos pa bodo gotovo še v večjem številu obiskali njegovo počivališče ter okrasili njegov grob.

m Gorenjski kmetje v Mariboru. Včeraj je prišla v Maribor poučna ekskurzija kmetov iz škofjeloškega okraja. Vodi jih kmetijski referent Jaka Hladnik, spremlja pa ing. Mežan od banske uprave. Včeraj so si ogledali v Mariboru Vinarsko in sadjarsko šolo, popoldne pa so se odpeljali v Svečino na banovinsko gospodinjstvo šolo.

m Seja pripravljalnega odbora za mladinski tabor danes ob 20 v prostorih Prosvetne zveze.

m Ljudski oder. Danes ob pol 8 obvezna vaja za Miklovo Zalo za vse sodelujoče.

m Tonzuor in niže redove bo podelil knezoškof na binkoštni ponedeljek ob 6.30 med sv. mašo v stolnici gojencem bogoslovnega učilišča v Mariboru.

m Služba božja za izletnike in turiste. V frančiškanski cerkvi je vsako nedeljo in praznik ob 4.15 sv. maša za izletnike. Po novem voznem redu odhaja prvi jutranji vlak sedem minut pozneje, kakor po prejšnjem Radi te ugodnosti se nedeljski popotniki in izletniki lahko udeležijo cele sv. maše.

m Izlet k Mariji Snežni priredite v nedeljo, dne 4. junija z avtobusom Prosvetno društvo v Krčevini ter Marijina kongregacija mater frančiškanke župnije. Oni, ki se izleta nameravajo udeležiti,

Učinek po novem utrjene meje: Tank je običal na betonskih zobeh, ki širilo iz zemlje. Taki zobje so v širokem posajeni po mnogih mejah zahodnih držav in jim je glavni namen: ustaviti tanke.

Marije na Otoku, kjer bodo večernice in kosilo. Okrog 6 zvečer povratek v Celovec in odhod proti Krki. Ob pol devetih zvečer lurska procesija, nato pridiga in pete litanije z blagoslovom. Na praznik sv. Petra in Pavla obletnica smrti sv. Eme — se prična sv. maše že ob 5. Dovolj slovenskih spovednikov. Ob 11 odhod s Krke proti Gospe Sveti, kjer bodo ob 1 večernice. Ob 4 odhod od Gospe Svet v Celovec in naprej skozi Jesenice v Ljubljano.

m Angleški dijaški počitniški tečaj. Za letošnje počitnice se obeta Mariboru zanimiva pridobitev — angleški dijaški počitniški tečaj. V tem tečaju b. bilo okrog 100 naših dijakov, katerim bi se pridružilo še 10—20 angleških dijakov, ki bodo prišli v našo državo na počitnice. Skupaj s svojimi jugoslovanskimi tovariši bi delali Angleži potem izlete v mariborsko okolico ter bi preživeli pri nas vse počitnice. Organizacija tega tečaja je odvisna sedaj samo od vprašanja, kje dobiti za tečajnike brezplačno stanovanje. Podvzeti so koraki, da se to vprašanje zadovoljivo reši, saj bi bil tak tečaj za Maribor gotovo lepa pridobitev že v tujekoprometnem pogledu.

m Drzne tatvine so bile prijavljene včeraj policiji. Na Glavnem trgu je žepar izmaknil vpokajenki Neži Kreuh iz Studencev denarnico s 193 din veebine, ko je vsa zamaknjena gledala nek prepri. — Profesorju Miheliču je nekdo izmaknil švilen dežnik, ko se je razgovarjal na križišču Rosinove in Turnerjeve ulice s vojim znancom. Gradbenemu tehniku Radu Janežiču je izmaknil tat iz odprtega stanovanja v Ljubljanski ulici čisto novo obleko, vredno 2000 din.

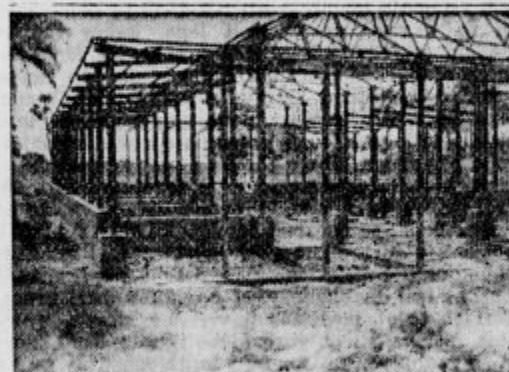
Gledališče

Sobota, 27. maja, ob 20: »Utopljenec«. Red B. Nedelja, 28. maja, ob 15: »Utopljenec«. Znižane cene. — Ob 20: »Dijak prosjak«. Znižane cene. Zadnjič.

Ponedeljek, 29. maja, ob 15: »Potopljeni svet«. Znižane cene. Zadnjič. — Ob 20: »Pygmalion«. (Za pokojniški sklad gled. igralcev.) Znižane cene. Zadnjič.

Ljubljanski misijonar piše iz Indije

V jugoslovanski misijonski pokrajini, v ragapurskem okraju, zidam novo šolo. Dosedanja ni ustrezala svojemu namenu. Bila je premajhna in raztresena na tri prostore. Trpel je pouk in ugled šole. Za predstavo in druge skupne prireditve, ki so duša uspešne misijonske propagande, ni bilo prostora.

Nova šola

Zato sem se v zaupanju na božjo pomoč lotil dela. Postavili smo že dva in pol metra globoke temelje in dvignili železno betonsko ogrodje za zgradbo, ki bo dolga 37, široka pa 21 metrov. Prostorov bo imela 12 in veliko dvorano v sredi.

Toda — brez pomoči ne bo šlo! Temelji so postavljeni, vrata in okna so že naročena, a železno ogrodje zija: kje je opeka, apno in pesek, cement in še sto in sto drugih stvari, ki jih bo še treba nabaviti in plačati? Znesek, ki se ga je posrežilo zasigurati, je že porabljen, delo pa je nedokončano. Treba bo tudi še mnogo zemlje prekopati in nasipati, preden bo šola urejena, ne da bi govoril o opravi, za katero še nimam nobenega kritja.

Da boste še bolj prepričani o izrednem pomenu šole, ki jo leto za letom izpopolnjujemo, naj zapisem besede, ki so o ragapurski šoli zapisane na najvišjih upravnih mestih bengalske vlade. En nadzornik je napisal, da ragapurska šola opravlja kulturno delo v znanemarijenem okrožju. Drugi nadzornik je na višjo mesto poročal, da je to vzorna šola v tem oddaljenem kraju, daleč proč od metropole. Indija se probuja in povzroča vedno večjo pažnjo obrtni vzgoji. Ko je državni nadzornik pred kratkim obiskal Ragapur, je zopet poročal, da je poseben oboležje te šole, da poleg eplošne naučne vzgoje deli tudi obrtno vzgojo v tkanju in raznih ročnih delih. Tako je pravilo.

Kot vidite, ima šola ugled. Potrebuj pa še malo več sredstev. Poleg velike kulturne misije opravlja predvsem izredno misijonsko propagandno nalogo. Zato se z zaupanjem obračam na svoje rojake a prošnjo za velikodušno pomoč.

Prispevke lepo prosim, da jih pošljete na upravo Bengalskega misijona D. J. v Ljubljani, Zrinjskega cesta 9, čk. št. 12.735 (a točno označ. da je za ragapursko šolo). — Stanko Poderžaj D. J. bengalski misijonar.

Opomba uredništva: Spodbilo bi se, da bi se posebno Ljubljanci zavzeli za misijonarjevo zadevo, ker je podpisani rojen Ljubljančan iz šempeterske župnije.

Loka pri Zidanem mostu

Dne 18. junija bo pri nas blagoslovitev Prosvetnega doma in okrožni nastop mladine laškega okrožja. Opozorjamo Fantovske odseke, Dekliške krožke, Prosvetna društva in vse prijatelje naše mladine na našo prireditev in jih že zdaj vabimo!

KULTURNI OBZORNIK

Jubilejni simfonični koncert Glasbene Matice v Mariboru

Po vokalnem koncertu pevskega zbora Glasbene Matice v Mariboru in po uspehi glasbeni akademiji, ki se je vršila v proslavo dvajsetletnice obstoja njene glasbene šole ter javnosti predstavila njene najboljše gojence, je v sredo 17. maja v veliki uniojski dvorani za veliki jubilej nastopil tudi matični orkester, pomnožen z vojaškimi godbeniki 45. peh. polka. Vodil je koncert voj. kapelnik g. kapetan Josip Jiráněk.

Koncertni večer je bil izpolnjen z vsemi 16 Slovanskimi plesi Antonina Dvořáka. Ze zgolj dejstvo, da smo slišali v celoti delo, ki je poneslo Dvořákov imo po vsem svetu, je za naš orkester vse pohvale vredno in zasluži javno priznanje. Najpogostejše so menda na programih koncertov, radijskih oddaj in na reproducirane gramofonske glasbe 8., 6. in 10. pla. Tokrat pa smo poslušali ves ciklus v celoti in ob njem imeli priliko doživljati vsi razgibano ritmiko, ki je zdaj živo razigrana, skoraj razposajena, zdaj zopet globoko občutena, kar olozna; z navdušenjem nas je navdala narodna melodika, ki zveni iz plesov in ki ima v sebi toliko pristno slovanskega optimizma in emisa za življenje, pa toliko pisane pestrosti in živahnosti.

Vso to značilnost je skušal dirigent g. Jiráněk z orkestrom izraziti čim verneje v duhu komponista, kar se mu je tudi v veliki meri posrečilo. Izvedba je bila povoljna, v interpretaciji je bila izrazito podprta slikovita arhitektura. Orkestralski ansambel se je disciplinirano podrejal dirigentu, ki je svojo razgibano doživljeno kom-

pozicije znal vložiti v izvedbo do močne učinkovitosti. V celoti so Slovanski plesi v tej formi dosegli svoj popoln uspeh in navzočnega pritegnili nase do navdušenega priznanja. V podrobnostih pa bi k izvajanju pripomnili, da še ni bila dosežena v zadostni meri homogenost orkestra. Vobče je bil n. pr. pri godcih ton sicer jak in poln, zvenel pa je v malenkostnih divergencah, ki so pač pričale o številni zasedbi. Nadalje na nekaterih mestih, zlasti v zmernejših brzinah izvedba ni bila dovolj enotna, medsebojna povezanost skupnega doživljanja je bila nekoliko preohlapna in zato manj učinkovita, n. pr. v 3. ali 4. delu.

Na svoj orkester, ki navzlic vsem razmoterim težavam, kakršne mu zastavljajo pot, vendarle dosega redno velike in lepe uspehe, ki so v danih okoliščinah še tembolj hvaljevredni, je mariborska javnost res lahko ponosna. Hvala pa je tudi g. kapelniku Jiráněku, ki je blagohotno naštel tako dragocen program in mu s svojim prirojenim glasbenim čutom ter z veliko rutino vdahnil polnost življenja. Bb.

Popravek k poročilu o koncertu APZ v Mariboru

Na koncu 1. stolpea je izpadla cela vrsta. Stavka se mora pravilno glasiti: »... v prvih basih se je posebno odražala svojstvena mehka lirčnost brez stisnjene napetosti; drugi basi zvene polno in prodorno, čeprav ne občutijo nikjer »basovske napetosti.«

Dom in svet, št. 5

Kakor smo v časopisu že objavili, se je ta številka Doma in sveta nekoliko zakasnila, toda izšla je še v mesecu maju, za katerega je namenjena. Prva pesem Severina Šalija nosi namreč naslov »V maju« in je lepa ljubavna pesem, vsa v luči in sencah, z mavrico in čolni, kar stopnjuje pomladno razpoloženje in ljubezensko vzdušje poleg toplega čustva, ki je v njej. Tudi druga se nanaša na maj, namreč Debeljakov prevod uvodnih verzov Karla Hynka Mache »Maj«. »Bil pozen mrak je prvi maj...« V zapiskih govori isti tudi o drugem pokopu velikega pesnika letošnjega maja v Pragi ter prinaša v prevodu celoten poslovilni govor pesnika Rudolfa Medka, s katerim so se Čehi poslovili od svojega največjega pesnika. Obenem naznanja, da bo pripravljen za knjižno izdajo celotni prevod Machovega »Maja«, ki bo tako že drugi slovenski. Bevkova uvodna povest »Domačija« se vedno bolj zaostrejuje in zapleta ter obeta biti ena izmed najzanimivejših njegovih povesti. Nov pesnik v slovenski književnosti je Bršljanski, prevodim, ki prinaša v svojem ciklu »Kras in Romac« nekaj pristno kraškega vzdušja v našo pesem, kakor tudi novo snovnost: preprosto religioznost skoraj cerkvenega značaja, ki ni tako globoka kakor domača. To je ciklus devetih kratkih pesmic z dvema motivoma iz Rima, kjer postavi v nasprotje pogansko carstvo Dioniza in krščanstvo sv. Petra ter proli Vatikan za molitve za svet, za Kras in mir. Vmes pa je vključil kraško ljubezen, poletno impresijo na Krasu, Marijine pesmi in kraške vtise ob Velikonočnem vstajenju ter preprosti rekviem za strica. Pesmi so v svoji preprostosti lepe, kakor tudi v vzdušju in rekvizitih pristno kraške ter tople religiozne. Helena Jaklič priobčuje dve močno pisani štici, izmed katerih je prva »Oknice« značilno pisana v svojevrstnem slogu ter se lepo snovno prilaga prvima pesmima o maju in majski ljubezni, druga, Dovšinovi, pa je psihološko dobro očitana družina, kjer ne zavidajo sestre sestro, pa brat-pesnik ne spregleda stvarnosti, ko pa je spregleda, se ne vrne domov. Vinko Žitnik je spesnil štiri »Srbske motive«: Sumadija, Sumadinka, Srbska mati in Srbski dom v svoji značilni trdi in ekonomični besedi, v ostri nazornosti in trdni povezanosti vrstične stavbe, z deloma racionalistično govorniško poanto. Tudi snovno so zanimive, kajti v naši književnosti ni veliko pesmi, ki bi bile inspirirane ob srbskih motivih (Aškerc, Gradnik). V Žitnikovi realistični pesmi žive Srbi v svoji junaški legendi ter življenjski skromnosti, v Sumadinki pa, ki je med njimi najlepša, se doje bralca polna barvitost in polnokrvnost opisa. Stane Mikuš se spominja z lepim obrisom pomena slikarja Riharda Jakopiča ob njegovi sedemdesetletnici. Jože Kastelic pripovedi kratko aprilsko — letos tudi majsko — impresijo Spomin. Tone Čokan je prevedel značilno pesem v prozi Molitev k Sveti Devici v teh težkih dneh francoskega pesnika Gonzague de Reynold, ki je tudi znak realistične religioznosti kakor je Bršljanskega ciklus. Zigonove drame Nikolijev vojske četrta podoba »Miserere Domine«, kjer opisuje pogreb ubitih otrok, kaže v vsej nazornosti, kako se iz vojske rodi tudi socialna revolucija. Ta podoba je sicer teže uprizorljiva, toda bralca pritegne z napelotvijo opisa, dramatično stopnjevalnostjo ter je gotovo višek tega človeškega protesta proti vojni, ki ga piše Zigon s svojo dramo, sicer ponekod malo naturalistično, toda z veliko etično silo. Dr. Grafenauer nadaljuje svoje studije o slovenski narodni pesmi, in sicer v tej številki nadaljuje snov o Mavrih (o mlajši enačici Lepe Vide, ter še Romar sv. Jakoba Kompostelskega). — Bogat je kritični del, kjer ocenjuje T. Debeljak pesniško zbirko Vide Tauterjeve, S. Šali pa Iga Grudna. Jože Rakovec poroča o Vebrovih knjigi o Nacionalizmu in krščanstvu; S. Mikuš pa oceno knjižne izdaje del slovenskih umetnikov, tako Goršeta, Goloba in Maleša, ki so izšli v Bibliofilski založbi. Isti poroča tudi o umetnostnih razstavah Francalskega, Lavrinove-Remčeve-Gorjupa, o banovinskem razpisu zgodovinskih podob. V Zapiskih poroča — kot omenjeno — Debeljak o pokopu pesnika Mache ter o češki zahtevi po prevodih klasičnih pesnikov; R. Bednařik pa referira o italijanski knjižni produkciji l. 1938. Vinjete je za to številko narisal akademski slikar Tine Gorjup. Priloge pa predstavljajo razstavljene stvari: A. Lavrinova: Pobiranje jabolk, N. Omerza: Prihod Slovencev v Alpe, Tine Gorjup: Portret dekleta ter Bara Remčeva: Tiček spi. — Tako je Dom in svet zaključil polovico letnika in ima že 304 strani.

Mladika, št. 5

V rednosti prekaša vse revije Mladika, ki je točno prvega vsakega meseca že na mizi naročnika. Uvodno povest piše Janez Kalan: Trop

brez zvoncev, lovsko povest s Komarčev in Ukanca, z bohinskega kota, v katerem je Jalen dobil doslej najboljše svoje literarne inspiracije. Ko bo povest končana, bo treba obširneje spregovoriti o tem pedantu Cvetkove Cilke. Joža Vovk prinaša ciklus Delavskih pesmi (Otrok, Dekle, Fant, Mati, Oče), ki je snovno gotovo zanimiv in sodoben, toda mestoma se preveč oglasi še proza iz stihov in avtorjeva misel za delavčevimi besedami. Čampova pesem Zvestoba je nekako pesniško opravičilo tistim, ki pogrešajo v njegovih pesmih veselja in vedrine, odgovarjajoč, da bo ostal zvest svojemu sreč. Izredno močna in vse pozornosti vredna pa je novela Mare Husove, tako po izraznosti in slogu, kakor tudi po snovi. Trst in okolišni Kras stopa v tej novelici nazorno pred nas, celo Trst s svojimi zabavljicami, toda važen je psihološki problem krivde in kesanja. In prav v tem je novela močna in napeta, v končni odredšitvi krivde s spovedjo in romanjem na Sveto goro pa je naravnost zgled, kako se širi psihološki problem v katoliškem duhovnem svetu. Moti samo mestoma malo preveč idealiziranja (darežljivost v Ameriki), dasi je kot celota novela uspešna. Mara Puntarjeva prevaja Raymond Albecka povest »Bila sem žena«, Vinko Beličič pa prinaša dve pesmi o Pastirici Miji, ki diha lepo belokrajinsko ljubzensko in pokrajinsko vzdušje. Bogat je del Pisanu polje, kjer se mladika spominja dvajsetletnice Cankarjeve smrti — sicer nekoliko post festum! — dr. Fr. Trdan pa 60letnice kanonika Omana iz Amerike, Fr. Erjavec pa je začel prinašati Slike z Danske, ki bodo bralcem odkrivalo malo poznani svet od zgodovinske in sodobne strani. Marija Tratnikova prevaja P. de Kruija biografsko poečno povest o Kochu in njegovem boju s smrtjo. K. Dobida piše navdušeno o Grebenčevi knjigi: Moderno pohištvo po narodnih motivih pod geslom: Oživimo slovensko ljudsko umetnost. Osenčevalnik Ivan Šašel priobčuje Slovenske pregovore in reke. V književnem pregledu so ocenjene nove knjige (Dickens Mal, Zorec). Za konec so znane rubrike, ki se nanašajo na dom in družino, kuhanje, zabavo in šalo in ki dajejo mladiki še bolj značaj družinskega lista, dočim v prvem delu postaja vedno bolj revijalna.

G. Mrzel in njegovo gledališko poročanje

Na moj članek »Nekaj opazk h gledališkemu poročilu »Othella« v Jutru št. 112 (Slovenec, 21. maja 1939) je priobčil prizadelec g. L. Mrzel v »Jutru« z dne 25. t. m. pod naslovom »Othello in njegov Jago« precej nespretno sestavljen pamflet, z zelo kratko, skoraj bi rekel astmatično razčlenjevalno in dokazovalno sapo, polno osebnih namigavanj, jeguljastih izmikanj in meglenih, čisto svojevoljnih navajanj in nelepkih zavijanj, da me res nič ne mika, na vse te bledejeze izjave v podrobnostih odgovarjati. Vedeti je namreč dobro, da je tudi za polemiko potrebna neka mera določenih sposobnosti, ki pa v obravnavanem primeru — na žalost — niso podane.

Zato se bom omejil samo na tri ugotovitve, ki se mi zdijo v tej zvezi potrebne in važne.

1. Sodbo o mojem »stem, enoličnem, nerazumnem govoru in Jagu mojega »cinizma« in »človečnosti« v mojih vlogah prepuščam z mirno vestjo oceni ostrejših kritik, kakor je Mrzelova in tudi oceni tistega občinstva, ki ima vsaj toliko kriterija in toliko gledališke izobrazbe kakor »Jutrovo« gledališko poročevalce.

2. Na zavihano vprašanje: »Mar so Shakespeare, njegov in župančičev jezik, ki jih branim pred patosom in potvorbo, ponižani in razžaljeni« pripominjam samo to, da si upam brez posebne domišljivosti trditi, a) da bi bil Shakespeare zaradi Mrzelovih kritik vsaj toliko »ponižan in razžaljen«, kakor od moje »svojevrsne stilizirane govorice«, b) da bom glede »potvorbe« (l) župančičevega jezika rajši počakal na opomin z merodajnejše in občutljivejši strani (to je od g. prevajalca Župančiča samega) in — to naj mi g. Mrzel verjame — da bi ena sama taka opomba zalegla več kakor vse njegove še tako ugrižajive tozadevne ugotovitve.

3. Glede na doslednost, ki jo je »Slovenec« izpril za objavo Debečevega polemičnega članka in njegovih nedavnih »modrih besed« o tem, da mora človek, ki javno dela, prenesti tudi javno kritiko« pripominjam: a) da je tudi Mrzelovo poročanje »javno delo« in da mora torej tudi on prenesti »javno kritiko«; b) da pravo kritiko (tudi negativno!) radi prenašamo in si jo naravnost želimo, da pa taka kritika res nima nič skupnega s krivičnim ugotavljanjem in cenenim, prozornim zabavljanjem.

»The rest is silence.« Ciril Debevec.

V seriji »Srpski narod« u XIX. veku je izšla knjiga dr. Vase Cubrilovića »Prvi srpski ustanak i bosanski Srbie«.

V zbirki »Kariatide« (Kohn) je izšel dr. Dušana Nedeljkovića prevod Hegelove »Dialektike« na 945 straneh (180 din).

V Chicagu je v južnem delu v nekem skladišču žita izbruhnil velikanski požar. Slika kaže pogled ob gašenju požara

Kaj se zgodi s starimi filmi

Velike so množice dnevnih obiskovalcev kin, ki večer za večerom občudujejo junake in lepote na platnu, do skrajnosti so napeti ob razburljivih prizorih, ki se jim s tekočega traka odvijajo v sliki. Toda vsake zemeljske slave je enkrat konec in tudi za film pride čas, ko ni več raven za gledalce in ga je treba zavreči. Takrat ni več poln slik, ki pritegnejo nase pozornost gledalca, ampak je le še kup celuloze, ki ji samo še iznajdljivost človeka more najti dokončno izrabo.

Film, ki je 35 mm širok in 0,15 mm debel celuloidni trak, je prav za prav zelo nežna in mehka stvar, ki ne prenese dolgo večkrat dokaj brezbržnega ravnanja. Ako se le nekoliko preveč napne in nategne, se lahko že pretrga. Zobje projekcijskega aparata pri vsaki predstavi grabijo v luknjice ob strani tega celuloidnega traka in jih razširjajo, polagoma pa tudi trgajo in slednji tako poškodujejo, da film ne teče več gladko. Po vsaki predstavi ga je treba previti, da začetek spet pride na vrh kolesa, na katerem je film zvit. Kako trdo zrnce v okencu projekcijskega aparata lahko med predvajanjem po filmu začrta dolgo ostro črto, ki gledalcu kaj neprijetno niha po platnu in kazi sliko. Vsaka filmska kopija pa stane okrog 10.000 din in izposojevalnice gledajo, da se ta kapital izrabi do konca. Ob vsem tem pač ni čudno, če je vsak film prej ali slej tako izrabljen, da ga ni mogoče več predvajati. Sicer je znan že postopek — pravijo mu »reconoc« — po katerem je mogoče rabnost filma nekoliko podaljšati, toda vse to ne more preprečiti neizbežnega konca.

Izrabljene filme izposojevalnice prodajajo. — Vsak si ga more kupiti, kdor da za 1 kg film-

skega traku kakih 15 din. Pri večjem nakupu pa se dobi tudi po ugodnejši ceni, 1 kg filmskega traku pa je dolg približno 150 m, navadno pa je en film dolg okrog 2500 m, tehta torej 16 in pol kg. Torej je izrabljen film vreden okrog 250 dinarjev in mu niti najlepša vsebina ne dvigne te cene.

Najboljši kupci za izrabljene filme so tovarne za celuloidno blago. Najprej filmskemu traku vzamejo tisto blago, ki je bila na njem največ vredna in mu je dala njegovo slavo, to je slikano plast. Vsi lepi obrazi, vsi pretresljivi prizori, vse lepe pokrajine — vse to zgine s filma in je le še bled, skoraj prozoren trak celuloze. Film je prenehal biti film. Kljub temu pa za praktično človeštvo še ni brez vsake vrednosti. Tudi ta prazni celuloidni trak v tovarnah še prekuhavajo in mešajo z raznimi dodatki, da dobe iz njega mazila za čevlje, razne lake, mešanice za barve itd. V slikani plasti pa je tudi — kar je znano vsakemu fotografu — nekoliko srebra, vendar je to tako malo, da za praktično izrabo zaradi prevelikih stroškov ne pride v poštev. Največkrat pa tako vsega okrasja izropani film pride nazaj v tovarno filmov, ki ga znova prekuha in zmleje v celuloidno kašo, iz katere med posebnimi valjarji spet raztegne nov film, ki more sprejeti novo slikano plast in znova more priti v aparat za snemanje filmov — ali pa v kaki drugi tovarni izdelujejo iz njega gume, razno okrasje, glavničke, škatlice in razne majhne celuloidne posode. Ko se kak gizdalen česer s celuloidnem glavnikom, komaj ve, da je nekada na njem bila naslikana Greta Garbo, ki je v kinu tako zagonetno pogledovala s platna.

ŠPORT

Binkoštni nogometni turnir

Sodelujejo: Rapid (Graz), I. SSK Maribor, SK Ljubljana in reprezentanca Ljubljane

Vodstvo naše Ljubljane se je pobrigalo za to, da omogoči za binkošne praznike tak nogometni turnir, kakršnega že dolgo Ljubljana ni imela. Med drugimi bosta sodelovala dva mestna prvaka odnosno pokrajinski prvaki, nadalje naš ligast ter reprezentanca Ljubljane, ki jo bodo sestavljali igralci ljubljanskih prvorazrednih klubov.

Program se bo tako-le razvijal: v nedeljo ob 15.30 Maribor—reprezentanca, ob 17.15 Ljubljana—Rapid. Naslednji dan bosta kot prvi par nastopila premagane ob 15.30, ob 17.15 pa zmagovalca.

Vodstvo Ljubljane se ni zballo gmotnega rizika, ki je precej visok kajti pomisliti se mora, da bosta na turnirju dva udeležena izven Ljubljane, eden celo iz inozemstva.

Tekme bodo odigrane ob vsakem vremenu. Vzgl obsežnemu programu vstopnina ne bo povlišana.

Tretja etapa kolesarske dirke po Srbiji

Včeraj je bila prevožena tretja etapa, najtežja in nadaljša, saj je merila 202 km. Ob poldevetih so dirkači štartali v Raški ter najprej vozili do Kosovske Mitrovice, kjer je bil cilj prve etapne. V vodstvo so že skrajja prešli Prosenik, Grgac, Pokupev in Pavliž. Tako naglo so vozili, da so se že po nekaj kilometrih oddrgali od ostalih dirkačev, ki jih je zdaj še 32. Na cilj prve etapne v Kosovski Mitrovici je prvi privozil (6000 gledalcev se je nabralo!) Prosenik, za njim Grgac, nato pa Pokupev in Pavliž. Na čelu druge skupine je čez čas privozil Romun Tudose. Ob treh popoldne so v Kosovski Mitrovici dirkači štartali za drugo etaplo, ki je vodila do Skoplja. Tudi na drugem delu proge je v splošnem najboljši vozil Avgust Prosenik. Prvi je privozil v Skopje sicer Romun Tudose, toda Prosenik je imel že do Kosovske Mitrovice toliko prednosti, da ga Romun v času ni mogel posekati. Na tretji etapi so dirkači dosegli naslednje čase:

1. Avgust Prosenik (Zagreb) 7.04,2
2. Stjepan Grgac (Zagreb) 7.04,17
3. Konstantin Tudose (Romunija) 7.12,2
4. Karel Lavrih (Belgrad) 7.12,2

Danes je bil prost dan. Jutri je na vrsti četrta etapa, ki drži iz Skoplja v Vranje in do Niša (201 km).

Značilno je, da so imeli dirkači doslej izredno mnogo defektov zaradi slabih cest.

Danes: Mitič-Canepelle, Punčec-De Stefani

Danes, v petek, 26. t. m., bo v Milanu pričela tekma za Davisov pokal med Jugoslavijo in Italijo. Zdal je prišla na vrsto že tretja runda. Po dveh lepih zmagah (nad Irsko 5 : 0 v Zagrebu, nad Madžarsko 4 : 1 v Budimpešti) gredo naši mušketirji bojovat še težjo bitko na vroča italijanska tla. Včeraj je bilo žrebanje parov, ki je dalo naslednji razpored

Anglija : Romunija 2:0

Z velikim hrumom so se temperamentni Romuni pripravljali, da bi jo za godni ponosnim sinovom Albiona, ki jih je bila Jugoslavija premagala v Belgradu. Skušali so — po svojem časopisu in po izjavah vodilnih športnih mož — zmanjšati pomen jugoslovanske zmage nad Anglijo. To ni bilo niti najmanj lepo ali športno. Menili so, da se bo pravo znanje nogometa pokazalo šele v Bukarešti. Pa so temeljito pogoreli. Prav žalostno. Angliji so bili absolutni gospodarji na terenu od začetka do kraja. In če se ne bi bili Romuni branili tako obupno, bi bili Angliji zmagali z velikim rezultatom. Poraza ne opravičuje dejstvo, da so Romuni v drugem polčasu igrali samo z desetimi možmi, ne, kajti že igra v prvem polčasu je pokazala, koliko zaostaja romunski nogomet za našim in kako sijajen je lahko angleški nogomet, če moštvo ne najde uredstev, s katerimi bi učinkovito zavrnili angleški matematični sistem. Prvi gol za Anglijo je zabil Goulden, drugega pa odlična zveza Walsh. Sodi je izborni Belgijec Langenus, ki bo po dogovoru sodil tudi tekmo med nami in Italijani. Ta tekma bo dne 4. junija v Belgradu. Italijani pripravljajo zanj poseben podziški vlak. Zdal, ko smo premagali Anglijo, so nenadoma dobili precejšnje spoštovanje pred nami ter se za tekmo z nami skrbno pripravljajo.

Nemčija : Češkomoravski protektorat 2:2

Nemčija je z reprezentanco Češkomoravskega protektorata odigrala že četrto in zadnjo tekmo, ki jo reprezentanca protektorata mora odigrati. Čehi so se tokrat držali prav dobro in remizirali 2 : 2. Imeli so precej smole pri streljanju!

Motorne dirke za »Veliko nagrado mesta Belgrada«

V nedeljo so bile v Belgradu motorne dirke za »Veliko nagrado mesta Belgrada« v prireditvi belgrajskega Touringkluba.

Dirk so se udeležili najboljše dirkači iz Zagreba, Belgrada. Varaždina ter ekipa ljubljanske Ilirije na čelu z znanim prvakom Jankom Šiško ter z Vidmarjem in Lapajnetom.

Dirka je bila na Košutnjaku pri Belgradu. Proga je krožna z neobičajnim zaključkom navzdol, dolga 6400 m, delno asfaltirana s skupno 129 zelo ostrimi zavoji. Dirkači so jo morali prevoziti trikrat.

Najboljši čas dneva je dosegel Uroš iz Zagreba s svojim DKW kompresorjem pred Jankom Šiško, ki mu je bil ves čas vožnje kljub težkemu stroju vedno za petami in prišel drugi na cilj.

Ekipa MK Ilirije si je skupno priborila eno prvo, eno drugo in dve tretji mesti.

Kongres Kristusa Kralja

od 25. do 30. julija 1939

Odlično cerkveno obsebnost na kongresu. Pripravljali odbor je dobil obvestilo iz Montevideja v Uruguaju (Južna Amerika), da se bo ljubljanskega kongresa osebno udeležil tudi tamkajšnji nadškof dr. J. F. Aragone. Z njim vred bo prišlo na kongres tudi precejšnje število vernikov. To kratko sporočilo je zopet nov očitni dokaz, kako veliko zanimanje za juljski kongres Kristusa Kralja vlada po svetu. Ne bodimo torej mi sami malodušni in ne vdajajmo se brezdelju! Slovenci bomo v juljskih dneh zopet imeli priliko, da nas veliki svet drugih narodov spozna pobližje, da bomo pokazali, kaj in koliko zmora naš majhni, a disciplinirani narod. Na delo torej! Svete reči smo se lotili!

Darujte za kongres Kristusa Kralja!

Slovenski delavski tabor

Tabor, ki ga za 4. junij letos pripravlja delavska stanovska ZZZ, nosi z delavsko-organizacijskega in narodno slovenskega stališča na sebi pečat popolnega preloma z dosedanjim smerjo drugih delavskih smeri.

ZZZ je sploh nastala kot nujen odpor proti tem smerem. Te so narodne delavske mase zavajale v marksizem, razdirale in slabile njegove vrste, krščanstvo pri temeljih izpodjedale in bile nosilke boljševiških teženj. Ista osnovna načela, ki so rodila nebrzdani kapitalizem, so tudi v delavskih masah počasi ustvarjale nebrzdani boljševizem. Danes je zato eno gotovo: Če bi šlo po tej poti naprej, bi šlo vsem našim življenju z dragocennimi pridobitvami etoletij obenem tudi rapidno navzdol. Vereko, kulturno in narodno bi utrpeli nenadomestljivo zgubo.

Vsi so vedeli, da je temu tako, toda nastopiti proti preteklemu in drznemu zastupljanju, ki se je v zlorabi skrival za nedotakljiva gesla ljudskih prvin in evobosčin, si mnogi niso drznili, vse je le čakalo, da se zadeva, ki je naravnost kričala po rešitvi, reši sama od sebe po nekakem čudežnem slučju.

Prijatelji in mladi drzni pionirji ZZZ pa so upali boljševizaciji našega življenja zastaviti pot. Sneli so nasprotniku krinko z obraza in pokazali so, da je marksizem vlačuga, ki stan zavaja in narod ubija. Napovedovali so mu posleden, brezkompromisen boj, ter sicer in dolgotrajen, toda vendar za ZZZ na celi črti uspešen.

V preteklih dneh je centralna pisarna ZZZ v svoji kartoteki prekoračila številko 7000. Ta številka se raste in bo rastla. Za sedanja številka je zadostna, da si upa mlada organizacija po treh letih dela v slovenski stolici v beli ljubljani privediti svoj slovenski delavski tabor. Ta tabor je potreben. Z nezlomljivo voljo kaže osvoboditi celoten estan, brezkompromisen borbo z marksizmom nadarjevati in krščanske principe življenja pri nas uveljaviti v stvarnem življenju.

Litija

Smrtna kosa. V torek smo spremili na zadnji poti rajsko Koprivnikar Marijo, ki je bila rojena na Vačah pred 69 leti v znani Klinčevi družini. Revica je dolgo bolehal. Naj ji sveti večna luč! Domačim pa naše sožalje!

Ribolov je zahteval najbrž smrt mladega pastirja. Pri Jugovih na Bregu ob Savi je služil 18-letni Polde Pevec, doma iz Tisja, občina Šmartin pri Litiji. V ponedeljek 22. maja je vzel ob pol 5 zjutraj mrežo ter šel lovit ribe v bližnjo naselje Sava, ki je od Jugovine oddaljena komaj za streljaj. Vrniti bi se moral do pol 6, da nakrmi živino. Ker ga ni bilo od nikoder, stopi eden domačih k Savi, kjer pa fanta ne najde, pač pa samo ribarsko mrežo. Vse kaže, da se je fant ponesrečil in našel žalostno smrt v umazanih valovih Save. Do danes — 25. maja — še niso našli njegovega trupla.

Litijsko električno omrežje bodo v soboto dne 27. maja priključili na velenjski tok. Dobivali ga bodo zaenkrat le oni, ki so že imeli razsvetljavo iz Kunslerjeve elektrarne. Druge vasi v okolici pridejo kmalu na vrsto.

Šolska vest. Ministri prosvete je odredil, da pregleda litijski šolski upravitelj Rostohar Karel delo na ljudskih šolah šolskega okraja Litija I.

Cerkveno leto v slovenskih pesmih in šegah. Za sredo, 26. julija se pripravljamo namesto konvencionalnih akademij prireditve svoje vrste. Po zamisli in v sestavi Nika Kureta se bo namreč izvajalo v revialnem slogu »Cerkveno leto v slovenskih pesmih in šegah«. Prireditve bo imeli tri dele: Advent in božič, Post in velika noč. Od pomladi do jeseni. Najznačilnejši slovenski narodni običaji za razne praznike se bodo vrstili v umetniški stilizirani obliki z vsemi pesmimi in drugimi vložki. Koreografsko vodstvo ima prof. Marijan Dobovšek. Prireditve je namenjena predvsem tujim gostom in bo zato v narodno propagandnem oziru ena izmed najodličnejših prireditev letošnjega leta. Zamišljena je na prostem, in sicer na dvorišču Auerspegevega dvorca.

Dve žrtvi Savinje

Ko je hotel reševati utopljenca, je še sam utonil

Celje, 25. maja.

Danes okrog pol 3 je Petrovč pri Celju vzemirila vest o samomoru 85 letnega železniškega upokojenca Edmunda Oblaka iz Petrovč. Oblak je živel s svojo ženo v prijazni hišici ob skromni pokojnici vendar srečno in zadovoljno. Zaradi starosti pa je duševno in telesno oslabil. Postal je živčno precej razvnan. Zadnji čas je moral ostati v postelji. Danes popoldne pa je izrazil željo, ko je bil nekaj časa sam in je vstal, se oblekel ter se splazil iz hiše. V duševni zmedenosti se je pognal iz petrovškega mostu v naraslo valovje Savinje. Klobuk in suknjič je odložil na mostu.

Ob Savinji se je v tem času sprehajal njegov tovariš, 60 letni Melhior Fabjan, prav tako železniški upokojenec. Ko je videl dejanje svojega tovariša, se je oblečen pognal v Savinjo in ga skušal rešiti. Ker pa je Savinja precej narasla zaradi dolgotrajnega deževja, je starček omagal in utonil. Truplo Edvarda Oblaka so v Petrovčah potegnili iz vode. Fabjanovo truplo pa je Savinja odnesla naprej in ga do sedaj še niso našli.

c Na binkoštni ponedeljek vsi na goro Oliko, kjer bo v lepo prenovljeni cerkvi ob 10 popoldne slovenska služba božja. Prva sv. maša bo že ob 6 zjutraj. Prijatelji božje narave in ljubitelji prijazne romarske cerkvice, iskreno vabljeni.

c Strokovna nadaljevalna šola v Celju je zaključila šolsko leto 1938-39 v nedeljo, 21. maja. Uprava združenja kovinarjev in kolarjev in ob tej priliki nagradila 5 vajencev svoje stroke, vsakega z zneskom po 100 din. Zastopnik uprave g. Perdan Rudolf je zbranim kovinarjem tolmačil pomen in namen nagrad. Upravitelj šole g. Zdošek Bogomir se je zahvalil v imenu odlikovancev in učiteljskega zbora zastopniku uprave za podeljene nagrade, ki so velikega vzgojnega pomena. Izrazil je željo, da bi bilo mogoče v bodoče nagraditi in odlikovati prav vse vajence, ki so odlični v vedenju in uspehi.

c Godbeno društvo Železničarjev priredi na binkoštni ponedeljek v primeru lepega vremena celodnevni izlet na goro Oliko. Odhod iz Celja ob 7.40 zjutraj do Polzele. Povratek iz Šmartnega ob Paki. Vabljeni vsi člani in prijatelji godbe.

c Legija koroskih in Maistrovih borcev, krajevne organizacije v Celju vabita vse svoje članstvo k žalnemu sv. maši za padle tovariše, ki bo na binkoštno nedeljo ob pol 9 zjutraj v opatijski cerkvi. Po sv. maši odhod z vojaško godbo na čelu k polkovni proslavi 39. p. p. Pred spomenikom padlih bo spminka svečanost, kjer bodo pevec zapeli »Oj Dobrodo!«. Častna četa pa odda častno salvo. Borci, kladivarji severne meje, 28. maja proslavljajo celjski polk 20-letnico osvobodilnih bojev zavzetje Črne. K tej proslavi vabi celjski polk tudi vse borce. Ob leti priliki bodo zastopniki krajevne organizacije Legije koroskih borcev v Guštanju izročili Malgaievo zastavo, ki jo je nosil po Koroskem junak Malgaj, celjskemu polku. Zastavo je dosedaj hranila 20 let LKB v Guštanju, sedaj pa preide v muzej celjskega polka.

c Tombola katoliškega prosvetnega društva na Polzeli bo nepreklicno na binkošti, 28. maja ob 3 popoldne pri društvenem domu. Dobitki so razstavljeni v Društvenem domu. Pripravljenih je nad 800 krasnih dobikov.

c f Detiček Ana. V Cankarjevi 2 je umrla 69 letna vdova po notarju Ana Detiček. Pogreb drage

ITALIA

čevlji

Din. 90.-

SANDALETE IZ USNJA, V RDEČI, BELI IN MODRI BARVI.

Slovenci v Ameriki

Zveza chikaških društev Slovenske narodne podporne jednote je obhajala v nedeljo, 16. aprila, 35 letnico svoje podporne matice. Spored proslave, ki se je vršila v društveni dvorani, je otvoril v angleščini gospod Donald Lotrič, predsednik chikaške društvene federacije SNPJ, ki je opisal zgodovino Jednote. Vokalni del so izvajali: pevski zbor »Sava«, moški zbor »Prešeren«, tenorist Tom Cukale, ki ga je na klavirju spremljal njegov učitelj Geraldo Groissant, je zapel »Gor čez izaro«, nadalje Donizettijevo »Una furtiva lagrina« poleg drugih. Sestri gospodična Plut sta zaigrali na harmoniko, gđ. Gračnarjeva pa je izvajala umetni ples. Sledil je govor gospoda Vidra o pomenu varovanja delavcev. V drugem delu sporeda je g. Tom Cukale deklamiral Aškerčevu pesem »Slovenskim delavcem v Ameriki«. Proslavo je zaključila igra »Dete je živo« urednika Prosvete g. Ivana Moleka.

Veliki premožgovnik v Nokomis III. je ustavil obrat, pri čemer je izgubil delo 400 rudarjev. Pri zadetih je predvsem mnogo Slovencev.

Velik pevski festival v Milwaukee. 30. aprila se je pod protektoratom millwauškega pevskega zbora »Naprej« vršil velik koncert, na katerem je sodelovalo osem pevskehih zborov iz Chicaa, South Chicaa, La Salle, Wauhegana in seveda predvsem iz Milwaukeea.

Družba sv. Družine slavi letos 25 letnico svojega obstoja. V njeno okrilje spada 18 društev, ki štejejo skupno preko 1070 članov. Uradno glasil Družbe je »Amerikanski Slovenec«.

Slovenski zobni zdravnik dr. Frank Paulič je bil pretekli mesec imenovan za člana štaba raziskovalne ustanove na Chicago Colledge of Dental Surgery Katol. Loyola univerze. Vsekakor častno priznanje za slovenskega znanstvenika v Ameriki.

Pri zadnjih občinskih volitvah na Willardu, v državi Wisconsin, USA, je bil za župana ponovno izvoljen Slovenec g. Artur Klarič. Prav tako je sedem drugih Slovencev zavzelo važna mesta v raznih občinskih odborih.

Slovenost v Lemontu — ameriških Brezjah (TORD). Kakor smo že poročali, so se odločili slovenski franciškani v Lemontu, da tam zgradijo nov Marijin dom in semenišče. Ta velik načrt, ki ni važen samo za ameriške Slovence, temveč je potreben vse pozornosti najvplivnejših tu doma v starem kraju, se bliža svojemu uresničenju. 30. maja bo slovensko blagoslovljen vogelni kamen tega novega svetlišča verekega in narodnega življenja med ameriškimi Slovenci. Ta dan bo tudi prva veliko romanje na kraj novega doma, ki ga bo verni slovenski narod v svoji zvestobi hvalečnosti in upanju, postavil svoji kraljici.

Ne pozabi, da bo kongres Kristusa Kralja že konec julija. — Le žrtve bodo kongresu pomogle do uspeha!

Aleksij Pelipenko:

Ukrajina joka ...

»Prosim vas, ljubi otroci, ostanite mirni in pustite mi govoriti. V svoji celici sem se odločil, da bo ta moja poslednja pridiga tudi moja oporoka. Potem sem sklenil roke in prosil Boga: Učenik, daj mi prave besede! In, zdelo se mi je, kakor da slišim Učenikov glas: Bodi pomirjen, tvoja vera bo sama našla pravo besedo, ko boš videl pred seboj zbrane svoje vernike! Tako je, preljubi moji! Sedaj vem, o čem vam bom govoril: Spoštuj očeta in mater in boš dolgo in srečno živel!

To je peta' zapoved, ki jo je zapisal Gospod Bog na ploščah zapovedi, toda za mir v družini, za mir v državi je ta zapoved prva in najvažnejša.

Čas mi je odmerjen, zato vam ne bom govoril o ljubezni in pokorščini otrok do staršev, temveč bom povzel le en del te zapovedi. Govoril vam bom o višjih dolžnostih, ki jih vsebuje ta zapoved, o dolžnostih do lastnega naroda, o spoštovanju in ljubezni do svoje domovine, o dolžnostih, da moramo biti hvaležni naši ljubi mamiki, Ukrajini.

Tu je osivel župnik široko razpel roke:

»Oh, kako te ljubim, mamika Ukrajina! Ko sem z očmi objemal zopet naše domače trate, poljane in žitna polja, so moje oči, ki so v zadnjih tednih gledale le temne kleti, gole sodne dvorane in s krvjo omadeževana jetniška dvorišča, kjer mučijo ljudi — in ko sem slišal zopet šumeti gozdove in gledal potem skozi zamreženo okence avtomobila v jutranji zarji bleščeče zlate cerkvene stolpe, sem dejal: O Bog, bodi zahvaljen, da sem rojen Ukrajinec! Da, prava mamika nam je ta dežela. S sladkim mlekom in izdatnim kruhom nas je redila, dala nam je zraka, da smo dihal, pesmi smo prepevali in se pogovarjali. Ali morda zato ne bomo hvaležni?

33

Zato nam Bog govori v peti zapovedi: Sveta dolžnost je ljubiti in spoštovati domače običaje, ljudstvo, narod, vse, kar nas loči od drugih narodov. Naša domovina je Ukrajina. Ljubimo jo čez vse. Zanj bomo dali tudi življenje, če bo treba. Kako pa naj sicer pripravimo svojim otrokom in vnukom boljše življenje?

Odprite oči in se ozrite okoli sebe! Ali ne vidite, kako v železje kujejo našo mamiko ti brezbožniki in pogani; Judje, Mongoli, Letonci in Kitajci in kako uničujejo narodno premoženje in tlačijo naše sinove? Kdaj bomo končno doumeli, da smo ljudstvo, narod, ukrajinski narod?«

Množica je brez diha poslušala, kmetom so se iskrile oči, očko so dobro razumeli. Tudi rdeči vojaki pri vratih in zunaj na trgu so radi poslušali in večkrat pritrujujoč pokimali.

Cekisti pa so bili jezni. Rinili so se naprej proti prižnici, toda niso mogli nikamor. Eden izmed njih je zakričal: »Končaj!« Ko pa je videl okoli sebe jezne obraze kmetov in videl, kako so stiskali pesti, je umolknil.

Župnik Nikander je nadaljeval:

»Kdor ljubi očeta in mater in brani z vsemi močmi svojo domovino, živi mirno, tiho in sveto. Pokorni otroci se zbirajo okoli staršev in so dobra družina. Iz družine rastejo lepe vasi in iz vasi raste država. Taka država privede in razvije svoje sile na vse strani in Bog blagoslovlja njene državljane in obljublja dolgo življenje. To je izrazilo naše ljudstvo v preprosti, lepi pesmi:

De žoda v zamejstvi,
De mir i tišina.
Ščastlivi mi ljudje
Blažena storona...
Jih Boh blagoslovilaje,
Dobrom jih nadilaje
I vik z njimi žive...

Kjer so nekoč ljudje v edinosti živeli,
Kjer kraljujeta mir in tišina
Tam žive vsi srečno,
V blaženih deželi...
In Bog jim pošilja blagoslov,
Daje jim vsega dosti,
In je z njimi večno...

Kako pa je, če otroci zasramujejo Boga in svoje starše in jim odpovedujejo pokorščino, če ljudje pozabijo na domovino

in jo izdajajo? Boj in prepir, zločin in izkoriščanje? Nimajo božjega blagoslova in dnevi jim bodo okrajšani. Ni treba iti daleč, da to vidimo.

Ozri se okoli, mož, in glej, kako je uredil hudič svoje plešišče po širnih planjavah Rusije in Ukrajine. Pleše po taktu brezbožnih pesmi, ki sramotijo Boga in njegovo Cerkev, pleše po taktu streljanja čekistov, ki more ljudi kot muhe. Pleše ob spremljevanju godbe nedoračenih otrok, ki so bili vzeti svojim staršem, pleše ob joku in stoku lačnih in do smrti mučenih.

Ozri se okoli, mož, in glej, kako vneto priganjajo hudiču njihovi pomagači nedolžne otroke. Pogled kleti, polne nedolžnih ljudi.

Poglej bolnišnice, kjer umirajo in gnijo otroci zaradi grozne bolezni, ki je plačilo njihovega greha. Umirajo..., ko bi mogli živeti, cveteli bi, če bi ubogali Boga in svoje svoje starše.

Pri teh besedah je nastal med čekisti v cerkvi zopet nemir. Videlo se je, da je učinkovala ta pridiga na mnoge čekiste zelo mučno. Ko je zaklical župniku eden njihovih častnikov, naj takoj neha, sicer bo streljal, ga je poleg njega stoječi čekist sunil med rebra rekoč: »Molči!«

Častnik se je preplašil in je hotel iz cerkve ven. Mladi kmetje so to zazpili, pa so se še trdneje zgrnili okoli njega. Tedaj je častnik prebledel in ostal miren.

Nekateri vojaki so ostali mirni. Na obrazih se jim je bralo, da so na Nikandrovi strani. Nekateri so celo jokali.

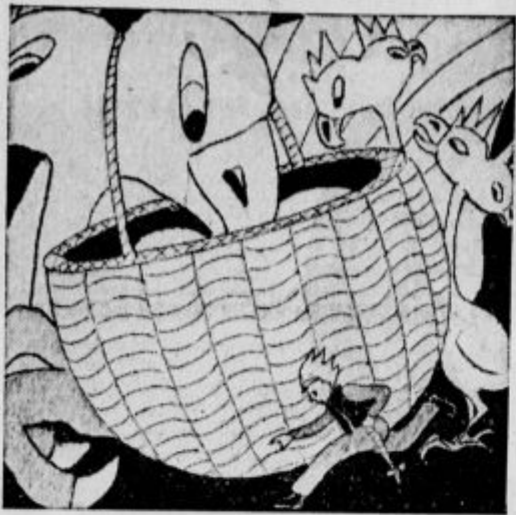
Okrajni komisar, ki je stal na cerkvenem trgu in je vse to videl, je poslal jezdeca k občinskemu telefonu, da je poročal v Lipovec o nevarnem položaju. Vedno bolj in bolj je ljudstvo postrani gledalo čekiste. Komisarju je postalo očito, da bi se na prvo besedo, na migljaj, vrgli vsi kmetje na čekiste in jih pobili.

Otroški kotiček.

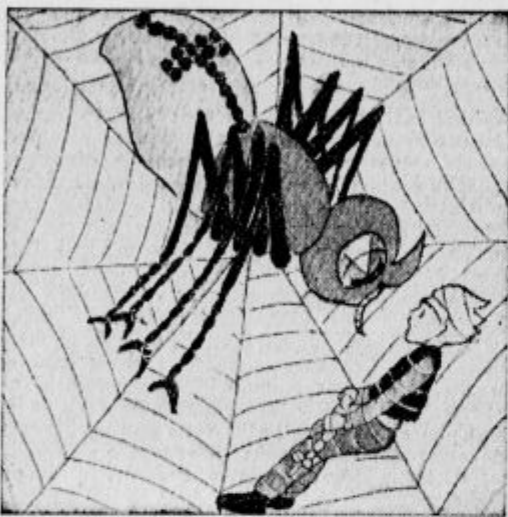
52

Konči Ahačiči

Nosan in Zalika

Ptič posluša. Njegovo materinsko srce se našopiri. Da se preslepiti in pokupa v košaro. A glej čuda! Majhina košarica začne rasti in rasti in zajame dvokljunasto glavo, kakor da je težak jarem. Nič večji od muhe ni Krasan za to košaro, zato se kar zgubi in urno zbeži.

A le do prvega vogala, kjer mu tenka mreža spodnese noge in ga narahlo zaziblje. Tudi celo telo mu tiči v tej mreži, menda zato, da ne bi padel iz mehke gugalnice. Ze upa Krasan, da se bo malo odpočil, ko se priplazi gnusen orjaški pajek-krvose in zarahni: »Pajk, popij, popij predrznežu kri pri tej priči, ker je hotel k Lepolici!« Tako zasopih krvose in nastavi svoj rilec na Krasanov vrat.

Razpis

Občina Domžale, okraj kamniški, razpisuje pragmatično mesto

občinskega tajnika

Solska izobrazba: 8 razredov gimnazije z maturo ali njej enaka strokovna šola.

Pravilno kolkovane prošnje, opremljene z listinami po čl. 7. in 8. uredbe o občinskih uslužbenih, je vložiti v 30 dneh po objavi tega razpisa v »Službenem listu« pri tej občini.

Občina Domžale, dne 23. maja 1939.

IZJAVA. Podpisana Marija Vidaličeva iz Domžal, obžalujem, kar sem dne 24. t. m. izjavila napram g. Kosu Avgustu, mesarskemu mojstru v Sred. Gameljnah, v zvezi s smrtjo njegovega pokojnega vajenca Ogrinca Janeza, in se mu zahvaljujem, da je gosp. Kos odstopil od kazenskega pregona.

Sodba. Rv 161-38

V imenu Njegovega Veličanstva Kralja! Stol sedmorice, oddelek B, v Zagrebu, kakor revizijsko sodišče je v nejavni seji pod predsedstvom predsednika kasacijskega sodišča dr. Konde in ob navzočnosti kasacijskih sodnikov Lajovica, dr. Gabra, dr. Pichlerja in dr. Petelina kakor sodnikov v pravni stvari tožeče stranke Jernejčiča Josipa, trgovca na Vrhniki, zoper toženo stranko: Šušteršiča Franca, trgovca s kolesi na Vrhniki, zaradi nelojalne konkurence in plačila 50.000 din vsled revizije tožeče stranke zoper sodbo apelacijskega kakor prizivnega sodišča v Ljubljani z dne 20. 12. 1938, opr. št. I Pl 316-38, s katero je bila na priziv tožeče stranke potrjena sodba okrožnega sodišča v Ljubljani z dne 23. 9. 1938 II Po 25-38, razsodil:

Reviziji se deloma ugodil in se pobijana sodba tako spremeni, da se izreče:

Tožena stranka je dolžna v bodoče opustiti vsako inseriranje v časopisih, iz katerega bi izhajalo, da ima zastopstvo koles znamke Adler in Wanderer.

V Zagrebu, dne 29. marca 1939.

Težkega srca naznanjamo vsem prijateljem in znancem, da je Vsemogočni poklical k sebi našega predragega soproga, očeta, deda in pradedu, gospoda

Martina Sattlerja

upokojenca drž. žel.

previdenega s tolažili sv. vere. - Pogreb predragega pokojnika bo v soboto, dne 27. maja ob pol 3 pop. iz hiše žalosti Društvena ulica št. 19, Moste.

Ljubljana, dne 26. maja 1939.

Zalujoči ostali.

Dobro obrit-
dobre volje!

ROTBART

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; ženitovanjski oglaš 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglaš 15 din. — Mali oglaš se plačuje tako pri naročilu. — Pri oglaših reklamne značaja se računa enokolonska, 3 mm visoka petlinna vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Trgovski pomočnik

vojasčine prost, mešane stroke, z petletno prakso, želi premeniti mesto. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7895. (a)

Iščem službo

kuhinjske pomočnice v restavraciji. Helena Golob, Maribor, Stolna 3, dvorišče, desno. (a)

Mlad vrtnar

išče službo v Ljubljani ali okolici. Nastop 15. junija. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Dober vezalec« 8022. (b)

Prodajalka

pridna in poštena, vešča tudi nekoliko šivanja — želi premeniti mesto. — Naslov: Zastopstvo »Slovenca«, št. Rupert, Dolenjsko. (a)

30 leten fant

priden in pošten — išče mesta kot sluga ali kaj podobnega. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8116. (a)

Absolvent

Zadružne šole, vojaščine prost, z večletno prakso v knjigovodstvu — išče primerno službo. Zmožen tudi nekaj kavelje. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7892. (a)

Pomočnica

samostojna moč za trgovino in gospodinjstvo — želi premeniti službo s 1. junijem, ali pa prevzame manjšo trgovino v najem. Ponudbe podružnici »Slovenca« Novo mesto pod zn. »Kavelje zmožna« 8251. (a)

Dekle

začetnica, z gospodinjstvom tečajem, prosi za službo pri krščanski hiši. Ponudbe v upr. »Sl.« v Mariboru pod »Pridna« št. 7981. (a)

Trgovski pomočnik

20 let star, vešč večje trgovine z mešanim blagom, želi premeniti službo s 15. junijem. Cenj. ponudbe v upravo »Sl.« pod »Priden in marljiv« št. 7893. (a)

Službo dobe

Služkinjo

sprejem. Florijanska 26 (I. nadst.) (b)

Hlapca

zanesljivega, izkušenega, sprejem k luksuznim konjem. — Ponudbe na: Seunig, Ljubljana, Streliška 26. (a)

Resno vzgojiteljico

inteligentno, z znanjem srbohrvatskega in nemškega jezika, za tri otroke osnovne šole (ki ima prakso), iščem. Dr. Hirsš Aleksander, advokat — Senta, Bačka. (b)

Kupimo

Zapravljivček

dobro ohranjen - kupim. Lukan Andrej, posestnik, Zasip pri Bledu. (k)

Omara za led

dobro ohranjeno — kupi ABC, Ljubljana, Medvedova 8, poleg kolodvoza šiška. (b)

Posedstva

Polovico vile

poseben vhod, ločen, lepo urejen vrt, skoraj v centru Ljubljane, prodam ali iščem posojilo. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 7892. (p)

Trgovska hiša

enonadstropna, lep lokal, dvojno stanovanje - napredaj v okolici Maribora. Ponudbe upravi »Slovenca« Maribor pod zn. »Takoj« 809/8365. (p)

Stanovanja

ODDAJO:

Manjše stanovanje dvosobno, oddam. - Moskerčeva ul. 18, Zelena jama. (c)

IŠČEJO:

Stanovanje

eno ali dvosobno, išče 2 članska uradniška družina. Naslov v podružnici »Slovenca«, Miklošičeva cesta 5. (c)

Prodamo

Najugodnejši nakup

moških oblek nudi Presker, Sv. Petra c. 14, Ljubljana. (l)

Lepa orehova jedra

in cvetlični med dobite najceneje v »Medarni«, Ljubljana, Židovska ul. 6

Moške srajce

velika izbira že od 14 din naprej, spodnje hlače od 9 din naprej. I. Tomšič, Sv. Petra cesta 38. (l)

Predno kupite kolo

ogledajte si zalogo prvovrstnih tovarniških znamk Viktor Bohinec, Ljubljana, Tyrševa c. 12, dvorišče. (l)

Za birmance in birmanke priporočamo ročne torbice, denarnice, aktovke, nogometne žoge, nahrbtnike itd. Ivan Kravos, Maribor, Aleksandrova c. 13.

Srajce za birmance

fine, modne, športne, ter svetlene srajce za gospode nudi po znano nizkih tovarniških cenah trdka »Kreko«, Tavčarjeva 3, sedaj tudi nova podružnica Tyrševa 31 (zraven veletrgovine Verlič). (l)

Mizarji!

Okovje za pohištvo in vse vrste orodje izberete pri »Jeklo« - Stari trg

Zivali

Perutnino

stajersko, mlado, piščance, gosli, race, kokoši, živo in zaklano — nudi najceneje Pitališče Hedzet, Ljubljana VII, telefon 47-69. (j)

Poizvedbe

Izgubil

sem zelenkasta očala v tivolskem parku. Najditelj naj jih odda proti plačilu v upravi »Slov.« pod št. 8354. (e)

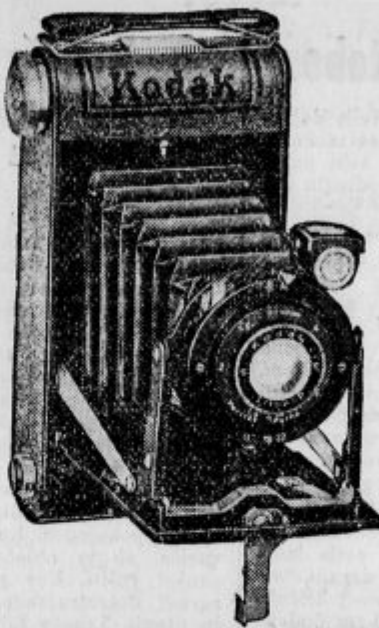
Zastoni

bi lahko rekli, če velja

6×9

Kodak kamera na sklop

samo 298,—dinarjev.

Kodak Triskop objektiv, zapor za trenutne in časovne posnetke, precizna kovinska konstrukcija, enostaven v uporabi.

8 posnetkov 6×9 na Kodak filmu 620

KODAK JUNIOR O

Razno

Botricam in botrom

se priporoča Foto-atelje Mancini, Ljubljana, Viš.

Botri in botrice!

Najlepše Vas fotografira »Foto D. Rovšek«, Kolo-dvorska ulica 35. — Za binkošti po znižani ceni!

Objave

Svarilo!

Boc Franc ni upravičen montirati zaves za Mizar-sko zadrugo v Ljubljani, Hrenova 8. (r)

Svarilo!

Skrjane Franc ni več upravičen sprejemati naročila in denar za Mizar-sko zadrugo v Ljubljani, Hrenova 8. (r)

Slikarstvo-pleskarstvo V. ŽVEGLJ COJZOVA CESTA 1.

Novi vsoreči! Cene vsem dostopne!

Birmanska darila po nizkih cenah pri **J. VILHAR, urar** LJUBLJANA, Sv. Petra c. 36.

Dobra košnja — polna mošnja!

Kosilnice original Deering

žetne priprave, kose, osle itd.

nudi železnina

FR. STUPICA, LJUBLJANA

Gospodarska cesta št. 1.

Novootvorjeni moderen

HOTEL »UNION PALAS«

Telef. 28-8-49 BEOGRAD Kosovska 11

Apartmani, sobe s kopalnico in telefonom

Zmerne cene

IGNJAT PETROVIĆ, hotelir

dolgoletni bivši portir hotela »Srpski Kralj«

Naznanjamo žalostno vest, da je dne 24. maja na Dunaju umrl naš ljubljani brat in stric, gospod

VILJEM EBERL

višji inšpektor tobačne režije v pokoju

Pogreb bo dne 26. maja na Dunaju.

Ljubljana-Wien, dne 25. maja 1939.

Rodbina dr. Eberl-ova.